

Implementace kohezní politiky v Polské republice na příkladu Operačního programu Lidský kapitál

Bc. Lucie Hlůšková

Diplomová práce
2016

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Lucie Hlůšková**
Osobní číslo: **M14644**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Implementace kohezní politiky v Polské republice na příkladu Operačního programu Lidský kapitál**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Zpracujte teoretické poznatky z oblasti kohezní politiky Evropské unie.
- Charakterizujte architekturu operačních programů v Polské republice.

II. Praktická část

- Analyzujte Operační program Lidský kapitál z pohledu témat a příjemců podpory.
- Vyhodnoťte implementaci Operačního programu Lidský kapitál.
- Navrhněte doporučení pro zlepšení implementace Operačního programu Lidský kapitál 2014–2020.

Závěr

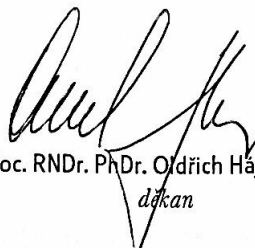
Rozsah diplomové práce: cca 70
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

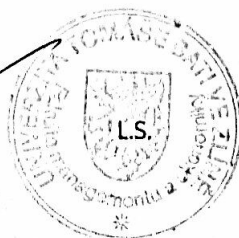
Seznam odborné literatury:

ANANICZ, Katarzyna et al. Poland's 10 Years in the European Union: Report. 1st ed. Warsaw: Ministry of Foreign Affairs, 2014, 241 p. ISBN 978-83-63743-88-8.
BOHÁČKOVÁ, Ivana a Magdalena HRABÁNKOVÁ. Strukturální politika Evropské unie. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6.
GORZELAK, Grzegorz, John BACHTLER and Maciej SMETKOWSKI. Regional Development in Central and Eastern Europe: Development Processes and Policy Challenges. 1st ed. Abingdon: Routledge, 2010, 338 p. ISBN 978-0-415-57136-4.
HÁJEK, Oldřich a Jiří NOVOSÁK. Kohezní politika v širších souvislostech. 1. vyd. Žilina: Georg, 2010, 216 s. ISBN 978-80-89401-19-2.
TRZECIAK, Sergiusz. Poland's EU Accession. 1st ed. New York: Routledge, 2012, 216 p. ISBN 978-0-415-68021-9.

Vedoucí diplomové práce: Ing. Lenka Smékalová
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: 15. února 2016
Termín odevzdání diplomové práce: 18. dubna 2016

Ve Zlíně dne 15. února 2016

doc. RNDr. PhDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
děkan

Mgr. Jiří Novosák, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA – BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s příjím-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 18.4.2016

Blahoslav Kunc

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá kohezní politikou. V rámci teoretické části je práce zaměřena na obecné a historické pojetí kohezní politiky, také její cíle, nástroje a zásady. Pro diplomovou práci je stěžejní aplikace kohezní politiky v Polské republice v programovém období 2007-2013, stejně tak jako analýza implementace Operačního programu Lidský kapitál. V souvislosti s analýzou jsou navržena doporučení pro zlepšení implementace Operačního programu Lidský kapitál.

Klíčová slova: Evropská unie, kohezní politika, Polská republika, programové období 2007-2013, Operační program Lidský kapitál, implementace, analýza, prioritní osa.

ABSTRACT

The Master's Thesis deals with Cohesion Policy. The theoretical part of the Thesis is dedicated to general and historical conception of Cohesion Policy, its objectives, instruments and principles. Application of Cohesion Policy in Poland in the programming period 2007-2013 as well as analysis of implementing Operational Programme of Human Capital represent the key part of the Master's Thesis. Based on the analysis, the Thesis then presents proposed recommendations for improving the implementation of Operational Programme of Human Capital.

Keywords: European Union, Cohesion Policy, The Republic of Poland, Programming Period 2007-2013, Operational Programme of Human Capital, Implementation, Analysis, Priority.

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucí mé diplomové práce Ing. Lence Smékalové, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a připomínky, které mi poskytovala během zpracování mé diplomové práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	8
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	9
1.1 CÍLE PRÁCE	9
1.2 POUŽITÉ METODY	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
2 KOHEZNÍ POLITIKA EU	11
2.1 HISTORICKÉ SOUVISLOSTI KOHEZNÍ POLITIKY EU	11
2.2 KLASIFIKACE ÚZEMNÍCH STATISTICKÝCH JEDNOTEK	13
2.3 KOHEZNÍ POLITIKA V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2007-2013.....	14
2.3.1 Cíle kohezní politiky	14
2.3.1.1 Cíl Konvergence	15
2.3.1.2 Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.....	15
2.3.1.3 Cíl Evropská územní spolupráce	15
2.3.2 Nástroje kohezní politiky a financování	16
2.3.2.1 Evropský fond pro regionální rozvoj	16
2.3.2.2 Evropský sociální fond	17
2.3.2.3 Fond soudržnosti.....	17
2.3.3 Zásady kohezní politiky	18
3 APLIKACE KOHEZNÍ POLITIKY V POLSKÉ REPUBLICE	20
3.1 ADMINISTRATIVNÍ ČLENĚNÍ POLSKÉ REPUBLIKY.....	20
3.2 POLSKÁ REPUBLIKA V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2007-2013	22
3.3 OPERAČNÍ PROGRAMY V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2007-2013.....	24
3.3.1 Operační program Infrastruktura a ŽP	25
3.3.2 Operační program Inovační ekonomika.....	27
3.3.3 Operační program Lidský kapitál.....	28
3.3.4 Operační program Rozvoj východního Polska	29
3.3.5 Operační program Technická pomoc	31
3.3.6 Regionální operační programy	31
3.3.7 Operační programy Evropské územní spolupráce	32
II PRAKTICKÁ ČÁST	35
4 ANALÝZA IMPLEMENTACE OPERAČNÍHO PROGRAMU LIDSKÝ KAPITÁL	36
4.1 PRIORITYNÍ OSA I: ZAMĚSTNANOST A SOCIÁLNÍ INTEGRACE	39
4.2 PRIORITYNÍ OSA II: ROZVOJ LIDSKÝCH ZDROJŮ	44
4.3 PRIORITYNÍ OSA III: VYSOKÁ KVALITA VZDĚLÁVACÍHO SYSTÉMU	48
4.4 PRIORITYNÍ OSA IV: TERCIÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ A VĚDA	51
4.5 PRIORITYNÍ OSA V: KVALITNÍ VEŘEJNÁ SPRÁVA	55
4.6 PRIORITYNÍ OSA VI: TRH PRÁCE OTEVŘENÝ PRO VŠECHNY	58
4.7 PRIORITYNÍ OSA VII: PODPORA SOCIÁLNÍ INTEGRACE.....	63
4.8 PRIORITYNÍ OSA VIII: REGIONÁLNÍ LIDSKÉ ZDROJE	67
4.9 PRIORITYNÍ OSA IX: ROZVOJ VZDĚLÁNÍ A KOMPETENCE V REGIONECH.....	70

5	OPERAČNÍ PROGRAM LIDSKÝ KAPITÁL A NOVÉ PROGRAMOVÉ OBDOBÍ.....	75
5.1	POSOUZENÍ IMPLEMENTACE OPERAČNÍHO PROGRAMU LIDSKÝ KAPITÁL 2007-2013.....	75
5.1.1	Prioritní osa I: Zaměstnanost a sociální integrace.....	75
5.1.2	Prioritní osa II: Rozvoj lidských zdrojů	77
5.1.3	Prioritní osa III: Vysoká kvalita vzdělávacího systému.....	78
5.1.4	Prioritní osa IV: Terciální vzdělávání a věda.....	80
5.1.5	Prioritní osa V: Kvalitní veřejná správa.....	81
5.1.6	Prioritní osa VI: Trh práce otevřený pro všechny	83
5.1.7	Prioritní osa VII: Podpora sociální integrace	84
5.1.8	Prioritní osa VIII: Regionální lidské zdroje	86
5.1.9	Prioritní osa IX: Rozvoj vzdělání a kompetence v regionech.....	87
5.2	NÁVRHOVÁ OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ IMPLEMENTACE.....	89
5.3	OPERAČNÍ PROGRAM LIDSKÝ KAPITÁL V NOVÉM PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2014-2020.....	91
	ZÁVĚR	93
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	94
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	101
	SEZNAM OBRÁZKŮ	102
	SEZNAM TABULEK.....	103
	SEZNAM GRAFŮ	104

ÚVOD

Kohezní politika představuje jednu z nejvýznamnějších politik Evropské unie, jejímž cílem je snaha o podpoření hospodářského růstu ve členských zemích, a to prostřednictvím snižování rozdílů. Evropsko-polské vztahy se začaly utvářet ještě před vstupem Polska do EU. Když se Polská republika v roce 2004 stala členským státem EU, programové období 2000-2006 bylo téměř u svého konce. Nicméně následující období 2007-2013 je pro Polsko prvním nezkráceným obdobím, kdy země mohla plně využívat finančních prostředků určených na realizaci kohezní politiky a zároveň se stala největším příjemcem finanční alokace pro toto období.

Prostředky pocházejí z Evropského sociálního fondu, jelikož se jedná o klíčový nástroj vztahující se k lidskému kapitálu. Orientuje se na vzdělání člověka a jeho uplatnitelnost na trhu práce s cílem snížení nezaměstnanosti.

Diplomová práce se zaměřuje na popis kohezní politiky a analýzu implementace kohezní politiky v Polské republice. Hlavním cílem práce je analýza rozdělení finančních prostředků v rámci Operačního programu Lidský kapitál a vyhodnocení míry čerpání prostředků.

Teoretická část diplomové práce se zabývá historickými souvislostmi kohezní politiky Evropské unie, klasifikací územních statistických jednotek, kohezní politikou v programovém období 2007-2013 včetně jejích cílů, nástrojů a zásad. V rámci další kapitoly je pozornost věnována kohezní politice v Polské republice a jednotlivým operačním programům zmíněného období.

V praktické části je charakterizován Operační program Lidský kapitál s následnou analýzou jednotlivých prioritních os a rovněž posouzení tohoto operačního programu. Závěrečnou část představují návrhy doporučení vycházející z výsledků analýzy pro zlepšení implementace Operačního programu Lidský kapitál v dalším programovém období 2014-2020.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

1.1 Cíle práce

Hlavním cílem této diplomové práce bude popsat a analyzovat implementaci kohezní politiky v Polské republice na příkladu Operačního programu Lidský kapitál v programovém období 2007-2013 včetně zaměření se na jednotlivé prioritní osy zmíněného operačního programu.

Dílčím cílem práce budou návrhy doporučení pro zlepšení implementace Operačního programu Lidský kapitál v programovém období 2014-2020.

1.2 Použité metody

Ke zpracování diplomové práce budou použity sekundární zdroje dat, které jsou charakterizovány jako již existující informace zjištěné k dřívějším účelům. Jedná se především o odborné publikace, výroční zprávy, dokumenty a internetové zdroje.

Hlavní výhodou sekundárních zdrojů je rychlá dostupnost informací, není zapotřebí provádět výzkum vlastní, který by mohl být časově i finančně náročný. Přesto mohou sekundární data představovat nevýhody, a to v podobě nespolehlivosti, neaktuálnosti a nesouvislosti ve vztahu k řešenému problému (Management, marketing, 2010).

Jako základní metoda bude použita analýza, která je jednou ze základních a nejpoužívanějších vědeckých metod. Jedná se proces rozkladu daného jevu na dílčí části, a jejich další zkoumání, a to rozbor vlastností, vztahů a faktů vedoucí od celku k jednotlivým částem (Lorenc.info, 2013).

Vzhledem k tomu, že v rámci analýzy Operačního programu Lidský kapitál bude řešena finanční alokace, jejíž hodnoty jsou uvedeny v polské měně, bude rovněž využit převodník měn. Jelikož výše kurzů není pevná, veškeré převody se budou vztahovat ke dni 22. 3. 2016, a to z důvodu minimalizace odchylek.

Na základě sekundárních dat budou využity údaje ze statistických ročenek a seznamu příjemců evropských fondů, jenž budou zpracovány do map prostřednictvím programu s názvem QGIS 2.12.0 Lyon.

I. TEORETICKÁ ČÁST

2 KOHEZNÍ POLITIKA EU

Kohezní politika, neboli také politika hospodářské, sociální a územní soudržnosti, představuje jednu z nejvýznamnějších politik EU společně se zemědělskou politikou. Avšak na rozdíl od zemědělské politiky, kohezní politika spadá do tzv. koordinovaných politik. Což znamená částečné přenesení rozhodovacích pravomocí členských států na orgány EU. Ke koordinovaným politikám řadíme rovněž sociální politiku, politiku ochrany spotřebitele, politiku ochrany ŽP, politiku výzkumu a technologického rozvoje atd. (Hájek a Novosák, 2010, s. 33-34).

Kohezní politika si klade za cíl zaměřit se zejména na členské státy a regiony, které jsou méně bohaté, a podpořit tak jejich hospodářský růst a rozvoj snižováním rozdílů. Pozornost je soustředěna především na venkovské oblasti a regiony, které byly zasaženy průmyslovými přeměnami, nebo jsou znevýhodněny z demografického nebo přírodního hlediska (Baun and Marek, 2014, p. 2-3).

V souvislosti s kohezní politikou je třeba zdůraznit pojmy konvergence a divergence. Jak uvádí Hájek a Novosák (2010), v případě konvergence se jedná o snižování regionálních disparit, naopak u divergence se rozdíly mezi jednotlivými regiony prohlubují.

2.1 Historické souvislosti kohezní politiky EU

Přestože je pojem evropská integrace spojován převážně s novodobými dějinami (konec 2. světové války), jeho původ sahá už do středověku. Vůbec o první myšlenku sjednocení evropských zemí se zasloužil Karel Veliký, který byl císařem Svaté říše římské. Tehdejší říše pojímala území dnešní Francie, západního Německa, Belgie, Lucemburska, Nizozemí a Švýcarska. Kromě Švýcarska se jedná o státy, jenž se staly zakládajícími členy Evropského společenství. Karel Veliký se rovněž zasloužil o zavedení jednotné měny. Ta se znovu objevila až v podobě eura (Lacina a Ostřížek, 2011, s. 17).

Dalším pokusem o sjednocení Evropy se stalo v 15. století založení mírové unie Jiřím z Poděbrad, které mělo zabránit válečným nepokojům. Přes náboženskou nesnášenlivost a rozpory v jednotlivých zemích, se snaha neshledala s úspěchem (Balla, 2000).

V roce 1918, po skončení 1. světové války, došlo k rozpadu čtyř velkých říší. Z toho důvodu vyvstala nutnost svět integrovat, aby k podobným katastrofám již nedocházelo. O rok později byla v Paříži sjednána Versailleská mírová smlouva, jejímž výsledkem byl vznik Společnosti národů. Organizace měla za úkol udržovat mír, předcházet konfliktům a spory a

nedorozumění řešit společně. Tím byl položen základ mezinárodní spolupráce (Booker a North, 2006, s. 25).

I přes výše zmíněné historické události se za oficiální dějiny Evropské unie považuje ukončení druhé světové války. Ta zanechala Evropu zdevastovanou, ztráty na životech byly obrovské, stejně tak se událost podepsala na snížení životní úrovně obyvatelstva a na ekonomice. Např. u Francie a Rakouska se hodnota HDP vrátila na úroveň 19. století (Baldwin a Wyplosz, 2008, s. 31-32).

Evropa byla po válce rozdělena na dva tábory (východní a západní blok) oddělené železnou oponou. Nicméně západní ekonomiky se zotavily poměrně rychle a vrátily se k tradicím svého politického života. Východ takové štěstí neměl. Winston Churchill ve svém projevu v roce 1946 vyjádřil zájem o jednotnou Evropu, čímž vyzval jednotlivé země, aby vytvořily Spojené státy evropské (Kovář a Horčíčka, 2005, s. 39).

V 50. letech 20. století vznikla tři Společenství (ESUO, EHS a Euratom), jejichž zásluhou došlo k naformulování současné podoby Evropské unie. Jejich vznik byl podmíněn nutností neutralizovat válečné důsledky. K dalším cílům organizací patřilo udržet v Evropě mír, přispívat k hospodářskému rozvoji, zvyšovat životní úroveň a mít přehled o činnosti členských států. K zakládajícím státům patřily země Beneluxu, Itálie, Francie a Německo (Lacina a Ostřížek, 2011, s. 28-45; Kučerová, 2006, s. 29-30).

60. léta byla charakteristická zavedením tzv. Společné zemědělské politiky. Kohezní politice nebyla tou dobou věnována přílišná pozornost. Ke Společenství se v roce 1973 přidaly tři země – Velká Británie, Irsko a Dánsko. Avšak nové rozšíření zapříčinilo prohloubení nerovností. Novou členskou zemí se mělo stát i Norsko, které vstup v referendu odmítlo. V 70. letech došlo k zařazení kohezní politiky mezi politiky, jenž jsou řízeny evropskými institucemi, rovněž byly charakterizovány její cíle, nástroje a přístupy (Boháčková a Hrabánková, 2009, s.7-16).

Další zemí připojující se k Evropskému společenství (dále jen „ES“) bylo Řecko. Jak zmiňuje Lacina a Ostřížek (2011), Řecko se o vstup pokoušelo několikrát. První žádost o členství selhala z důvodu zaostalého hospodářství. Později se Řecko členství přiblížilo, avšak bylo přerušeno vzhledem k zavedení plukovnického režimu. Po úpadku režimu bylo opět zahájeno jednání o členství, které se stalo úspěšným v roce 1981. Řecko o pět let později následovalo i Španělsko s Portugalskem. Kromě rozšíření ES byl v 80. letech vytvořen tzv. schengenský prostor. Jedná se o dohodu mezi evropskými státy, kdy prostor na vnitřních

hranicích není kontrolován. Přijetí Jednotného evropského aktu přispělo k dosažení závazků, jenž vyplývaly ze Smluv o založení EHS, tzn. dosáhnout volného pohybu osob, zboží, služeb a kapitálu.

K nejvýznamnějším dokumentům EU patří Maastrichtská smlouva neboli Smlouva o Evropské unii. Obsahuje nejen cíle a nástroje, ale zastřešuje také do té doby existující Společenství. Součástí smlouvy se staly i nově vzniklé politiky, kterými byly Společná zahraniční a bezpečnostní politika a Spolupráce v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí (Lacina a Ostřížek, 2011, s. 64).

Kučerová (2006) uvádí, že v roce 1995 se počet členských států EU rozšířil o tři nově přichozí státy – Rakousko, Švédsko a Finsko. Ačkoliv o členství jednali i norští občané, referendem vstup do EU opět odmítli stejně jako v roce 1973. V případě Amsterodamské smlouvy se jednalo o reformu Společenství, kdy byla posílena role některých hospodářských politik.

Evropská unie se připravovala na další rozšíření o deset nových států. Proto bylo nutné se na tento krok připravit změnami ve fungování a složení institucí EU, což bylo ustanoveno Smlouvou z Nice. K dalšímu vstupu nových států došlo ve dvou vlnách a to v roce 2007 přijetím Bulharska a Rumunska, od roku 2013 je členem EU i Chorvatsko (Lacina a Ostřížek, 2011, s. 78-81).

Přijetí Lisabonské smlouvy způsobilo změny ve fungování EU. Byla novelizována Smlouva o EU a Smlouva o založení EHS, jejichž nová podoba má zajistit efektivní fungování (Euroskop).

2.2 Klasifikace územních statistických jednotek

Jak již bylo zmíněno, pro realizaci kohezní politiky je zapotřebí definovat a vymežit území regionu. Před rokem 1988 jeho definice nebyla jednoznačná, z čehož vyplývá, že údaje poskytované členskými státy nebyly objektivní pro vzájemné srovnání.

Z toho důvodu byla Eurostatem pro statistické potřeby EU v roce 1988 zavedena tzv. nomenklatura územních statistických jednotek NUTS (*Nomenclature Unit of Territorial Statistics*). Na základě toho bylo území Společenství rozděleno na územní celky srovnatelné svou velikostí (Boháčková a Hrabánková, 2009, s. 89-91).

Tabulka 1: *Kritéria počtu obyvatel pro jednotlivé úrovně NUTS*

Úroveň NUTS	Počet obyvatel	
	minimum	maximum
NUTS 1	3 000 000	7 000 000
NUTS 2	800 000	3 000 000
NUTS 3	150 000	800 000

Zdroj: Boháčková a Hrabánková, 2009

NUTS 1 lze charakterizovat jako územní jednotku vyznačující se velkou oblastí příslušné země. Může se jednat o celý stát nebo jeho makroregiony skládající se z několika jednotek NUTS 2. Z toho vyplývá, že jednotka NUTS 2 je nižší jednotkou, nicméně společně s NUTS 3 jsou významnými pro strukturální fondy, z nichž čerpají podporu. Existují také administrativní jednotky na lokální úrovni, a to LAU 1 a LAU 2. Přičemž obě zmíněné jednotky nejsou vymezeny legislativně (Wokoun, 2008, s. 336-337).

2.3 Kohezní politika v programovém období 2007-2013

Politika je vědou, jenž musí neustále reagovat na změny v jejím prostředí. Stejně tak i kohezní politika. V novém období došlo k mnohým změnám, např. zavedení nových Iniciativ, a to JESSICA, JEREME a JASPERS. Dalším důležitým krokem se stala spolupráce i s nečlenskými státy EU. V tomto programovém období EU vyčlenila na kohezní politiku 347 mld. €, které budou přerozděleny prostřednictvím fondů mezi jednotlivé cíle. V minulém programovém období 2000-2006 se jednalo o částku 234,7 mld. €. Důvodem odlišné částky je skutečnost, že do roku 2004 bylo podporováno pouze 15 států. Od roku 2004 přibylo dalších 10 členských států (Boháčková a Hrabánková, 2009, s. 151-152).

2.3.1 Cíle kohezní politiky

Přestože má regionální politika dlouholetou tradici, tzv. cíle nebyly její součástí od začátku jejího vzniku. Každá země si řešila své problémy sama podle možných prostředků a situace. Společenství pouze doporučovalo svým členským zemím, aby se zaměřily na vytvoření pracovních míst a jejich udržení, a to především v regionech, které jsou zemědělsky orientované, nebo zasažené průmyslovým úpadkem. Později však Společenství přišlo k závěru, že je nezbytné cíle sjednotit.

Před zahájením nového programového období 2007-2013 se Evropský parlament a Rada usnesli na zformování tří cílů podpory, jenž jsou zakotveny v Nařízení Rady č. 1083/2006 (ES). Nově vytvořené cíle se odrážely od prohlubující se sociální a ekonomické situace ve Společenství, která byla důsledkem rozšíření EU o další státy. EU tak čelila větším disparitám na všech jejích úrovních, jak národních, tak i regionálních. Za pomoci následujících cílů se EU zavázala ke snižování rozdílů a k aktivaci rozvoje EU (Lacina a Ostřížek, 2011, s. 222, Boháčková a Hrabánková, 2009, s. 33-44):

2.3.1.1 Cíl Konvergence

Pro první cíl je alokováno celkem 282,8 mld. €, jenž mají napomoci podpoření růstu a tvorby pracovních míst nejméně rozvinutým členským státům a jejich regionům. K čerpání podpory z cíle Konvergence jsou oprávněny regiony, jejichž hrubý domácí produkt (dále jen HDP) na obyvatele je nižší než 75% průměru HDP EU-27. Dalším kritériem pro čerpání finančních prostředků je výše hrubého národního produktu (dále jen HNP), jehož hodnota nesmí převyšit 90% průměru HNP EU-27. V programovacím období 2007-2013 do cíle Konvergence spadalo celkem 100 regionů ze všech členských států. Financování programů je realizováno prostřednictvím tří nástrojů – Evropského fondu pro regionální rozvoj (dále jen ERDF), Evropského sociálního fondu (dále jen ESF) a Fondu soudržnosti (dále jen FS) (König, 2009, s. 168).

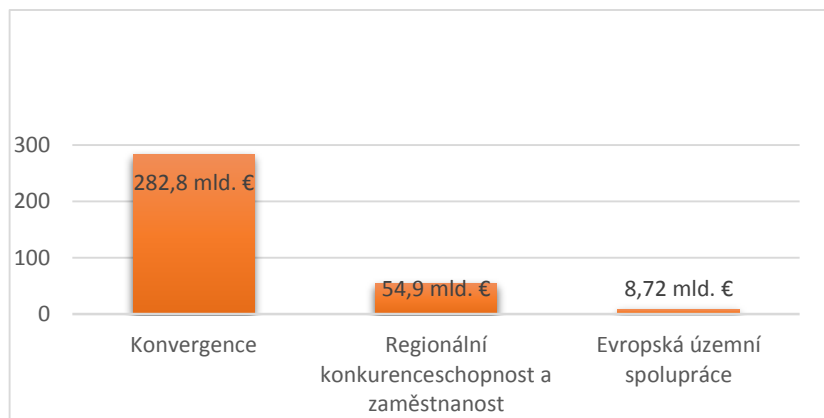
2.3.1.2 Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Pro druhý cíl je stanovena finanční podpora činící 54,9 mld. €. Regiony, které nespádají pod cíl Konvergence, jsou zařazeny do cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Což znamená, že jejich HDP musí převyšovat 75% průměru HDP EU-27. Druhý cíl tak zahrnuje 168 regionů a je financován z ERDF a ESF. Skrze něj jsou realizovány programy zaměřující se na podporu konkurenceschopnosti, posílení zaměstnanosti a zvýšení atraktivity regionů. (König, 2009, s. 167-168).

2.3.1.3 Cíl Evropská územní spolupráce

Hlavním úkolem cíle Evropská územní spolupráce je podporovat přeshraniční spolupráci regionů NUTS 3, které se nacházejí podél pozemských i mořských hranic v maximální vzdálenosti 150 km. Pro tento cíl je vyčleněno nejméně prostředků, a to 8,72 mld. €. Financování probíhá prostřednictvím jediného fondu, a to ERDF, jelikož se cíl zaměřuje na investiční projekty (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2006).

Graf 1: Rozdělení prostředků fondů EU mezi jednotlivé cíle

Zdroj: MMR ČR, 2006a

2.3.2 Nástroje kohezní politiky a financování

K hlavním nástrojům kohezní politiky patří několik fondů EU, přičemž příspěvky z nich se vážou ke konkrétním operačním programům a slouží ke snižování rozdílů mezi jednotlivými členskými státy a jejich regiony. Lze tak rozlišit dva strukturální fondy a Fond soudržnosti.

Jak již bylo zmíněno, kohezní politika v programovém období 2007-2013 prošla změnami, jenž zasáhly i strukturální fondy. Oproti předchozímu programovému období 2000-2006 se počet strukturálních fondů snížil ze čtyř na dva. Dříve se tedy jednalo o fondy Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond, Evropský zemědělský garanční a podpůrný fond a Finanční nástroj na podporu rybolovu. Avšak poslední dva zmíněné fondy se přeměnily v Evropský rybářský fond a Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova a spadají pod Společnou zemědělskou politiku. Ke změně došlo také u Fondu soudržnosti, kdy nebudou podporovány individuální projekty, nýbrž projekty vypracované na národní úrovni (EurActiv, 2007).

2.3.2.1 Evropský fond pro regionální rozvoj

Vznik ERDF v roce 1974 byl zapříčiněn prvním rozšířením Společenství o tři nové státy, také regionálními problémy Itálie a zámořských oblastí Francie. S problémy se potýkalo i Irsko a některé regiony Velké Británie. Přetrvávající disparity bylo nutné řešit vyrovnáním rozdílů, čemu měl napomoci ERDF. V programovém období 2007-2013 je považován za jeden z nejvýznamnějších strukturálních fondů EU, jeho činnost je upravena Nařízením rady (ES) č. 1083/2006 z 11. 7. 2006. Hlavním úkolem ERDF je posílit konkurenceschopnost a

inovace, vytvořit a udržet pracovní místa a v neposlední řadě zajistit udržitelný rozvoj území. Činnost fondu se vztahuje k jednotlivým cílům:

- Ve vztahu k cíli Konvergence se ERDF zaměřuje na *udržitelný integrovaný regionální a místní hospodářský rozvoj a zaměstnanost*, přičemž obsahuje celkem jedenáct priorit, mezi které patří například: ŽP, prevence rizik, cestovní ruch a různé druhy investic.
- V rámci cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost jsou z ERDF financovány projekty týkající se inovací a znalostní ekonomiky, ŽP a prevence rizik a přístupu ke službám související s obecným hospodářským zájmem.
- Cíl Evropská územní spolupráce představuje souhrn rovněž tří priorit – rozvíjet jednotlivé typy činností díky společným strategiím, navázat a rozvíjet spolupráci a posílit kohezní politiku (Boháčková a Hrabánková, 2009, s. 109-118).

2.3.2.2 Evropský sociální fond

Založení ESF je datováno do roku 1957. Patří k nejvýznamnějším fondům, které se orientují na člověka, jeho vzdělání a uplatnění se na trhu s cílem snížení nezaměstnanosti. V programovém období 2007-2013 fond disponuje částkou 55 mld. €. ESF se realizuje především prostřednictvím cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, ale také skrze cíl Konvergence, jehož snahou je podpořit růst zaměstnanosti ve státech a regionech, které jsou nejméně ekonomicky rozvinuté. Mezi hlavní úkoly ESF patří zvýšit přizpůsobivost v pracovním prostředí, zlepšit přístup k zaměstnání, u znevýhodněných osob zlepšit sociální začlenění a posílit lidský kapitál (Boháčková a Hrabánková, 2009, s. 33-44).

2.3.2.3 Fond soudržnosti

Fond soudržnosti neboli Kohezní fond byl založen Maastrichtskou smlouvou v roce 1993 na podporu rozvoje chudších států. Financuje projekty, které jsou zaměřeny na transevropské sítě a životní prostředí, tzn. investiční (infrastrukturní) projekty. Pro čerpání prostředků z Fondu soudržnosti musí členské státy splňovat dvě podmínky, a to hodnotu HNP nižší než 90% průměru EU a realizaci cíle Konvergence (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2012b).

Tabulka 2: Vazba cílů na jednotlivé fondy

Cíl	ERDF	ESF	FS
Konvergence	X	X	X
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	X	X	
Evropská územní spolupráce	X		

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2012

2.3.3 Zásady kohezní politiky

Reforma fondů v roce 1988 přinesla několik hlavních zásad neboli metody strukturálních intervencí. V 80. letech byly zásady pouze čtyři, a to princip koncentrace, programování, partnerství a adicionality. Avšak v období 2007-2013 došlo na základě nařízení ke změně, která počet principů rozšířila. Při realizaci kohezní politiky v letech 2007-2013 je tedy nutné, aby byla prováděna v souladu s následujícími principy:

- *Doplňkovost* – opatření realizovaná členským státem nemohou být pouze v zájmu jednotlivých států, musí odpovídat cílům Společenství
- *Provázanost* – vyjadřuje nutnost provázání činností mezi členskými státy a Společenstvím
- *Koordinace a soulad* – vzhledem k tomu, že existuje více finančních zdrojů na poskytování příspěvků, je zapotřebí finanční operace kontrolovat, aby nedocházelo k duplicitám, či jiným nesrovnalostem
- *Partnerství* – mezi členskými státy a Komisí dochází k úzké spolupráci, jak na národní, regionální, tak místní úrovni
- *Adicionalita* – tento princip říká, že příspěvky z fondů EU nesmí nahrazovat výdaje členských států, mají je pouze doplňovat
- *Programování* – zásada programování patří k jedné z nejstarších zásad, přičemž se jedná o proces skládající se z více stupňů – od organizování, rozhodování, až po financování a dosažení cílů
- *Rovnost žen a mužů a zákaz diskriminace*

- *Územní úroveň provádění* – kohezní politika je schopná se přizpůsobit potřebám a problémům
- *Udržitelný rozvoj*
- *Proporcionální intervence* – výše prostředků vynaložených Komisí a státy musí být úměrná výši výdajů na operační program
- *Sdílené řízení* – jedná se řízení, na kterém se podílejí členské státy a Komise v souladu s nařízeními (Boháčková a Hrabánková, 2009, s. 49-56)

3 APLIKACE KOHEZNÍ POLITIKY V POLSKÉ REPUBLICCE

O vstupu Polska do Evropského Společenství se začalo diskutovat již na počátku 90. letech 20. století, kdy došlo ke vzniku oboustranných vztahů ES a Polska. Mezi významné kroky patřilo uzavření Evropské dohody v roce 1991 (vstoupila v platnost po složitém a dlouhém procesu v roce 1994), uskutečnění Kodaňského summitu v roce 1993 a také podání žádosti Polska o členství v EU roku 1994 (Trzeciak, c2012).

O tři roky později došlo k vyjádření Komise, jejíž stanovisko bylo vesměs pozitivní. Přesto se kritizovanou oblastí stala zaměstnanost pracovních sil v zemědělství, která v Polsku činila 26%, oproti EU-15 to bylo pouhých 4-5%. Na kritice se podepsal také stav životního prostředí a neefektivní politika hospodářské soutěže. V roce 1998 byl zahájen velmi náročný proces prověřování. Jednání bylo oficiálně ukončeno v Kodani roku 2012. Přestože ještě v poslední den jednání nebyly tři důležité oblasti uzavřené, musely být vyjednány pod tlakem. Jednalo se o zemědělství, finance a politiku hospodářské soutěže. Smlouva týkající se přistoupení východních států včetně Polska byla podepsána v Aténách roku 2003. Prostřednictvím referenda vyjádřili polští obyvatelé ochotu k připojení se k EU v červnu 2013. 1. května 2004 se tak Polsko s dalšími devíti evropskými státy staly členy EU. Než se Polsko mohlo připojit k EU, ušlo dlouhou cestu trvající 121 měsíců (Pawlas, 2014).

3.1 Administrativní členění Polské republiky

Od roku 1999 bylo v Polsku zavedeno nové administrativní členění, které nahradilo členění z roku 1975. Hlavní změna spočívala ve stupni členění, kdy se dvoustupňové členění přeměnilo na třístupňové zahrnující vojvodství, powiaty (okresy) a gminy (obce). V průběhu docházelo k mírným úpravám, co se týče počtu jednotlivých okresů a obcí. Nicméně k 1. 1. 2015 je Polsko tvořeno 16 vojvodstvími, 380 powiaty a 2 478 gminami.

Gminy jsou administrativními jednotkami v rámci správy powiatů. Rada gmin je volena na čtyřleté období. U gmin rozlišujeme tři typy podle jejího statusu, a to městské, městsko-vesnické a vesnické. Největší zástup gmin tvoří gminy vesnické, kterých je 1 559, nejméně je gmin městských. V gminách venkovského typu je samospráva v rukou správce, u městsko-venkovských gmin a městských gmin v rukou starosty, jenž je volen přímo.

Každé vojvodství je složeno z několika menších částí nazývajících se powiaty. Počet powiatů v jednom vojvodství se pohybuje v rozmezí od 12 do 42 powiatů. Existují powiaty dvojího typu, a to zemské a městské. Na území powiatů je v čele Rada powiatu vedená starostou,

jenž je volená na čtyřleté období. Stejně tak jako gminy i powiaty jsou samosprávným článkem veřejné správy.

Polská republika je složena z 16 vojvodství, jejichž hlavními představiteli státní moci jsou vojvodové. Na stejné organizační úrovni je nejvyšším zástupcem samosprávy maršálek. Vojvodství jsou největší územně-samosprávnou jednotkou. (KSNG, 2016; NSD, 2006).

Tabulka 3: Přehled jednotlivých typů powiatů a gmin k 1. 1. 2016

Vojvodství	Powiaty			Gminy			
	Zemské	Městské	Σ	Městské	Městsko-vesnické	Vesnické	Σ
Dolnoslaskie	26	4	30	35	56	78	169
Kujawsko-Pomorskie	19	4	23	17	35	92	144
Lubelskie	20	4	24	20	25	168	213
Lubuskie	12	2	14	9	34	39	82
Lódzkie	21	3	24	18	26	133	177
Malopolskie	19	3	22	14	47	121	182
Mazowieckie	37	5	42	35	51	228	314
Opolskie	11	1	12	3	32	36	71
Podkarpackie	21	4	25	16	35	109	160
Podlaskie	14	3	17	13	27	78	118
Pomorskie	16	4	20	23	19	81	123
Slaskie	17	19	36	49	22	96	167
Swietokrzyskie	13	1	14	5	27	70	102
Warminsko-Mazurskie	19	2	21	16	33	67	116
Wielkopolskie	31	4	35	19	93	114	226
Zaachodniopomorskie	18	3	21	11	54	49	114
CELKEM	314	66	380	303	616	1 559	2 478

Zdroj: KSNG, 2016

Pro přehlednost statistického hodnocení je Polská republika, stejně tak jako zbylé členské státy EU, rozdělena na tři tzv. úrovně NUTS. Úroveň NUTS 1 zaujímá svojí plochou největší území, přičemž Polsko je tak složeno z 6 jednotek NUTS 1. NUTS 2 zahrnuje 16 vojvodství.

Mezi regiony NUTS 3 patří subregiony, které jsou uměle vytvořenými regiony, jejichž součástí je několik powiatů.

Kromě tří úrovní NUTS existují také nižší úrovně územněsprávního statistického členění, a to tzv. místní administrativní jednotky LAU. Nicméně LAU nejsou rozhodujícími pro rozdělení prostředků z fondů EU. Úroveň LAU 1 odpovídá polským powiatům a LAU 2 je charakteristická pro polské gminy.

Tabulka 4: *Přehled územních statistických jednotek*

Územní jednotka	Odpovídající oblast	Počet jednotek
NUTS 1	Region	6
NUTS 2	Vojvodství	16
NUTS 3	Subregion	66
LAU 1	Powiat	380
LAU 2	Gmina	2 478

Zdroj: Polsko - regionální geografie, 2012

3.2 Polská republika v programovém období 2007-2013

EU vyčlenila pro programové období 2007-2013 347 mld. €, které rozdělí podle potřeby mezi své členské státy. Výše příspěvku závisí především na ekonomické síle a velikosti ekonomiky daného státu. Členské státy lze rozdělit do dvou skupin podle toho, zda spíše přispívají do evropského rozpočtu, nebo z něj čerpají. Polská republika tak spadá do skupiny příjemců, což je patrné i ze skutečnosti, že v programovém období byla Polské republice z fondů EU přidělena částka 67 mld. €, čímž se stala největším příjemcem podpory. Doposud žádná jiná členská země nezískala takový finanční příspěvek.

- Od roku 2004 do 2006 – 6,3 mld. €, tj. průměrně 2,1 mld. € ročně
- Od roku 2007 do 2013 – 65 mld. €, tj. průměrně 9,28 mld. € ročně
- Od roku 2014 do 2020 – 75,8 mld. €, tj. průměrně 10,83 mld. € ročně

Hlavních důvodů je hned několik. Polsko je zejména velkou zemí s počtem obyvatel pohybující se okolo 38 milionů občanů, navíc je chudým členským státem. Například v roce 2004

HNP představovalo pouze 40% průměru HNP EU-15. O osm let později se procentuální hodnota HNP zvýšila o 20% vzhledem k průměru HNP EU-27. Dalšími ukazateli jsou vojvodství, čili regiony NUTS 2, které jsou považovány za chudé. Některé z nich dokonce za nejchudší regiony EU, a to například Podkarpackie, Warminsko-Mazurskie, Podlaskie, Lubelskie a Swietokrzyskie, jelikož jejich výše HDP na obyvatele je nižší než 50% průměru EU. Na situaci se podepsala také skutečnost, že Polsko je z pohledu EU zaměřeno příliš zemědělsky. Na druhou stranu je významným účastníkem Společné zemědělské politiky.

Částka 66,6 mld. € je určena pro Cíl Konvergence, do nějž spadají všechny regiony NUTS 2, poněvadž jejich výše HDP na obyvatele nepřesahuje hodnotu 75% HDP průměru EU-27, jenž je rozhodující. Pro Cíl Evropská územní spolupráce jsou Polsku přiděleny prostředky ve výši 731 mil. €. Vzhledem k tomu, že žádný z regionů NUTS 2 nepřesahuje 75% průměru HDP EU-27, Cíl Konkurenceschopnost a zaměstnanost není pro Polskou republiku definován. V rámci kohezní politiky Polsko předložilo celkem 21 operačních programů, z nichž je 5 na národní úrovni a 16 na úrovni regionální odpovídající 16 vojvodstvím. Jedním z pěti národních operačních programů je také OP Rozvoj východního Polska. Jedná se o oblast tvořenou pěti vojvodstvími, které zaostávají za zbylými vojvodstvími (European Cohesion Policy in Poland, 2009; Pawlas, 2014).

Tabulka 5: *Finanční prostředky pro Polsko v mld. €*

Cíl	Fond	EU	Národní příspěvek	Veřejný příspěvek	Celkem
<i>Konvergence</i>	FS	22	6	1,5	29,5
	ERDF	33	6	1,5	40,5
	ESF	10	2		12
<i>Evropská územní spolupráce</i>	ERDF	0,7	-	-	0,7
Celkem		66*	14	3	83

* 1,3 mld. € je jako výkonnostní rezerva, která bude přidělena nejúspěšnějším programům před rokem 2011

Údaje byly zaokrouhleny nahoru

Zdroj: European Cohesion Policy in Poland, 2009

K dokumentu vztahujícímu se k programovému období 2007-2013 patří Národní strategický referenční rámec (dále jen NSRR), známý také jako Národní kohezní strategie. NSRR je strategický dokument definující socioekonomický rozvoj Polska v souvislosti s čerpáním finančních prostředků z Fondu soudržnosti a strukturálních fondů. NSRR rovněž analyzuje socioekonomickou situaci země, stanovuje cíle k dosažení hospodářské, sociální a územní soudržnosti a identifikuje oblasti a způsoby využití prostředků EU z jejích fondů v rámci rozpočtu Společenství. NSRR zahrnuje jeden strategický cíl a šest horizontálních, strategických cílů. Strategický cíl NSRR vytváří podmínky pro zvyšování konkurenceschopnosti polské ekonomiky. Strategického cíle bude dosaženo prostřednictvím realizováním horizontálních cílů, kterými jsou:

- Zlepšit fungování úrovně veřejných institucí a rozvoj partnerství
- Zlepšit kvalitu lidského kapitálu a posílit sociální soudržnost
- Vybudovat a zmodernizovat technickou a sociální infrastrukturu pro lepší konkurenceschopnost Polské republiky
- Zlepšit konkurenceschopnost a inovativnost podniků, zahrnující především výrobní odvětví, a rozvoj sektoru služeb
- Zvýšit konkurenceschopnost polských regionů a předcházet jejich sociální, hospodářské a územní marginalizaci
- Vyrovnat příležitost k růstu a podpora strukturálních změn ve venkovských oblastech

(Ministerstwo Rozwoju, 2010; Gorzelak, Bachtler and Smętkowski, 2010)

3.3 Operační programy v programovém období 2007-2013

Cíle NSRR jsou realizovány prostřednictvím operačních programů. Realizace operačních programů na regionální úrovni napomáhá dosáhnout horizontálních cílů. Mezi programy implementované na regionální úrovni patří 16 regionálních operačních programů a programy Evropské územní spolupráce. Operační programy (dále jen OP) jsou řízeny příslušnými Ministerstvy, kdežto regionální operační programy spadají pod gesci Správních rad jednotlivých regionů neboli vojvodství (Department of Public Benefit, 2015).

Tabulka 6: Přehled operačních programů

OP	Fond	Příspěvek EU (mil. €)	% podíl
Infrastruktura a ŽP	ERDF, FS	27 913	41,5
Inovační ekonomika	ERDF	8 255	12,3
Lidský kapitál	ESF	9 707	14,4
Rozvoj východního Polska	ERDF	2 274	3,4
Technická pomoc	ERDF	517	0,8
Regionální operační programy	ERDF	16 556	24,6
Evropská územní spolupráce	ERDF	731	1,1
Rezervy	ERDF	1 331	2
Celkem		67 284	

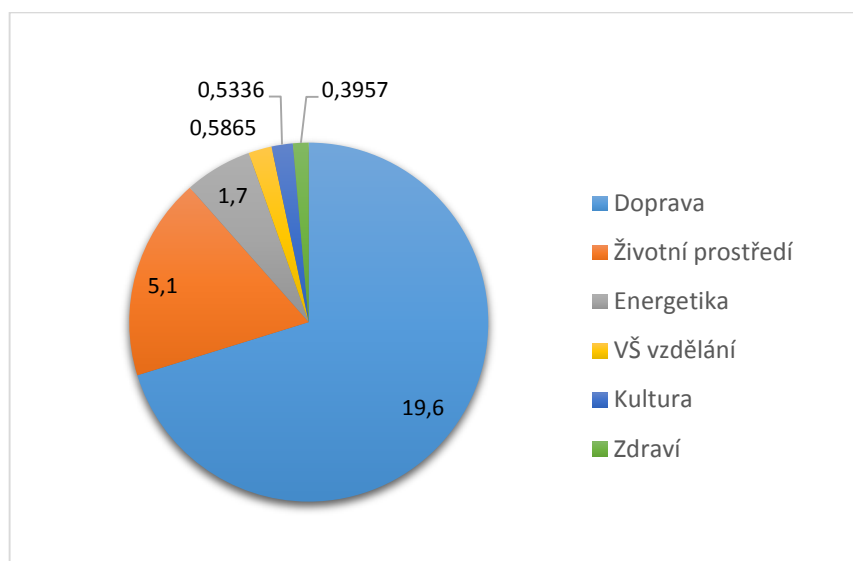
Zdroj: Polska - Narodowe strategiczne ramy odniesienia 2007-2013,
2006

3.3.1 Operační program Infrastruktura a ŽP

Dne 7. prosince 2007 Evropská komise schválila OP Infrastruktura a ŽP. Jedná se o největší program v historii EU, kterému předcházelo několik měsíců příprav. Na financování OP se podílí dva fondy (ERDF a FS), jejichž výše poskytnutých prostředků činí téměř 28 mld. €, což představuje cca 42% finančních prostředků na kohezní politiku v Polsku. Výše národního příspěvku činí 9,4 mld. €, což znamená, že celková výše finančních prostředků na realizaci OP je 37,4 mld. €.

Hlavním cílem OP je zlepšit investiční atraktivitu Polska a jeho regionů, čehož bude dosaženo rozvojem technické infrastruktury, zlepšením a ochranou stravu ŽP, zdravím a zachováním kulturní identity. Pro dosažení rozvoje a zlepšení životních podmínek obyvatel, je nezbytná technická infrastruktura. V rámci OP Infrastruktura a ŽP jsou finanční prostředky rozděleny mezi různá odvětví, např. doprava, životní prostředí, energetika, vysokoškolské vzdělání, kultura a zdraví (European Funds Portal, 2012).

Graf 2: Rozdělení prostředků z EU fondů mezi jednotlivá odvětví
v rámci OP Infrastruktura a ŽP v mld. €

Zdroj: European Funds Portal, 2012

V rámci OP Infrastruktura a ŽP je realizováno 15 prioritních os, mezi které patří:

- *Prioritní osa I:* Vodohospodářství
- *Prioritní osa II:* Nakládání s odpady a ochrana země
- *Prioritní osa III:* Řízení zdrojů a působení proti vzniku environmentálních rizik
- *Prioritní osa IV:* Iniciativy zaměřené na podniky a jejich přizpůsobení se požadavkům na ochranu ŽP
- *Prioritní osa V:* Ochrana ŽP a podpora ekologických stanovišť
- *Prioritní osa VI:* TEN-T silniční a letecké dopravní sítě
- *Prioritní osa VII:* Šetrnost dopravy k životnímu prostředí
- *Prioritní osa VIII:* Bezpečnost dopravy a vnitrostátních dopravních sítí
- *Prioritní osa IX:* Silniční infrastruktura ve východních Polsku
- *Prioritní osa X:* Šetrnost energetické infrastruktury k životnímu prostředí
- *Prioritní osa XI:* Energetická bezpečnost
- *Prioritní osa XII:* Kultura a kulturní dědictví
- *Prioritní osa XIII:* Ochrana zdraví a zvýšení efektivity systému zdravotní péče
- *Prioritní osa XIV:* Infrastruktura vysokoškolského vzdělání
- *Prioritní osa XV:* Technická pomoc – Evropský fond pro regionální rozvoj

- *Prioritní osa XVI:* Technická pomoc – Fond soudržnosti
- *Prioritní osa XVII:* Konkurenceschopnost regionů

(Department of Public Benefit, 2015)

Vzhledem k širokospektrému zaměření jednotlivých prioritních os OP Infrastruktura a ŽP nesou odpovědnost za jejich realizaci ta ministerstva, jejichž činnost se shoduje s obsahovou náplní os. Jsou jimi Ministerstvo ŽP, Ministerstvo infrastruktury a rozvoje, Ministerstvo hospodářství, Ministerstvo kultury a národního dědictví, Ministerstvo zdravotnictví a Ministerstvo vědy a vysokého školství (European Funds Portal, 2012a).

K hlavním potenciálním příjemcům podpory v rámci OP Infrastruktura a ŽP jsou územně samosprávné celky a jejich svazky, státní správa, podnikatelé, kontroly a inspekce v rámci oblasti ochrany ŽP, vědecká zařízení vysokých škol, kulturní instituce, zdravotnická zařízení, veřejný a soukromý sektor, nevládní organizace a v neposlední řadě i církve a náboženská sdružení (European Funds Portal, 2009b).

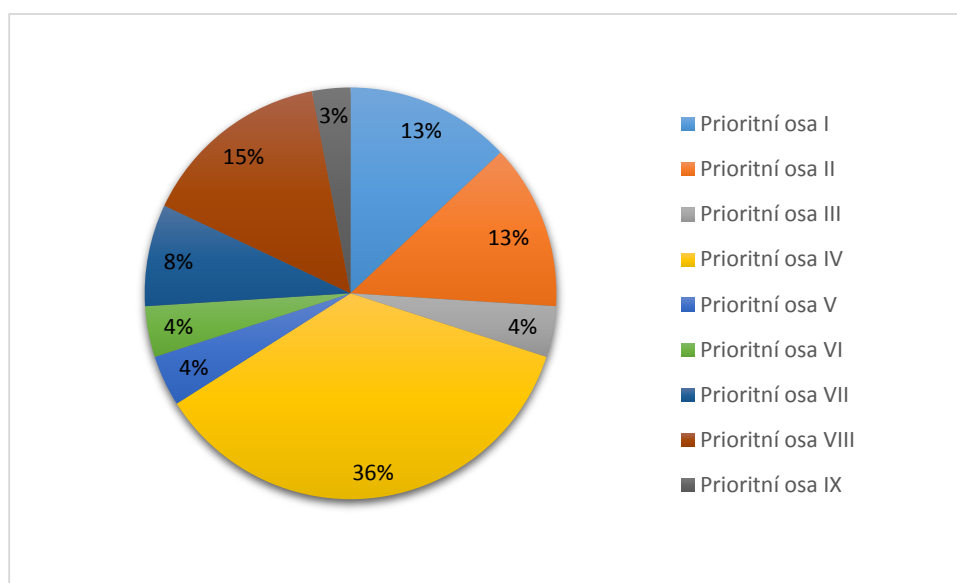
3.3.2 Operační program Inovační ekonomika

OP Inovační ekonomika byl schválen 30. října 2007. Je financován jak ze zdrojů EU, tak ze státního rozpočtu Polska. Celková alokace prostředků pro OP Inovační ekonomika tak zahrnuje 9,7 mld. €. Program se zaměřuje převážně na podnikatele, jejichž záměrem je implementovat inovativní projekty spojené s výzkumem a rozvojem, moderními technologiemi, investicemi, použitím a zaváděním informačních a komunikačních technologií. Hlavním cílem programu je rozvíjet polskou ekonomiku, zvýšit inovativnost podniků a konkurenceschopnost polské vědy, vytvořit udržitelná pracovní místa a zvýšit využití informačních a komunikačních technologií v ekonomice. Podpora je v rámci programu poskytována nezávisle na odvětví či oboru. Nebudou však podporovány projekty na místní či regionální úrovni. Podpora inovativnosti se vztahuje na regionální operační programy a OP Rozvoj východního Polska. Podpora je poskytnuta rovněž inovativním projektům na národní úrovni. Řídícím orgánem je Ministerstvo infrastruktury a rozvoje, avšak kvůli existenci několika prioritních os je nutné i působení zprostředkujících orgánů, kterými jsou Národní centrum pro výzkum a vývoj, Ministerstvo digitalizace a Odbor implementace operačních programů ministerstva pro rozvoj (Department of Public Benefit, 2015; European Funds Portal, 2009c).

Alokace pro OP Inovativní ekonomika je rozdělena mezi 9 prioritních os, kterými jsou:

- *Prioritní osa I:* Výzkum a vývoj nových technologií
- *Prioritní osa II:* Výzkum a vývoj infrastruktury
- *Prioritní osa III:* Kapitál pro inovace
- *Prioritní osa IV:* Inovace do inovačních podniků
- *Prioritní osa V:* Šíření inovací
- *Prioritní osa VI:* Polská ekonomika na mezinárodním trhu
- *Prioritní osa VII:* Informační společnost – zřízení elektronické zprávy
- *Prioritní osa VIII:* Informační společnost – zvýšení inovativnosti ekonomiky
- *Prioritní osa IX:* Technická pomoc

Graf 3: Rozdělení finančních prostředků mezi prioritní osy OP Inovační ekonomika

Zdroj: European Funds Portal, 2009d

Podpora je v rámci programu Inovační ekonomika poskytována čtyřem skupinám příjemců, a to podnikatelům, vědeckým a výzkumným subjektům, institucím na podporu podnikání poskytující inovativní služby a veřejné správě v rámci elektronických služeb poskytovaných občanům, a to především podnikatelům (European Funds Portal, 2012e).

3.3.3 Operační program Lidský kapitál

Operačnímu programu Lidský kapitál je věnována samostatná kapitola této práce, která je zaměřena na jeho detailnější popis.

3.3.4 Operační program Rozvoj východního Polska

Dne 2. října 2007 došlo ke schválení OP Rozvoj východního Polska, na jehož realizaci je vyčleněno přibližně 3,4% finančních prostředků EU v programovém období 2007-2013. Program si klade za cíl podpořit hospodářský růst a překonat stagnaci. Hlavním strategickým cílem je urychlení tempa sociálně-ekonomického rozvoje ve východním Polsku při dodržování zásad udržitelného rozvoje (EU Regional Policy, 2007a).

Motivem pro vznik tohoto programu se staly dodatečné finance, které Polsko získalo z ERDF pro pět nejvíce znevýhodněných regionů, a to Lubelskie, Podkarpackie, Podlaskie, Swietokrzyskie a Warminsko-Mazurskie region. Zmíněná vojvodství jsou charakteristická nízkou životní úrovní svých obyvatel, nízkou dynamikou jejich ekonomického rozvoje, nedostatečně rozvinutou dopravní infrastrukturou a nedostatkem růstových faktorů. Podle číselného vyjádření, se hodnota HDP na obyvatele těchto regionů pohybuje pod úrovní 75% průměru HDP EU-27. Dokonce je nižší jak 50% průměru HDP EU-27, z čehož plyne nutnost použití tohoto programu. Řídícím orgánem je Ministerstvo infrastruktury a rozvoje, které je zodpovědné za efektivnost, účinnost, správnost řízení a realizaci OP Rozvoj východního Polska (European Funds Portal, 2013g).

Obrázek 1: *Vojvodství spadající do OP Rozvoj východního Polska*

Zdroj: QGIS 2.12.0 – vlastní zpracování

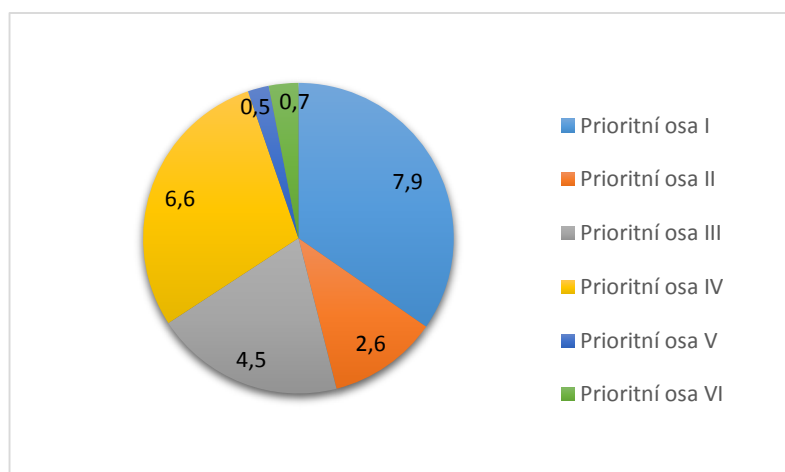
Hlavního cíle bude dosaženo realizací konkrétních cílů, a to stimulací rozvoje znalostí založené na konkurenceschopnosti ekonomiky, lepším přístupem k širokopásmovému internetu v oblasti východního Polska, vývojem vybraných metropolitních funkcí vojvodských měst, zlepšením dopravní dostupnosti ve vojvodstvích východního Polska, posílením role udržitelného cestovního ruchu v hospodářském rozvoji makroregionu a optimalizací procesu realizace OP rozvoj východního Polska.

Stejně tak jako předchozí operační programy obsahují několik prioritních os, ani OP Rozvoj východního Polska není výjimkou. Program se skládá ze šesti prioritních os, které se dále dělí na specifické oblasti podpory.

- *Prioritní osa I:* Moderní ekonomika
- *Prioritní osa II:* Infrastruktura informační společnosti
- *Prioritní osa III:* Rozvoj center vojvodství
- *Prioritní osa IV:* Dopravní infrastruktura
- *Prioritní osa V:* Udržitelný rozvoj potenciálu cestovního ruchu založený na přírodních podmínkách
- *Prioritní osa VI:* Technická pomoc

(European Funds Portal, 2013g).

Graf 4: Rozdělení finančních prostředků v mld. € mezi prioritní osy OP Rozvoj východního Polska

Zdroj: EU Regional Policy, 2007

3.3.5 Operační program Technická pomoc

OP Technická pomoc se s dalšími čtyřmi programy řadí mezi operační programy na národní úrovni. Řídícím orgánem je Ministerstvo infrastruktury a rozvoje. Financování programu Technické pomoci je zajištěno prostřednictvím ERDF. Cílem zmíněného programu je efektivní a účinné zajištění průběhu implementace evropských fondů v Polsku. Program poskytuje finance na provoz NSRR, jenž zahrnuje přípravu, řízení, implementaci, monitoring, hodnocení, kontrolní systém, podpora přípravy projektů, informace a propagace evropských fondů. Program Technické pomoci je složen ze čtyř prioritních os, mezi které patří:

- *Prioritní osa I:* Podpora lidských zdrojů
- *Prioritní osa II:* IT podpora při realizaci NSRR
- *Prioritní osa III:* Podpora implementace strukturálních fondů
- *Prioritní osa IV:* Komunikace a propagace

Celková částka příspěvku EU na program Technická pomoc představuje 517 mil. €, přičemž největší objem prostředků připadá na prioritní osu Podpora lidských zdrojů, a to 358 mil. €. Kromě příspěvku EU, přispívá i Polsko samotné, tzn., že národní příspěvek dosahuje výše 91 mil. € (European Funds Portal, 2009j).

3.3.6 Regionální operační programy

V programovém období 2007-2013 je realizováno 5 operačních programů na národní úrovni. Mimo to existují i regionální operační programy, jejichž území odpovídá 16 vojvodstvím. Finanční prostředky určené pro regionální operační programy tvoří téměř čtvrtinu rozpočtu na realizaci kohezní politiky v Polsku. Všechny ROP jsou financovány z ERDF. Důvodem přípravy 16 regionálních operačních programů (dále jen ROP) je decentralizace programů regionálního rozvoje (což znamená řešit problémy v místě jejich vzniku), zvýšení efektivity rozvojových aktivit a posílení občanského a samosprávného rozměru. Na cíle ROP je možné nahlížet ze dvou směrů. Jedním z nich jsou cíle stanovené jednotlivými vojvodstvími, které musí být v souladu se strategií regionálního rozvoje, na straně druhé se jedná o cíle uvedené v NSRR, mezi které spadá posílení konkurenceschopnosti regionů a podpora vyváženého rozvoje. V rámci ROP je možné získat finanční prostředky na investice související se vzděláním, zdravím, rozvojem měst, cestovním ruchem a propagací regionu. Prioritou je také rozvoj podnikání, a to především malých a středních podniků.

Struktura ROP je podobná, avšak jejich obsah a finance jsou specifikovány na regionální úrovni. Stěžejním je zajištění souladu mezi regionálním přístupem, cíli a prioritami národních a evropských strategií. Orgánem, který nese odpovědnost za realizaci ROP, je Ministerstvo infrastruktury a rozvoje, nicméně Správní rady jednotlivých vojvodství jsou odpovědné za konkrétní ROP týkajících se jejich regionu (European Funds Portal, 2009f, Portal Funduszy Europejskich, 2013).

Tabulka 7: Prostředky na jednotlivé regionální operační programy

Region	Alokace v mld. €	Region	Alokace v mld. €
Dolnoslaskie	1,213	Podkarpackie	1,136
Kujawsko-Pomorskie	0,951	Podlaskie	0,636
Lubelskie	1,156	Pomorskie	0,885
Lubuskie	0,439	Slaskie	1,713
Lódzkie	1,006	Switokrzyskie	0,726
Malopolskie	1,290	Warminsko-Mazurskie	1,037
Mazowieckie	1,831	Wielkopolskie	1,273
Opolskie	0,427	Zachodniopomorskie	0,835

Zdroj: Michalski, 2008

3.3.7 Operační programy Evropské územní spolupráce

Spolupráce na přeshraniční, nadnárodní a mezinárodní úrovni musí být v programovém období 2007-2013 realizována v rámci samostatného cíle, a to Evropská územní spolupráce. Jedná se o projekty, které jsou implementovány společně s ostatními členy EU. Operační programy v rámci Evropské územní spolupráce získávají na významu, což se také podepsalo na celkové částce určené na rozvoj územní spolupráce členských států, která byla oproti předchozímu operačnímu období navýšena na 8,72 mld. €. Polsku je v rámci územní spolupráce přiděleno 731 mil. €, jenž pocházejí z ERDF.

Pro realizaci programů evropské územní spolupráce je nutné dodržovat jisté zásady a pravidla, kterými se musí země řídit. K těmto pravidlům patří zřízení společného certifikačního a

auditního orgánu, pro účast na projektu je nutné zapojení minimálně dvou různých zemí, během realizace projektu uplatňovat princip vedoucího partnera, pro program zřídit společný rozpočet a jeden bankovní účet a zřídit Společný technický sekretariát (European Funds Portal, 2009h).

V rámci přeshraniční spolupráce existují následující operační programy:

- Polsko – Braniborsko
- Polsko – Meklenbursko/Pomořansko - Braniborsko
- Polsko – Sasko
- Polsko – Česká republika
- Polsko – Slovenská republika
- Polsko – Litva
- Polsko – jižní Balt

Pro výše uvedené OP jsou společnými aktivitami následující oblasti: podpora podnikání, rozvoj malých a středních podniků, cestovní ruch, kultura, přeshraniční obchod, ochrana majetku přírodního i kulturního, předcházení kulturních i přírodních rizik, lepší přístup k dopravním, informačním a komunikačním sítím, vodní hospodářství, nakládání s odpady a využívání společné infrastruktury, podpora výzkumu a vývoje atd. Mezi potenciální příjemce podpory patří vysokoškolské a veřejné instituce provádějící vzdělávací a výzkumnou činnost, kulturní instituce, neziskové nevládní organizace, kostely a náboženské komunity, organizační jednotky jmenované nebo zřízené státem a euroregiony (European Funds Portal, 2009i).

Nadnárodní spolupráce je realizována v rámci dvou programů Evropské územní spolupráce, kterými jsou OP Region Baltské moře a Střední Evropa. Hlavním cílem programu Region Baltské moře je zlepšit územní potenciál regionu, minimalizovat velké rozdíly socioekonomického rozvoje v různých oblastech regionu a řešit otázky společné pro všechny země kolem Baltského moře (EU Regional Policy, 2007b).

OP Střední Evropa si klade za cíl posílit územní soudržnost, zlepšit konkurenceschopnost Evropy a podpořit vnitřní integraci, čehož bude dosaženo prostřednictvím dvou strategických cílů, a to podporou struktur inovací a dostupnosti zlepšit konkurenceschopnost střední Evropy a udržitelným způsobem zlepšit rozvoj území především zvyšováním kvality ŽP a rozvojem atraktivních měst a regionů (EU Regional Policy, 2007c).

Z hlediska meziregionální spolupráce je v programovém období 2007-2013 realizován pouze jeden OP, kterým je OP Meziregionální spolupráce (INTERREG IV C). Program je charakteristický tím, že je společný nejen pro členské státy EU, ale jsou zapojeny i státy nečlenské – Norsko a Švýcarsko. Hlavním cílem je zlepšení efektivity regionální politiky a jejích nástrojů. K hlavním prioritám, na které je program zaměřen, patří inovace, znalostní ekonomika, ochrana ŽP, prevence rizik a technická pomoc (Evropské strukturální a investiční fondy, 2012).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 ANALÝZA IMPLEMENTACE OPERAČNÍHO PROGRAMU LIDSKÝ KAPITÁL

Operační program Lidský kapitál je zpracován na základě nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti. Platnost OP Lidský kapitál byla stanovena pro roky 2007-2013. K oficiálnímu předložení OP Evropské komisi došlo 12. prosince 2006. Dne 28. září 2007 Evropská komise rozhodla o jeho přijetí. Prostřednictvím OP Lidský kapitál a zbylých 4 operačních programů na národní úrovni jsou realizovány cíle Národního strategického referenčního rámce pro programové období 2007-2013.

V rámci OP Lidský kapitál může dojít ke změnám jeho obsahu. Změna může nastat z podnětu členského státu nebo Evropské komise (dále jen EK). Poté však musí EK prozkoumat jeho obsah, a to v důsledku podstatných socioekonomických změn, při potížích realizace projektu. Dokument obsahuje podstatné informace pro potenciální příjemce OP, např. jak realizovat projekt spolufinancovaný ESF, informace o konkrétních typech projektů, cílové skupiny podpory, usnadnění projektové přípravy a správné plnění žádosti o financování. Řídicím orgánem OP Lidský kapitál je Ministerstvo vědy a vysokého školství, jak na centrální tak regionální úrovni.

Hlavním cílem OP Lidský kapitál je zvýšení úrovně zaměstnanosti a sociální soudržnosti, čehož bude dosaženo prostřednictvím využití potenciálu lidských zdrojů, potenciálním rozvojem podniků a jejich zaměstnanců, zvyšováním úrovně vzdělání společnosti, snížením počtu sociálně vyloučených lokalit, podporou efektivnosti veřejné správy. Program se tedy zaměřuje na oblasti, kterými jsou zaměstnanost, vzdělání, sociální začleňování, přizpůsobivost pracovníků a podniků, rozvoj lidských zdrojů ve venkovských oblastech, zavedení výkonné a efektivní veřejné správy a podpora zdraví pracujících osob.

Opatření přijatá v rámci programu jsou zacílena na zvyšování a budování kapacity těch subjektů, na které se vztahuje podpora z ESF, na podporu zaměstnanosti a sociální integrace, na iniciativy, jež jsou zaměřeny na aktivizaci nezaměstnaných a ekonomicky neaktivních osob, předcházení sociálnímu vyloučení, zajištění rovného přístupu k zaměstnání pro všechny osoby, rozvoj alternativních forem zaměstnání, modernizace nebo rekvalifikace, podpora podnikání a samostatně výdělečné činnosti, zvýšení kvality činností na podporu rozvoje vzdělávání a poradenských služeb v podnicích, zejména těch s nízkou či zastaralou

kvalifikací, přenos znalostí a spolupráce mezi zaměstnanci podniku a výzkumnými pracovníci.

V rámci priorit zaměřených na vzdělání bude poskytnuta podpora na modernizaci a provádění reformy vzdělávacího systému s cílem zlepšit kvalitu a efektivitu vzdělávání, splnění podmínek znalostní ekonomiky. Poskytnutí podpory v této oblasti tak přispívá k účinnému řízení vzdělávacího systému, zlepšení učebních osnov, posílení efektivnosti školení a vzdělávání personálu, zlepšení znalostí a dovedností studentů ve vědě jako klíčový význam pro hospodářství, spolupráci mezi institucemi vzdělávacího systému, podniky a výzkumným sektorem. Záměrem iniciativ je také šířit celoživotní vzdělání pro dospělé a podporovat vysokoškolské vzdělání v oblasti matematiky – přírodní a technické obory z důvodu potřeby pro trh práce a konkurenceschopnost ekonomiky. Opatření zaměřená na posílení kapacity polské veřejné správy je realizována prostřednictvím zkvalitněných právních předpisů, zvýšením odborné způsobilosti zaměstnanců veřejného sektoru, podporou spolupráce mezi veřejným sektorem, sociálními a ekonomickými partnery. Z hlediska lepšího využití kapacit lidských zdrojů je důležitou otázkou prevence, propagace a zdravotnická osvěta. Důležitá je rovněž podpora rozvoje lidských zdrojů ve venkovských oblastech prostřednictvím podpory pro tyto obyvatele orientovaná na rozvoj iniciativ vzdělávací nabídky, řešení problémů venkovských komunit, především v oblasti zaměstnanosti a sociálního začleňování (Szczegółowy opis priorytetów Programu operacyjnego Kapitał ludzki 2007-2013, 2015).

Operační program Lidský kapitál se skládá z 10 prioritních os realizovaných současně na centrální i regionální úrovni.

K centrálně implementovaným prioritním osám patří:

- *Prioritní osa I:* Zaměstnanost a sociální integrace
- *Prioritní osa II:* Rozvoj lidských zdrojů a adaptace potenciálu podniků a zlepšení zdravotního stavu pracujících osob
- *Prioritní osa III:* Vysoká kvalita vzdělávacího systému
- *Prioritní osa IV:* Terciální vzdělávání a věda
- *Prioritní osa V:* Kvalitní veřejná správa

Mezi prioritní osy, jejichž realizace probíhá na regionální úrovni, patří:

- *Prioritní osa VI:* Trh práce otevřený pro všechny
- *Prioritní osa VII:* Podpora sociální integrace

- *Prioritní osa VIII:* Regionální lidské zdroje
- *Prioritní osa XI:* Rozvoj vzdělání a kompetence v regionech

Kromě výše uvedených prioritních os je realizována i desátá prioritní osa, jejímž cílem je zajistit řádné řízení a realizaci prostřednictvím ESF.

- *Prioritní osa X:* Technická pomoc

(Program Operacyjny Kapitał Ludzki, 2011; Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, 2011)

Tabulka 8: *Rozdělení finančního příspěvku z ESF mezi jednotlivé priority OP Lidský kapitál*

Prioritní osa		Alokace v mil. €	% podíl	% podíl z celkových fondů
I.	Zaměstnanost a sociální integrace	430,3	4,4	0,6
II.	Rozvoj lidských zdrojů	661,3	6,8	1,0
III.	Vysoká kvalita vzdělávacího systému	855,3	8,8	1,3
IV.	Terciální vzdělávání a věda	816,3	8,4	1,2
V.	Kvalitní veřejná správa	519,3	5,3	0,8
VI.	Trh práce otevřený pro všechny	1 918,4	19,8	2,9
VII.	Podpora sociální integrace	1 320	13,6	2,0
VIII.	Regionální lidské zdroje	1 350,2	13,9	2,0
IX.	Rozvoj vzdělání a kompetence v regionech	1 447,9	14,9	2,2
X.	Technická pomoc	388,3	4,0	0,6
Celkem		9 707,3	100%	14,4%

Zdroj: OECD, 2013

Celkový objem finančních prostředků podílející se na realizaci OP Lidský kapitál činí 14,4% z celkových prostředků EU určených na realizaci polských operačních programů, tj. 9 707 mil. €. Tato částka pochází z ESF a představuje tak 85% zdrojů určených pro OP Lidský

kapitál. Zbýlých 15% je financováno ze státního rozpočtu a rozpočtu místní samosprávy (European Funds Portal, 2009f).

4.1 Prioritní osa I: Zaměstnanost a sociální integrace

Hlavním cílem prioritní osy je zvýšení kapacity institucí působících v oblasti integrace na trhu práce a sociální pomoci, rozšíření a realizace národních a subregionálních programů na podporu zaměstnanosti a sociální integrace. To zvyšuje potřebu hledat nová a adekvátnější systémová řešení v souladu s Lisabonskou strategií, cíli a strategiemi Evropy 2020 a národní strategií pro zaměstnanost a sociální politiku.

Chudoba a sociální vyloučení jsou v Polsku úzce spjaty s nezaměstnaností a nízkou ekonomickou aktivitou, což je jeden z hlavních důvodů pro použití sociální pomoci. Důležité je poskytování podpory v obou oblastech, a to především kvůli vytvoření podmínek pro přístup k zaměstnání a získávání pravidelných příjmů u osob žijících v prostředí ohroženým sociálním vyloučením. Je nutné použít takové efektivní nástroje, které působí proti jevu sociálního vyloučení a překonávání situace společenské a profesní bezmocnosti (Szczegółowy opis priorytetów Programu operacyjnego Kapitał ludzki 2007-2013, 2015).

Z těchto důvodů je nutné vypracovat celonárodní vzdělávací systém pro zaměstnance těchto institucí, zvýšit jejich schopnosti při poskytování služeb nezaměstnaným osobám. V důsledku toho je zapotřebí zvýšit odborné znalosti pracovníků v institucích na trhu práce, zejména znalosti preventivních služeb, zprostředkování zaměstnání, odborného poradenství a školení. Díky lepší odborné přípravě mohou zaměstnanci účinněji pomáhat osobám využívající dávky sociální pomoci a osobám se zdravotním postižením. Podstatným prvkem není pouze vzdělávání zaměstnanců institucí, ale také osob nezaměstnaných a osob ohrožených sociálním vyloučením, a to za pomoci rozšíření působnosti aktivní politiky trhu práce, výměnou zkušeností mezi jednotkami poskytující pomoc, rozšířením vzdělávacích programů atd.

Plnění prioritní osy tak přispívá k lepšímu využití potenciálu polských institucí, které působí na podporu nezaměstnaných a znevýhodněných osob, včetně romského obyvatelstva, osob se zdravotním postižením, mládeži ohroženou sociálním vyloučením a osob v nápravných zařízeních. V rámci této osy je také naplánována realizace projektů k rovnému přístupu mužů a žen k zaměstnání. Činnosti realizované v rámci Prioritní osy I jsou doplněny nástroji v rámci os VI a VII.

K dosažení stanovených cílů pro Prioritní osu I by měly přispět specifické realizované projekty:

- Zavedení standardů v oblasti služeb veřejné zaměstnanosti na celém území Polska.
- Zajistit kvalifikaci nebo jiné formy pracovního postupu pro zaměstnance, včetně nezaměstnaných osob a osob hledajících práci.
- Poskytnout podporu 100 tisícům osobám vyžadující zvláštní pomoc.
- Zavedení standardů v oblasti služeb v 90% ústavů sociální pomoci.
- Šířit řešení podporující soulad mezi profesionálním a rodinným životem a to tím, že podpoří 6 500 lidí s cílem usnadnit návrat na trh práce.
- 70% zaměstnanců institucí sociální pomoci proškolit a rekvalifikovat.
- 25% institucí sociální pomoci má uzavřeny smlouvy s více než 10% všech svých klientů, 50% projektů je orientováno na sociálně vyloučené osoby.

(Detailed Description of the Priorities of HC OP 2007-2013, 2009)

Tabulka 9: Rozdělení finanční alokace v rámci Prioritní osy I k 31. 12. 2015

Opatření	Alokace prostředků v €			Podíl
	EU	PL	Σ	
1.1 Podpora institucí trhu práce	65 389 782	11 539 374	76 929 156	17,6%
1.2 Podpora institucí sociální integrace a sociální pomoci	95 427 524	16 840 152	112 267 676	25,7%
1.3 Celonárodní programy pro odborné začlenění a aktivaci	160 978 345	18 372 576	179 350 920	41,1%
1.3.1 Projekty pro romskou komunitu	19 029 879	3 358 214	22 388 093	12,5%
1.3.2 Projekty na podporu rovných příležitostí mužů a žen a souladu pracovního a rodinného života	9 683 937	1 761 032	11 444 969	6,4%
1.3.3 Dobrovolný pracovní útvar	43 583 856	7 691 269	51 275 125	28,6%
1.3.4 Centrální správa vězeňské služby	22 182 317	3 914 526	26 096 843	14,6%
1.3.5 Ministerstvo spravedlnosti	8 689 000	1 533 353	10 222 353	5,7%
1.3.6 Národní fond pro rehabilitaci zdravotně postižených osob	56 867 084	10 035 368	66 902 452	37,3%
1.3.7 Projekty zaměřené na migrující pracovníky	942 272	166 283	1 108 555	0,6%
1.4 Podpora rozvoje sociální ekonomiky	5 984 742	1 056 131	7 040 873	1,6%
1.5 Podpora souladu pracovního a rodinného života	45 037 276	15 933 439	60 970 715	14,0%
Celkem	372 817 669	63 741 671	436 559 340	100%

Zdroj: Portal Funduszy Europejskich, 2016b – vlastní zpracování

V tabulce 9 jsou zachyceny údaje k 31. 12. 2015 vypovídající o finančních prostředcích, kterými Polská republika prostřednictvím fondu EU financovala jednotlivé oblasti podpory. V souvislosti s Prioritní osou I, nesoucí název Zaměstnanost a sociální integrace, je definováno celkem pět oblastí podpory, přičemž třetí oblast se dělí na pět podoblastí podpory.

V rámci osy Zaměstnanost a sociální integrace je realizováno celkem 720 projektů. K jejich realizaci je zapotřebí finančních prostředků EU ve výši 372,8 mil. €. Vzhledem k tomu, že pro Prioritní osu I je určeno 430,3 mil. €, alokace není plně využita. Využití alokace u Prioritní osy I odpovídá 86%. Zajímavostí je, že v roce 2009 v dokumentu detailního popisu prioritních os OP Lidský kapitál nebyly definovány oblasti podpory 1.4 a 1.5, ty byly vytvořeny později. Nutno zmínit oblast podpory 1.4, a to Podporu rozvoje sociální ekonomiky, která zahrnuje pouze jeden projekt v hodnotě téměř 6 mil. €. Důvodem je celoplošné pokrytí všech vojvodství.

Na první pohled je patrné, že největší objem prostředků je alokovan právě v třetí oblasti podpory zaměřené na sociální integraci, která představuje 41% prostředků přerozdělených v rámci Prioritní osy I. Společně s pátou oblastí podpory, je realizováno také nejvíce projektů, dohromady 659 z celkových 720. Důraz je také kladen na podporu institucí sociální pomoci a integrace. Ta je obsahem oblasti podpory 1.2, na jejíž realizaci je vyčleněno 25,7% z celkových využitých prostředků pro Prioritní osu I. Počet realizovaných projektů je zde 30.

Podle obsahového zaměření jednotlivých oblastí podpory v rámci Prioritní osy I je nutné určit cílové skupiny neboli příjemce podpory. Jedná se o osoby prosperující z projektů, díky čemuž dojde ke zlepšení předem stanovených jevů.

V rámci oblasti podpory 1.1 Podpora institucí trhu práce se k cílovým skupinám řadí instituce trhu práce a instituce sociální péče a sociální integrace včetně jejich zaměstnanců (v souvislosti společných projektů). Tyto skupiny mají možnost získat podporu ve výši 17,6% z celkových prostředků osy I.

Stejně tak jako u předchozí oblasti podpory, i v případě oblasti 1.2 jsou podporovány instituce trhu práce, sociální péče a sociální integrace včetně jejich zaměstnanců. Nevládní organizace a instituce sociální ekonomiky v oblasti problémů týkajících se sociální péče a sociální integrace včetně zaměstnanců veřejné správy pracující přímo v oblasti sociální péče a sociální integrace. Všechny tyto subjekty mají možnost čerpat podporu z 25,7% osy I.

Oblast podpory 1.3 s názvem Celonárodní programy pro odborné začlenění a aktivaci se člení na sedm podoblastí podpory, v jejichž rámci jsou vymezeny různé skupiny osob, na něž se vztahuje podpora. Podoblast 1.3.1 se vztahuje na příslušníky romských komunit, instituce a osoby pracující pro romskou komunitu a osoby z blízkého okolí romských komunit v souvislosti s projekty vedoucími k integraci jejich komunit. Zmíněné osoby mohou čerpat až 5,1% prostředků. Podoblast 1.3.2 zahrnuje osoby vracející se do práce po pauze spojené s narozením a výchovou dětí, které získají prostřednictvím projektů podporu ve výši 2,6% z celkového objemu určeného na Prioritní osu I. Podoblast 1.3.3 se zaměřuje na mládež mezi 15 až 25 lety, která je vystavena obtížím při adaptaci na práci a jiným životním podmínkám. Procentuální podpora sahá do výše 11,7%. Téměř 6% výši podpory získají osoby ve výkonu trestu odnětí svobody, organizační jednotky vězeňské služby a jejich zaměstnanci, a to v rámci podoblasti podpory 1.3.4 týkající se Centrální správy vězeňských služeb. Podoblast 1.3.5 řadí k příjemcům podpory osoby, které zůstávají ve schválených školách a domovech mládeže včetně klíčového personálu. Těm je umožněna podpora ve výši 2,3%. Předposlední podoblast poskytuje podporu ve výši 15% osobám se zdravotním postižením, jejich rodinám a nejbližšímu okolí včetně institucí a subjektů vztahující se k těmto osobám. Za cílové skupiny jsou u podoblasti podpory 1.3.7 považováni zaměstnanci migrující z Polska nebo do Polska, jejichž vydané prostředky na podporu sahají do výše 0,25% z celkových výdajů první prioritní osy.

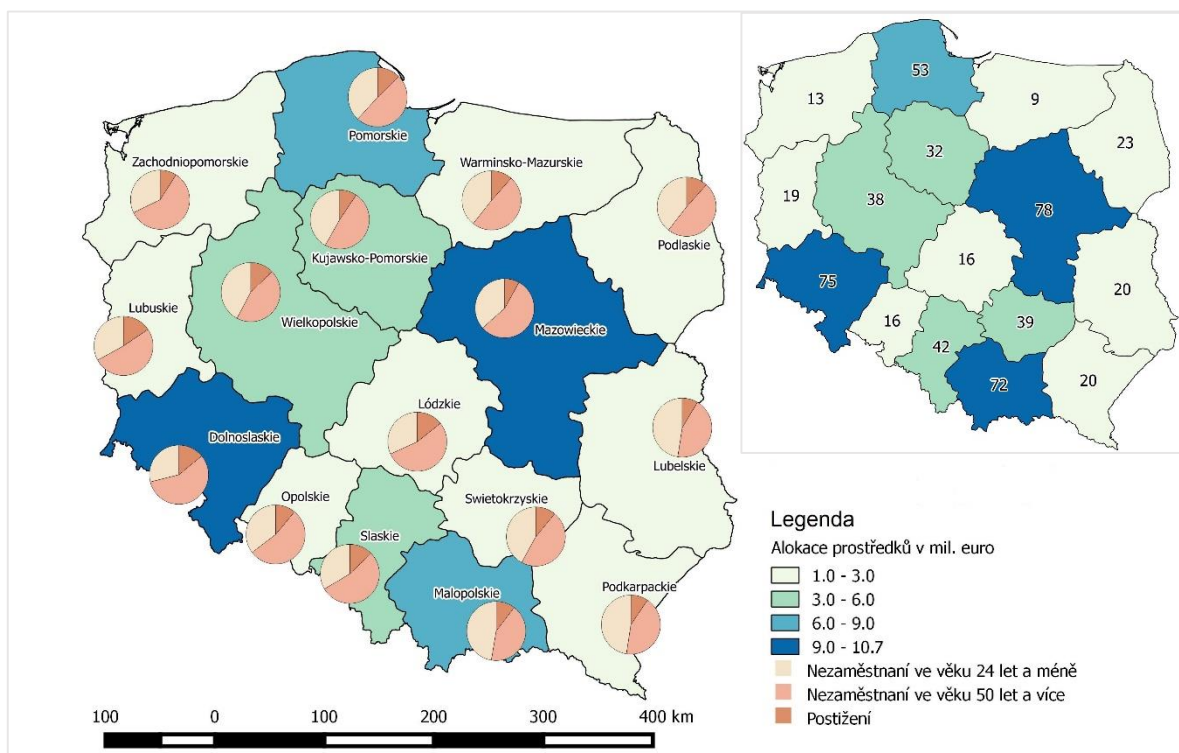
Subjekty sociální ekonomiky provozující hospodářskou činnost patří k příjemcům podpory oblasti 1.4, které mohou čerpat 1,6% prostředků osy I.

V rámci oblasti 1.5 Podpora souladu pracovního a rodinného života je soustředěna pozornost opět na osoby vracející se na trh práce po přestávce způsobené porodem a výchovou dětí. Mezi příjemce podpory patří i zaměstnavatelé, přičemž hodnota vydaných prostředků dosahuje 14%.

Z analýzy tabulky 9 a dalších dostupných zdrojů vyplývá, že nejčastějšími žadateli jsou romské komunity nebo jejich blízké okolí a také osoby vracející se na trh práce po porodu a výchově dětí. Druhé skupině osob je poskytnuta podpora v podobě vytvoření a provozování školek přímo v místě jejich pracovišť. K další početné skupině, kterou lze označit za cílovou, patří osoby postižené a osoby nezaměstnané ve věku 25 let a méně a 50 let a více (Detailed Description of the Priorities of HC OP 2007-2013, 2009).

Obrázek 2 vypovídá o skutečnosti, jak jsou rozloženy finanční prostředky z fondu EU mezi jednotlivá vojvodství v rámci Prioritní osy I. Je zřejmé, že nejvíce zdrojů je alokováno v Mazowieckiem vojvodství, a to 10,7 mil. €. Stejnou situaci představuje i Dolnoslaskie vojvodství, i když částka prostředků je o něco nižší – 9,4 mil. €. V případě Malopolskiego a Pomorskiego vojvodství se jedná o částku ve výši cca 7 mil. €. Se snižující se intenzitou barvy se počet finančních prostředků snižuje, z čehož vyplývá, že nejméně financí (1 mil. €) putuje do Lubuskiego vojvodství. Diagramy umístěné v každém vojvodství zobrazují situaci ohledně počtu osob na základě tří kategorií - osoby s postižením, nezaměstnané osoby ve věku 24 let a méně a nezaměstnané osoby ve věku 50 let a více. Co se týká problému nezaměstnanosti u osob, jejichž věk nepřekročil 25. rok života, nejhorší situace se vyskytuje v Malopolskiem, Mazowieckiem, Podkarpackiem a Wielkopolskiem vojvodství. Počet těchto osob se pohybuje v rozmezí 30 až 48 tisíc na každé ze zmíněných vojvodství. U nezaměstnanosti osob starších 50 let je stav následující – v Mazowieckiem vojvodství je počet nezaměstnaných osob 73 tisíc, Slaskie vojvodství 53 tisíc a Dolnoslaskie a Łódzkie cca 40 tisíc. Počet postižených osob se v každém vojvodství pohybuje od 3 do 13 tisíc.

Obrázek 2: Alokace prostředků EU mezi jednotlivá vojvodství v rámci Prioritní osy I v mil. €

Zdroj: QGIS 2.12.0, Portal Funduszy Europejskich, 2016b – vlastní zpracování

Dále lze na věc nahlížet z pohledu počtu realizovaných projektů v rámci jednotlivých vojvodství (viz obr. 2 v pravém rohu). Jak je možné vypočítat, nejvíce projektů je realizováno v rámci Mazowieckieho, Malopolskieho a Dolnoslaslieho vojvodství. Ta jsou následována vojvodstvím ležícím na severu, a to vojvodstvím Pomorskiem. Naopak mezi vojvodství, s nejnižším počtem realizovaných projektů, patří 4 vojvodství východního Polska, také Lubuskie, Zachodniopomorskie, Opolskie a Łódzkie.

Při součtu všech projektů uskutečněných v jednotlivých vojvodství, získáme číslo 565. Pro zpracování mapy nebylo započítáno 155 projektů, které jsou v rámci osy I provedeny na celém území Polské republiky. Avšak po sečtení obou veličin, číslo 720 odpovídá celkovému počtu projektů v rámci osy Zaměstnanost a integrace.

4.2 Prioritní osa II: Rozvoj lidských zdrojů

Přechod ekonomiky založené na práci a kapitálu k znalostní ekonomice, v níž hrají klíčovou roli nejen informace, ale i know-how a informační technologie, vyvolávají potřebu investovat do znalostí a dovedností pracovníků polských podniků. Podpora mobility mezi oblastí vědy a ekonomiky by měla ovlivňovat rozvoj lidských zdrojů v oblasti výzkumu a vývoje. V rámci prioritní osy je poskytována podpora na nadregionální a národní školení a poradenství pro zaměstnance, podnikatele a sociální partnery, kteří působí na zvýšení adaptačních schopností zaměstnanců a podniků. Důležitým prvkem v rozvoji adaptačního potenciálu těchto osob je posílení zdravotního potenciálu pracujících osob. Proto jsou v rámci Prioritní osy II podporovány projekty na zdravotnické programy, díky čemuž dochází k rozvoji potenciálu lidských zdrojů a ke zvyšování kvality ve zdravotnických zařízeních.

Projekty, jež jsou realizované na základě Prioritní osy II, mají přispět k dosažení následujících cílů:

- Poskytovat poradenské a vzdělávací služby nebo jiné formy kvalifikace pro 90% konzultantů, kteří poskytují služby na rozvoj podnikání v akreditovaných institucích.
- Poskytovat poradenské a vzdělávací služby nebo jiné formy kvalifikace (vedoucí k pořízení běžně uznávaných certifikátů) pro 4 000 osob patřících mezi vzdělávací pracovníky.
- Poskytovat služby v akreditovaných institucích na rozvoj podnikání pro 350 000 osob mající v úmyslu založit hospodářskou činnost.

- Poskytnutí podpory pro 60 000 podniků investujících do vzdělávání svých pracovníků.
- U 350 000 zaměstnanců poskytujících školení zvýšit kvalifikaci.
- Zpracování analýzy očekávaných efektů v odvětvích reagujících na trh práce.
- Rychlé sestavení strategií a nástrojů v případě ekonomických změn u odvětví zasazených restrukturalizací.
- Zpracovat 10 komplexních preventivních programů a programů podporujících návrat na trh pro určité skupiny zaměstnanců a profesí.
- Zvýšit počet onkologů o 100%, počet kardiologů o 50% a počet lékařů se všeobecným zaměřením o 35%.
- Zvýšit počet zdravotních sester, které dokončily kurzy v rámci OP Lidský kapitál, o 200% (z 12 000 na 36 000).
- Zvýšit podíl jednotek systému zdravotní péče s akreditací z celkového počtu jednotek systému zdravotní péče o 300% (z 8% na 32%).
- Proškolit 1 500 pracovníků, kteří řídí a schvalují veřejné prostředky v systému zdravotní péče.

(Detailed Description of the Priorities of HC OP 2007-2013, 2009)

Tabulka 10: Rozdělení finanční alokace v rámci Prioritní osy II k 31. 12. 2015

Opatření	Alokace prostředků v €			Podíl
	EU	PL	Σ	
2.1 Rozvoj moderní ekonomiky	443 149 045	193 111 461	636 260 506	76,0%
2.1.1 Rozvoj lidského kapitálu v podnicích	334 177 101	170 849 402	505 026 503	79,4%
2.1.2 Partnerství pro zvyšování adaptability	25 702 445	4 535 725	30 238 170	4,8%
2.1.3 Podpora pro zvýšení adaptability pracovníků a podniků	83 269 499	17 726 334	100 995 833	15,9%
2.2 Podpora pro adaptabilitu lidských zdrojů	71 987 976	14 866 736	86 854 712	10,4%
2.2.1 Zlepšení kvality služeb institucí podporující podnikání a inovace	52 560 025	11 438 275	63 998 300	73,7%
2.2.2 Zlepšování kvality vzdělávacích služeb	19 427 950	3 428 462	22 856 412	26,3%
2.3 Posílení potenciálu zdraví pracujících osob a zlepšení kvality zdravotní péče	97 102 212	17 135 685	114 237 897	13,6%
2.3.1 Zpracování komplexních zdravotních programů	5 999 003	1 058 648	7 057 651	6,2%
2.3.2 Vzdělávání zdravotních pracovníků	75 542 094	13 330 958	88 873 052	77,8%

2.3.3 Zvýšení kvality řízení zdravotnictví	9 769 019	1 723 945	11 492 964	10,1%
2.3.4 Zlepšení kvality zdravotních pracovníků a zdravotnictví	5 792 096	1 022 134	6 814 230	6,0%
Celkem	612 239 232	225 113 883	837 353 115	100%

Zdroj: Portal Funduszy Europejskich, 2016b – vlastní zpracování

Prioritní ose II zaměřené na rozvoj lidských zdrojů je určena částka ve výši 661,3 mil. €. Při analýze této osy bylo zjištěno, že nedošlo k vyčerpání celé uvedené částky. Vzhledem k tomu, že celková částka použitá na realizaci jednotlivých oblastí podpory činí 612 mil. €, finanční podpora z fondu EU je vyčerpána z 92%. V rámci osy jsou realizovány celkem 3 oblasti podpory. Avšak opatření 2.1 Rozvoj moderní ekonomiky zaujímá největší procentuální podíl využití prostředků, a to 76% z celku. Zbýlých 24% je rozloženo mezi zbylá opatření zaměřená na podporu pro adaptabilitu lidských zdrojů a posílení potenciálu zdravých pracujících.

V souvislosti s osou činí celkový počet projektů 2 549. Z toho 2 495 projektů spadá do oblasti podpory 2.1, což představuje 97% všech projektů v rámci osy II. Co se týká oblasti podpory 2.2, je realizováno pouze 7 projektů v hodnotě téměř 72 mil. € týkajících se celého území Polska. U oblasti podpory 2.3 se jedná o 47 projektů.

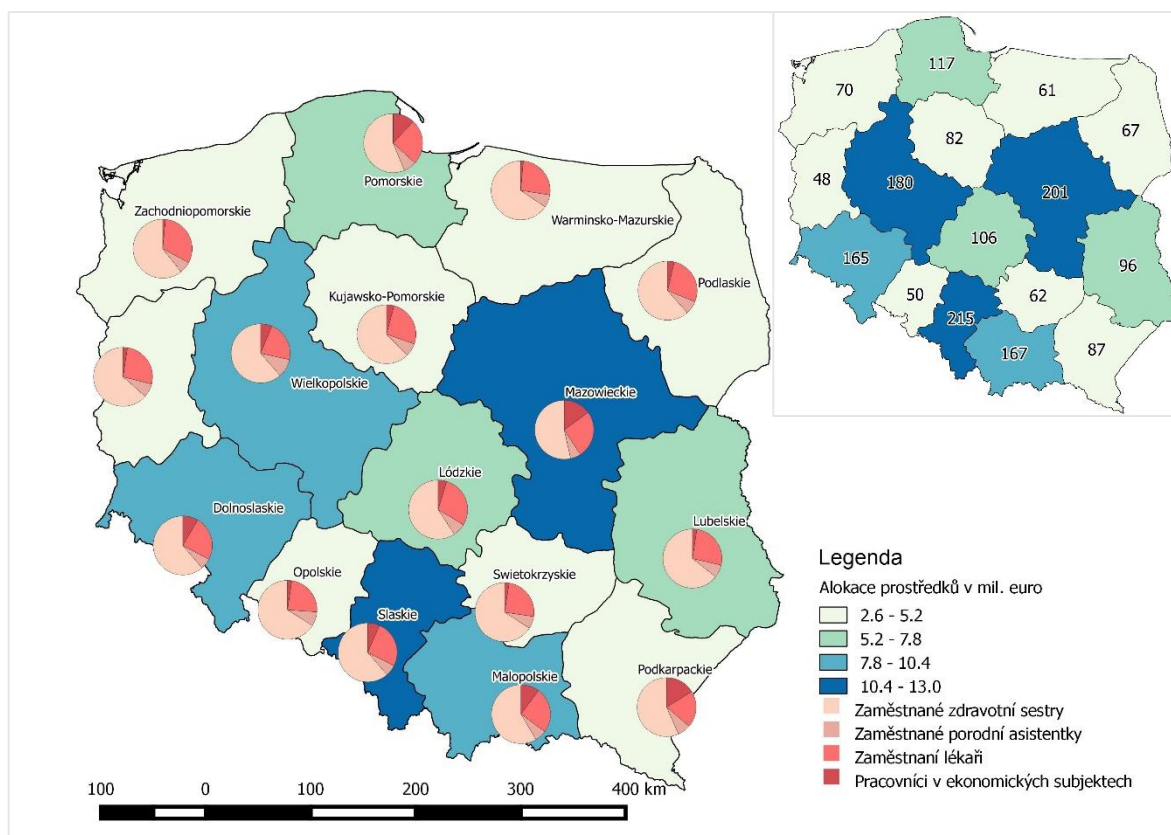
Podpora se v rámci podoblasti 2.1.1 vztahuje na cílové skupiny, kterými jsou podnikatelé, zaměstnanci podniků čerpající podporu ve výši 54,6% z celkových výdajů na Prioritní osu II (dále jen v %), zároveň jsou tyhle osoby nejčastějšími příjemci podpory. Podoblast 2.1.2 mezi cílové skupiny řadí podnikatele a jejich zaměstnance, zástupce sdružení zaměstnanců a zástupce odborových organizací (4,2%). U podoblasti 2.1.3 k příjemcům podpory patří rovněž podnikatelé a zaměstnanci podniků, nadregionální spolupráce sítí podniků a jejich zaměstnanců, sociální a ekonomičtí partneři, regionální rozvojové agentury, výzkumná střediska, technologické parky, univerzity, instituce a střediska podporující podnikání, instituce trhu práce a lidé plánující založit podnikatelskou činnost (14%).

Oblast podpory 2.2, s názvem Podpora pro adaptabilitu lidských zdrojů, lze rozdělit na dvě podoblasti podpory. Mezi cílové skupiny u podoblasti podpory 2.2.1 spadají instituce poskytující služby a finanční podporu pro rozvoj podnikání, sítě institucí a jejich zaměstnanců, včetně lidí pracujících na základě občanskoprávních smluv (8,6%). Zaměstnanci podniků provádějící školení (vnitřní trenéři, poradci a mentoři) jsou příjemci podpory v rámci podoblasti podpory 2.2.2 (3,2%).

Třetí oblast podpory se zaměřuje na skupiny zaměstnanců, které jsou vystaveny faktorům způsobující nemoci z povolání, stejně tak na osoby trpící nemocemi z povolání způsobené pracovními podmínkami a také osoby prohlášené za nezpůsobilé k práci (1%). Podpora je určena lékařům způsobilým v procesu vzdělávání specialistů v oblasti kardiologie, onkologie atd., zdravotním sestřám a porodním asistentkám (12,3%). Podpora se také vztahuje na zdravotnická zařízení a jejich zaměstnance (1,6%), včetně pracovníků terapeutických subjektů provozující nelékařskou odbornou činnost (0,9%). (Detailed Description of the Priorities of HC OP 2007-2013, 2009).

Jak je zobrazeno na obrázku 3, nejvíce finančních prostředků je přiděleno Mazowieckiemu a Slaskiemu vojvodství. Pro tato vojvodství se finanční částka pohybuje od 10,4 až 13 mil. €. Nejvíce projektů je uskutečněno ve Slaskiem vojvodství, jejichž celkový počet vystoupal na 215. O 14 projektů méně je realizováno v Mazowieckiem vojvodství. Naopak v Lubuskim a Opolskiem vojvodství počet projektů nepřesahuje číslo 50.

Obrázek 3: Alokace prostředků EU mezi jednotlivá vojvodství v rámci Prioritní osy II
v mil. €

Zdroj: QGIS 2.12.0, Portal Funduszy Europejskich, 2016b – vlastní zpracování

Na základě diagramů, které zobrazují počet osob zaměstnaných v ekonomických subjektech a zdravotnických zařízeních, je možné vypočítat, že nejvíce pracovníků v ekonomických subjektech se vyskytuje v Mazowieckiem, Slaskiem a Podkarpackiem vojvodství. V rámci oblasti podpory 2.3 jsou prioritou zdravotnická zařízení, lékaři, zdravotní sestry a porodní asistentky. Největší podíl všech těchto zmíněných kategorií vykazuje Mazowieckie, Slaskie a Malopolskie vojvodství.

4.3 Prioritní osa III: Vysoká kvalita vzdělávacího systému

Lepší úroveň zaměstnanosti a hospodářského růstu není možná bez zvýšení rozsahu investic do vzdělání a zvýšení efektivity výuky. Prioritní osa III se tak zaměřuje na zlepšení výkonu vzdělávacího systému za předpokladu zavádění systémových řešení v oblasti monitorování a vyhodnocování, vývoje pedagogického výzkumu a propojení se vzdělávací politikou. Pro zajištění kvality vzdělání je nutné vytvořit systém pro sběr a analýzu kvantitativních a kvalitativních údajů v oblasti vzdělávání. Výsledek výzkumů a analýz bude využit pro formování vzdělávací politiky. Zlepšení kvality vzdělání bude rovněž vyplývat z modernizace vzdělání učitelů. K dispozici je také rozvoj nadregionálních programů, které mají zvýšit zájem o matematické, technické a přírodní vědy. Tento krok má především posloužit jako doplňkový prvek pro rozvoj projektů do škol.

K realizaci Prioritní osy III přispívá dosažení odpovídajících cílů:

- Přezkoumat všechny současné platné učební osnovy a implementovat 100 inovativních výukových programů.
- U 15% učitelů a instruktorů zajistit odborné vzdělání a odbornou přípravu ve spolupráci s podniky.
- U 13% školících zařízení pro učitele aplikovat nové formy a pravidla.
- Pokrýt 15% školících zařízení pro učitele akreditačním systémem.
- Dosáhnout 95% Akčního plánu pro posílení hodnocení výzkumného vzdělávacího systému.
- Implementace 100% Akčního plánu včetně rozvoje Národního kvalifikačního rámce v souladu s Evropským kvalifikačním rámcem a také rozvoj a implementace Národního kvalifikačního systému.

(Szczegółowy opis priorytetów Programu operacyjnego Kapitał ludzki 2007-2013, 2015).

Jak je zobrazeno v tabulce 11, celkový součet finančních prostředků na Prioritní osu III činí 592 mil. €, avšak původní částka vyčleněná na osu činí 855 mil. €. Z toho vyplývá, že alokace není plně využita. Výše využití alokace nedosahuje ani 70%. V rámci osy je realizováno celkem 1 048 projektů.

Prioritní osa Vysoká kvalita vzdělávacího systému se skládá z pěti oblastí podpory. Nejvíce prostředků je použito na oblast podpory 3.3 Zlepšení kvality vzdělání, a to 307,9 mil. €, což odpovídá 52% z vyčerpané částky. Zmíněná oblast podpory zastřešuje nejvíce projektů, co se této osy týká, a to 595. Avšak nejméně projektů je uskutečněno u oblasti 3.1 a 3.2.

Tabulka 11: Rozdělení finanční alokace v rámci Prioritní osy III k 31. 12. 2015

Opatření	Alokace prostředků v €			Podíl
	EU	PL	Σ	
3.1 Modernizace systému vzdělávání	87 532 443	15 446 902	102 979 345	14,8%
3.1.1 Vytvoření podmínek a nástrojů pro monitorování, vyhodnocování a výzkum vzdělávacího systému	63 533 679	11 211 826	74 745 505	72,6%
3.1.2 Modernizace pedagogického systému	23 998 764	4 235 076	28 233 840	27,4%
3.2 Rozvoj vnějšího systému zkoušek	50 668 068	8 941 424	59 609 492	8,6%
3.3 Zlepšení kvality vzdělávání	307 945 291	54 343 286	362 288 577	52,0%
3.3.1 Efektivní systém vzdělávání učitelů – systémový projekt	13 421 794	2 368 552	15 790 346	4,4%
3.3.2 Efektivní systém vzdělávání učitelů – konkursový projekt	48 810 055	8 613 539	57 423 594	15,9%
3.3.3 Modernizace obsahu i metod vzdělávání – systémový projekt	42 729 054	7 540 421	50 269 475	13,9%
3.3.4 Modernizace obsahu i metod vzdělávání – konkursový projekt	202 984 388	35 820 774	238 805 162	65,9%
3.4 Otevřenost vzdělávacího systému	106 602 433	18 812 193	125 414 626	18,0%
3.4.1 Zpracování a realizace Národní kvalifikační soustavy	13 515 200	2 385 035	15 900 235	12,7%
3.4.2 Rozšíření si vzdělání v průběhu života – systémový projekt	48 261 299	8 516 700	56 777 999	45,3%
3.4.3 Rozšíření si vzdělání v průběhu života – konkursový projekt	44 825 934	7 910 458	52 736 392	42,0%
3.5 Podpora rozvoje škol	39 271 197	6 930 211	46 201 408	6,6%
Celkem	592 019 432	104 474 016	696 493 448	100%

Zdroj: Portal Funduszy Europejskich, 2016b – vlastní zpracování

K cílovým skupinám v rámci podoblasti 3.1.1 patří vzdělávací zařízení, jakou jsou např. univerzity, vědecké jednotky, správa školství, a rovněž také orgány vykonávající pedagogický dozor, a to Ministerstvo školství, Ministerstvo vědy a vysokého školství a Centrální zkušební komise, Regionální zkušební komise (10,7%). Co se týká podoblasti 3.1.2 Modernizace pedagogického systému, mezi příjemce podpory spadají opět školy a vzdělávací zařízení, správa školství, Centrální a regionální zkušební komise a Ministerstvo školství (4%).

Oblast 3.2 se zaměřuje na Rozvoj vnějšího systému zkoušek, přičemž podpora se vztahuje k Centrálním a místním zkušebními komisím, školním a vzdělávacím zařízeními, Ministerstvu školství a Ministerstvu vědy a vysokého školství (8,6%).

Další oblast podpory 3.3 nese název Zlepšení kvality vzdělávání a v rámci ní existují celkem čtyři podoblasti podpory. První dvě z nich se zaměřují na efektivní systém vzdělávání učitelů, poslední dvě se vztahují k modernizaci obsahu i metod vzdělávání, avšak cílové skupiny jsou shodné s těmi z předešlých podoblastí. Výjimku tvoří děti a mládež žijící v cizině. V rámci oblasti 3.3 tak vydané prostředky představují 52,0%.

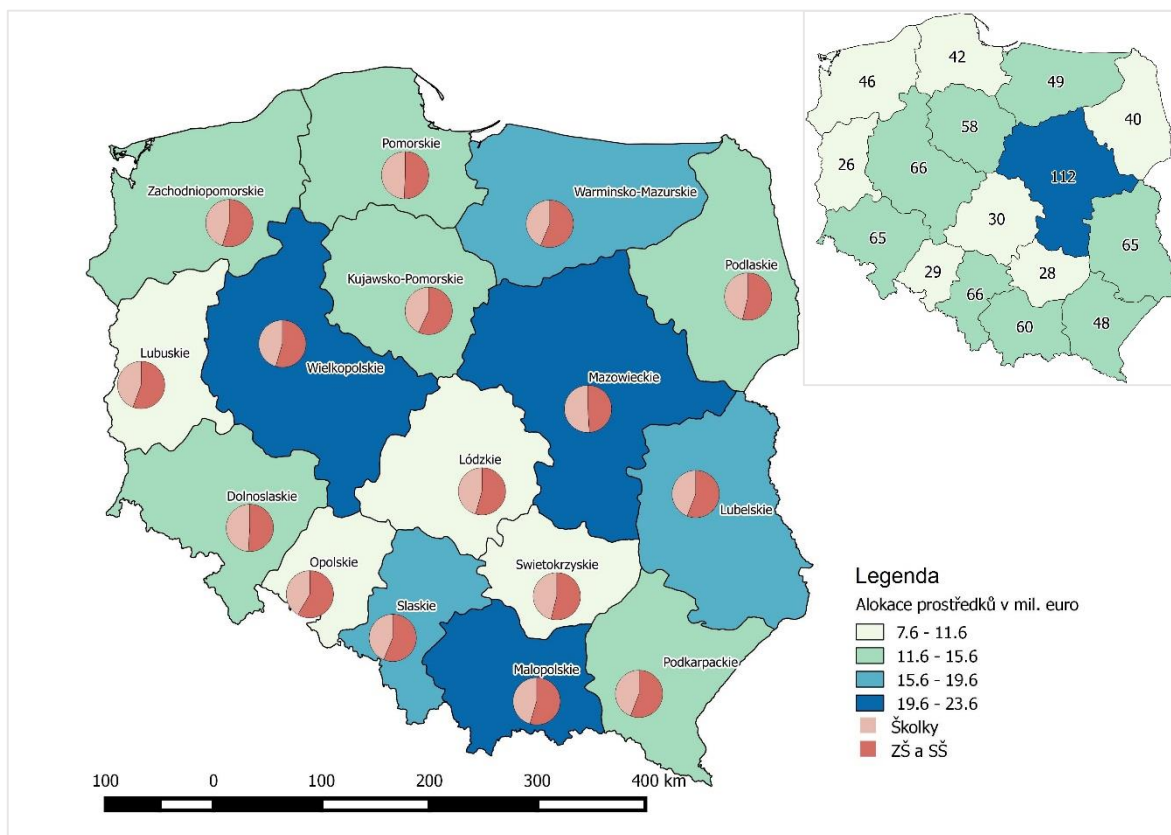
Otevřenost vzdělávacího systému je další podporovanou oblastí dělící se na tři podoblasti. Přičemž celková suma vydaných prostředků odpovídá 18% z celkových výdajů na Prioritní osu III.

Mezi příjemce oblasti podpory 3.5 jsou řazeni učitelé a ředitelé škol a školek pro děti, školy pro děti a mládež a školky (6,6%).

Při pohledu na obrázek 4 je vidět, že dominujícími vojvodstvími, co se množstvím prostředků týká, jsou Mazowieckie, Wielkopolskie a Malopolskie vojvodství. Do těchto vojvodství směřuje největší objem finanční podpory. Přesto je největším příjemcem vojvodství Mazowieckie, s výší podpory 23,6 mil. €. K další skupině vojvodství, které je určeno více jak 15,6 mil. €, patří Lubelskie, Warminsko-Mazurskie a Slaskie vojvodství. Naopak nejméně prostředků je alokováno v Lubuskim vojvodství, a to 7,6 mil. €. Do stejné skupiny lze zařadit také Opolskie, Swietokrzyskie a Łódzkie vojvodství, přičemž výše jejich podpory se pohybuje mezi 10 až 11 mil. €.

Vzhledem k tomu, že k příjemcům podpory patří školy i školky, právě tyto subjekty jsou zasazeny do mapy prostřednictvím diagramu. Ten zobrazuje poměr mezi nimi, z něhož je možné vypočítat rovnovážný stav v případě Mazowieckieho vojvodství, kdy se počet těchto subjektů pohybuje okolo 3 300 subjektů. Podobný stav představuje i Dolnoslaskie a Pomorskie vojvodství. Nicméně s rozdílem počtu subjektů ve srovnání s vojvodstvím hlavního města. U Dolnoslaskieho vojvodství se hodnota školek a škol pohybuje okolo 1 400, v případě Pomorskieho vojvodství je to o 100 méně. Je nutné poznamenat, že na mapě není vyobrazeno 218 projektů v celkové hodnotě 355,8 mil. €. Ty jsou realizovány na celém území Polské republiky.

Obrázek 4: Alokace prostředků EU mezi jednotlivá vojvodství v rámci Prioritní osy III
v mil. €

Zdroj: QGIS 2.12.0, Portal Funduszy Europejskich, 2016b – vlastní zpracování

4.4 Prioritní osa IV: Terciální vzdělávání a věda

V 90. letech 20. století došlo v polské ekonomice k velkým změnám, které u mladých lidí vyvolaly ambice se vzdělávat. Při růstu vzdělání je vyšší pravděpodobnost najít si práci a získat lepší plat. Z toho vyplývá, že podíl mladistvých, kteří se chtějí terciárně vzdělávat, výrazně roste od počátku devadesátých let až do současnosti. Přesto se však v této oblasti vyskytují strukturální problémy, mezi které patří např. rozdíly v kvalitě výuky, nízký zájem o vědecké obory a nízké tempo růstu počtu akademických pracovníků ve srovnání s rychlým růstem počtu studentů.

Vysokoškolské vzdělání hraje roli v rozvoji znalostní ekonomiky. K výzvám, které slouží ke splnění cíle, patří zajištění vysoké kvality učení, úzká spolupráce vysokých škol s hospodářským sektorem, otevřenost a mezinárodní spolupráce akademických komunit, stejně tak mobilita studentů a akademických pracovníků.

Prioritní osa IV se zaměřuje na zlepšení výkonnosti institucí terciárního vzdělávání, a to především vytvořením příznivých podmínek z hlediska systému a organizace pro řízení vysokoškolského vzdělání, vyvoláním podnětů pro vývoj a dostupnost oborů, které mají pro znalostní ekonomiku největší význam.

Podpora v rámci prioritní osy IV je věnována analýze stavu polského školství, upřesnění nedostatků, rozvoji účinných nástrojů pro správu a zajištění vysoké kvality vzdělání, rozvoji a modernizaci výukových metod a studijních plánů.

Klíčovou roli pro znalostní ekonomiku hrají absolventi fakult s matematicko-přírodním a technickým zaměřením, a to především ve vývoji konkurenčního postavení a inovací polské ekonomiky. Současná struktura absolventů těchto oborů je nedostačující, proto je nutné popřítavku po zmíněných fakultách stimulovat. Zapotřebí je také zavedení vzdělávacích programů v oblasti ochrany průmyslového vlastnictví a průmyslového designu.

Realizace cíle Prioritní osy IV je podpořena prostřednictvím univerzitních rozvojových programů týkajících se vývoje vzdělávací nabídky včetně e-learningu, organizace pracovních stáží a praxí pro studenty, spolupráce se zaměstnavateli a vědeckými subjekty v rámci implementace vzdělávacího procesu. Projekty, jenž souvisejí s lidským kapitálem v oblasti výzkumu a inovací, slouží ke zlepšení konkurenceschopnosti v oblasti vědy a podnikání.

Projekty realizované v rámci Prioritní osy IV přispívají k implementaci příslušných specifických cílů stanovených pro Prioritní osu IV:

- U 22,5% vysokých škol realizovat univerzitní rozvojové programy.
- Zavést model řízení kvality a kontroly kvality učení u 25% institucí terciárního vzdělávání.
- Nárůst počtu studentů účastnících se stáží a učňovského vzdělávání o 7%.
- Zvýšit podíl absolventů matematicko-přírodních a technických fakult na 22%.
- Podíl studentů, kteří po prvním roce matematicko-přírodních a technických fakult ukončí studium, snížit o 33%.
- Podíl zaměstnanců v systému výzkumu a vývoje zvýšit na 7,3%

(Detailed Description of the Priorities of HC OP 2007-2013, 2009)

Tabulka 12: Rozdělení finanční alokace v rámci Prioritní osy IV k 31. 12. 2015

Opatření	Alokace prostředků v €			Podíl
	EU	PL	Σ	
4.1 Posílení a rozvoj potenciálu vysokoškolského vzdělávání	730 627 663	129 551 482	860 179 145	88,7%
4.1.1 Posílení potenciálu výuky na VŠ	485 577 931	86 288 389	571 866 320	66,5%
4.1.2 Zvýšit počet absolventů mající význam pro znalostní ekonomiku	227 634 179	40 189 759	267 823 938	31,1%
4.1.3 Posílení nástrojů pro správu vysokoškolského vzdělávání	17 415 553	3 073 334	20 488 887	2,4%
4.2 Zlepšení kvalifikace pracovníků v systém výzkumu a vývoj	47 726 350	8 497 213	56 223 563	5,8%
4.3 Posílení potenciálu na univerzitách v klíčových oblastech výuky v souvislosti s cíli strategie Evropa 2020	45 088 344	7 965 497	53 053 841	5,5%
Celkem	823 442 357	146 014 192	969 456 549	100%

Zdroj: Portal Funduszy Europejskich, 2016b – vlastní zpracování

Přestože je na Prioritní osu IV vyčleněno z fondu EU 816,3 mil. €, hodnota prostředků v tabulce 12 odpovídá 823,4 mil. €. V rámci osy Terciální vzdělávání a věda je tedy finanční alokace využita téměř na 101%. Realizace projektů je v rámci Prioritní osy rozdělena na tři oblasti podpory na základě jejího obsahu, přičemž oblast 4.1 Posílení a rozvoj potenciálu vysokoškolského vzdělání zaujímá 88,7% podíl v souvislosti s finančními prostředky z fondu EU. Zbylých 11,3% prostředků je rozloženo mezi zbylé dvě oblasti podpory.

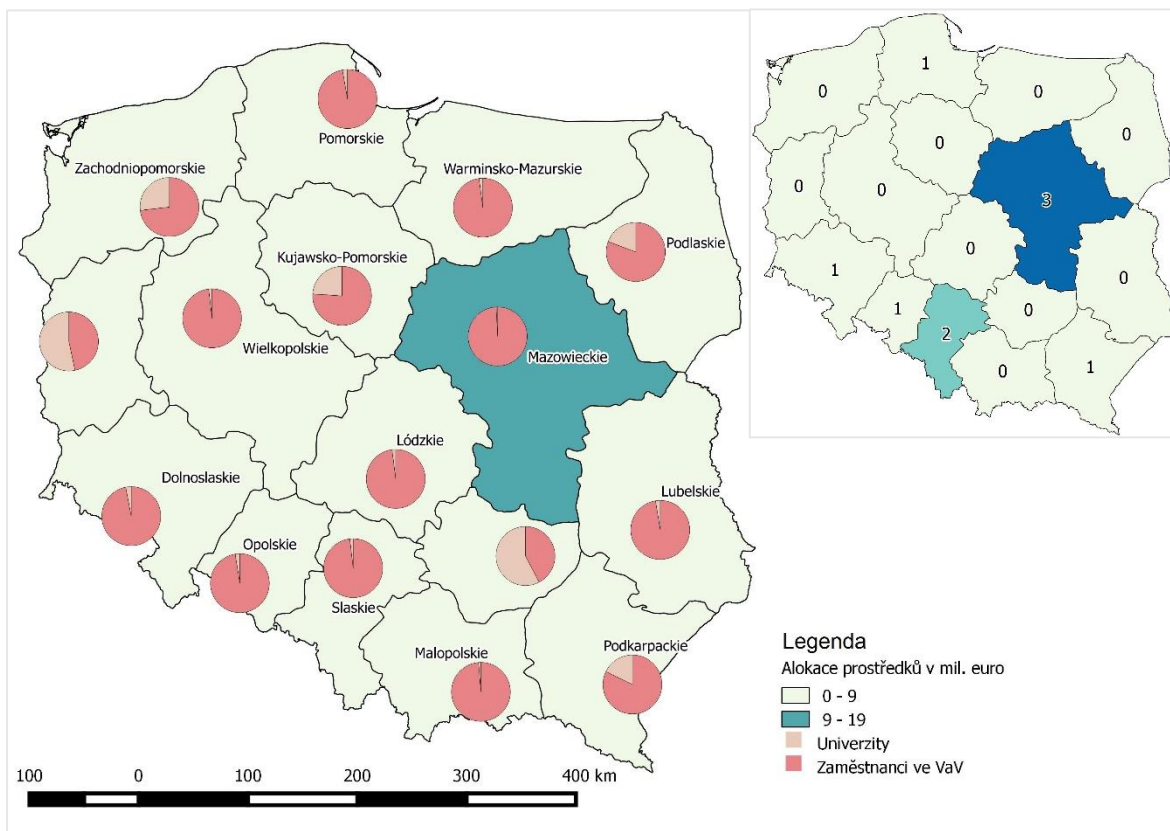
V souvislosti s osou je celkem realizováno 1 039 projektů. Z toho 853 projektů spadá pod oblast podpory 4.1. I když je rozdělení peněžních prostředků mezi zbylé dvě oblasti podpory rovnoměrné, v oblasti 4.2 je realizováno 113 projektů, což je 40 více než u oblasti podpory 4.3. Vzhledem k zaměření osy, mezi příjemce podpory lze zařadit:

- V rámci podoblasti 4.1.1 osoby, instituce a sociální skupiny, které těží z podpory přímo. Výše prostředků na tyto subjekty odpovídá téměř 60% z celkových vydaných prostředků osy IV.
- V rámci podoblasti 4.1.2 univerzity nabízející vzdělání na smluvených fakultách a jejich studenti (27,6%).
- V rámci podoblasti 4.1.3 ministra odpovědného za vysokoškolské vzdělání, zbývající ministry dohlížející na VŠ, Národní akreditační komisi, VŠ (instituce a akademické pracovníky) a studenty fakult (2,1%).
- Oblast 4.2 mezi příjemce podpory zahrnuje vědecké jednotky včetně zaměstnanců, subjekty spolupracující s jednotkami působícími v sektoru vědy a výzkumu a v neposlední řadě také studenty (5,8%).

- Co se týká oblasti podpory 4.3, jsou vymezeny následující cílové skupiny – univerzity (institute, akademičtí pracovníci), žáci, studenti, absolventi a další osoby podílející se na vzdělávání (5,5%).

Obrázek 5: Alokace prostředků EU mezi jednotlivá vojvodství v rámci Prioritní osy IV

v mil. €

Zdroj: QGIS 2.12.0, Portal Funduszy Europejskich, 2016b – vlastní zpracování

Z obrázku 5 vyplývá, že v Mazowieckiem vojvodství jsou realizovány 3 projekty v celkové hodnotě 18,91 mil. €, ve Slaskiem vojvodství to jsou dva projekty ve výši 0,63 mil. € a ve vojvodství Podkarpackiem, Opolskiem, Dolnoslaskiem a Pomorskiem po jednom projektu v celkové hodnotě 4,07 mil. €. Na regionální úrovni je tedy zpracováno celkem 9 projektů v hodnotě 23,61 mil. €.

Ačkoliv by se na první pohled mohlo zdát, že počet projektů realizovaných v jednotlivých vojvodství je nízký, není tomu tak. V rámci osy Terciální vzdělávání a věda je provedeno celkem 1 039 projektů, 9 na regionální úrovni a zbylých 1 030 projektů na úrovni národní, jejichž hodnota činí 799,86 mil. €.

U mapy zobrazující alokaci prostředků EU jsou za pomoci diagramů zobrazeny indikátory týkající se Prioritní osy IV. Jedná o počet univerzit a pracovníků zaměstnaných ve vědecko-výzkumných střediscích. Avšak výklad diagramu Mazowieckiego vojvodství může být zavádějící. Přestože se skutečnost jeví, jakoby se ve vojvodství nenacházely žádné univerzity, ve skutečnosti je zde ze všech vojvodství nejvyšší počet univerzit, a to 104. Nicméně ke zkreslení údajů došlo díky vysokému počtu zaměstnanců ve vědě a výzkumu, který převyšuje 13 000 pracovníků. U ostatních vojvodství stojí za zmínku Wielkopolskie, Malopolskie a Slaskie vojvodství, kdy tahle vojvodství dosahují, ve srovnání s ostatními vojvodstvími, vyšších číselných hodnot, jak v případě zaměstnanců vědeckovýzkumných střediscích, tak i univerzit.

4.5 Prioritní osa V: Kvalitní veřejná správa

Hlavním cílem Prioritní osy V je zlepšit fungování veřejné správy posílením kvalitní legislativy, zlepšením kvality veřejných služeb, investováním do lidských zdrojů zaměstnaných ve veřejné správě a zlepšením fungování soudnictví. Důležitým cílem je rovněž zjednodušit postupy spojené s registrací podnikatelské činnosti. Priorita zahrnuje také podporu nevládních organizací a odborové organizace, což přispívá k realizaci zásad dobré správy. Nezbytná je spolupráce mezi státními úřady a sociálně-ekonomickými partnery (Fundusze Europejskie w Małopolsce 2007-2013, 2012).

K realizovaným projektům v rámci Prioritní osy V přispějí následující cíle:

- Snížit regulační náklady pro podnikatele do roku 2015 o 1% HDP.
- Zlepšení úrovně tvorby právních předpisů s cílem zlepšit koordinaci a účinnost legislativního procesu.
- U fyzických osob a společností s ručením omezeným snížit průměrnou čekací dobu pro registraci.
- Modernizace finančního hospodaření: Provádět víceleté plánování rozpočtu u všech správců rozpočtových prostředků.
- Do konce roku 2015 zlepšit řízení státní správy ve 25% úřadů v powiatach a vojvodstvích.
- Alespoň u 50% místní samosprávy vojvodství zavést systém pro sledování veřejné politiky.

- Do roku 2015 standardizovat a zvýšit kvalitu poskytovaných elektronických služeb díky implementaci nejméně 20 elektronických služeb poskytovaných 80% územním samosprávným celkům.
 - Do roku 2015 snížit průměrnou dobu řízení v případech občanských a obchodních procesů z 8,5 měsíců na 5,6 měsíců.
- (Szczegółowy opis priorytetów Programu operacyjnego Kapitał ludzki 2007-2013, 2015).

Tabulka 13: Rozdělení finanční alokace v rámci Prioritní osy V k 31. 12. 2015

Opatření	Alokace prostředků v €			Podíl
	EU	PL	Σ	
5.1 Posílení potenciálu státní správy	37 122 292	6 550 993	43 673 285	10,3%
5.1.1 Modernizace systémů řízení a zlepšení kompetencí lidských zdrojů	27 765 159	4 899 734	32 664 893	74,8%
5.1.2 Implementace systému finančního řízení	7 863 998	1 387 764	9 251 762	21,2%
5.1.3 Stáže a praktická školení pro studenty NSPA	1 059 451	186 961	1 246 413	2,9%
5.1.4 Školení personálu	433 684	76 533	510 217	1,2%
5.2 Posílení potenciálu místní správy	166 193 431	29 328 253	195 521 684	46,0%
5.2.1 Modernizace řízení místní správy	141 840 794	25 030 728	166 871 522	85,3%
5.2.2 Systémová podpora pro fungování místní správy	15 933 650	2 811 821	18 745 471	9,6%
5.2.3 Zlepšení kompetencí lidských zdrojů v oblasti veřejných služeb	8 418 987	1 485 704	9 904 691	5,1%
5.3 Podpora pro realizaci Lisabonské strategie	56 851 161	10 032 558	66 883 719	15,7%
5.4 Rozvoj potenciálu terciárního sektoru	82 012 844	14 472 855	96 485 699	22,7%
5.4.1 Systémová podpora pro třetí sektor	4 349 410	767 544	5 116 954	5,3%
5.4.2 Rozvoj občanského dialogu	77 663 434	13 705 311	91 368 745	94,7%
5.5 Rozvoj sociálního dialogu	19 033 936	3 358 930	22 392 866	5,3%
5.5.1 Systémová podpora pro sociální dialog	618 423	109 134	727 557	3,2%
5.5.2 posílení účastníků sociálního dialogu	18 415 513	3 249 796	21 665 309	96,7%
Celkem	361 213 664	63 743 589	424 957 253	100,0%

Zdroj: Portal Funduszy Europejskich, 2016b – vlastní zpracování

Prioritní osa V Kvalitní veřejná správa je složena z pěti oblastí podpory, které se člení na další podoblasti podpory. Celková suma prostředků určená pro osu činí 519,3 mil. €, avšak jak ukazuje tabulka 13, celková alokace prostředků představuje sumu ve výši 361,2 mil. €. Což znamená nevyčerpání alokace z 30%. Počet projektů uskutečněných u všech pěti oblastí podpory činí 2 357 projektů.

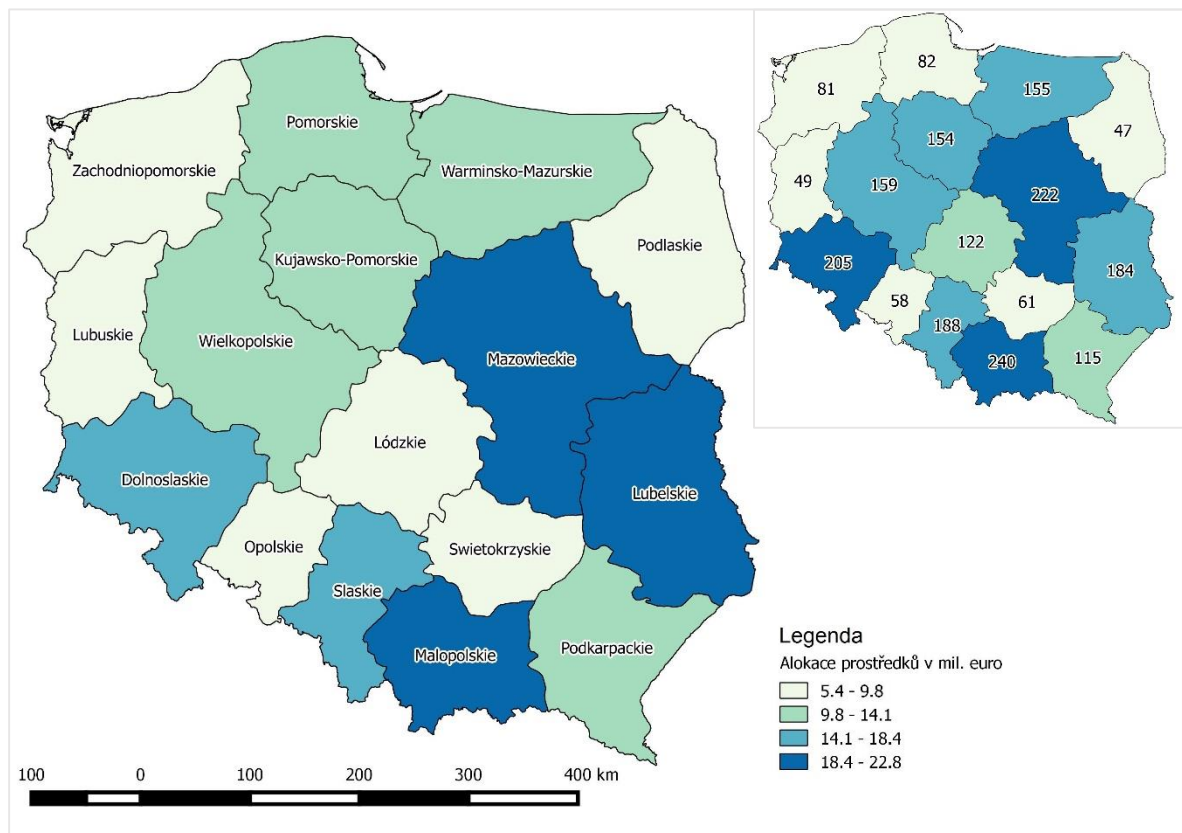
Na oblast podpory 5.2 Posílení potenciálu místní správy je přiděleno nejvíce prostředků, a to 46%. V této oblasti podpory je realizováno také nejvíce projektů ze všech oblastí podpory páté prioritní osy, a to 1 210. Významný podíl finanční alokace je určen na i oblast Rozvoj potenciálu terciárního sektoru – 22,7%. Na základě výše podpory je uskutečněno 962 projektů. Naopak nejmenší část podpory putuje na oblast 5.5 Rozvoj sociálního dialogu. Částka představuje 5,3%. Nicméně nejmenší počet projektů je realizován u Podpory pro realizaci Lisabonské strategie, ale těchto 14 projektů je realizováno na celém území Polska.

K hlavním příjemcům podpory Prioritní osy V Kvalitní veřejná správa jsou řazeni:

- Podoblast 5.1.1 – kancelář předsedy vlády, státní administrativa, národní organizační jednotky působící v oblasti správy sociálního zabezpečení (7,7%).
- Podoblast 5.1.2 – Ministerstvo financí, státní správa a její zaměstnanci (2,3%).
- Podoblast 5.1.3 – NSPA studenti (0,3%).
- Podoblast 5.2.1 – místní správní úřady a jejich zaměstnanci (39,3%).
- Podoblast 5.2.2 – Ministerstvo vnitra, místní správní úřady a jejich zaměstnanci (4,4%).
- Podoblast 5.2.3 – Veřejné správní jednotky, které nejsou součástí státní správy nebo místní státní správy, a jejich zaměstnanci, místní komory účtů a jejich zaměstnanci (2,3%).
- Oblast 5.3 – Ministerstvo hospodářství, veřejné správní jednotky a jejich zaměstnanci, Ministerstvo spravedlnosti, státní prokuratura, soudy a jejich zaměstnanci, zaměstnanci veřejné správy a sociální partneři, místní komunity a územně samosprávné jednotky (15,7%).
- Podoblast 5.4.1 – nevládní organizace, veřejná správa, univerzity, výzkumné jednotky (1,2%).
- Podoblast 5.4.2 – nevládní organizace, odbory a dohody nevládních organizací a lidé hledající právní poradenství, veřejná správa (21,5%).
- Podoblast 5.5.1 – zastupující organizace zaměstnavatelů, jejich členové, zastupující odbory a jejich členové a veřejná správa (0,2%).
- Podoblast 5.5.2 – instituce pro sociální dialog, zaměstnavatelé a zaměstnanci organizací, členové Trilaterální komise pro ekonomické a sociální záležitosti a Komise vojvodství pro sociální dialog a členové odborů (5,1%).

(Szczegółowy opis priorytetów Programu operacyjnego Kapitał ludzki 2007-2013, 2015)

Obrázek 6: Alokace prostředků EU mezi jednotlivá vojvodství v rámci Prioritní osy V
v mil. €

Zdroj: QGIS 2.12.0, Portal Funduszy Europejskich, 2016b – vlastní zpracování

Při zaměření se na obrázek 6 je viditelné, která vojvodství čerpají v rámci Prioritní osy V nejvíce prostředků. Je to vojvodství Małopolskie, Lubelskie a Mazowieckie. Naopak nejnižší výše alokace je určena na Zachodniopomorskie, Lubuskie, Opolskie, Łódzkie, Świętokrzyskie a Podlaskie vojvodství.

Na mapě je zobrazen celkový počet projektů, které jsou uskutečněny z regionálního hlediska. Počet regionálních projektů je 2 122 a celková hodnota finanční alokace činí 199,1 mil. €. Kromě projektů na regionální úrovni jsou rovněž prováděny projekty na národní úrovni, avšak ty na mapě zobrazeny nejsou. Počet těchto projektů je 235 a suma prostředků dosahuje hodnoty 162,1 mil. €.

4.6 Prioritní osa VI: Trh práce otevřený pro všechny

Podpora v rámci Prioritní osy VI se zaměřuje především na vybrané cílové skupiny, které zažívají největší potíže při vstupu na trh práce. K těmto ohroženým skupinám patří mladí lidé do dvaceti pěti let, kterým chybí odborné zkušenosti a potřebná kvalifikace k nalezení

zaměstnání. Do cílové skupiny spadají i ženy, zejména svobodné matky, starší lidé, kteří se potýkají s problémem přizpůsobení se požadavkům modernizace ekonomiky a lidé se zdravotním postižením. Podpora je také určena pro osoby dlouhodobě nezaměstnané, jelikož opětovné začlenění těchto osob bývá časově náročné, je zapotřebí použít různé aktivační nástroje.

Významným prvkem podpory je vytvoření příznivých podmínek pro zvyšování zaměstnanosti nezaměstnaných, zlepšit kvalifikaci těchto osob prostřednictvím odborné přípravy a kurzů. Podpora se zaměřuje také na rozvoj podnikání a samostatně výdělečnou činnost, včetně poradenství a školení pro lidi, kteří si chtějí založit vlastní podnik. V rámci této priority je kladen důraz na zlepšení kvality služeb poskytovaných nezaměstnaným a ekonomicky neaktivním osobám. Důležitá je včasná identifikace potřeb trhu práce, která hraje klíčovou roli v počátečním období nezaměstnanosti (Powiatowy Urząd Pracy, 2013).

K realizovaným projektům v rámci Prioritní osy VI přispějí následující cíle:

- Podpořit 45% nezaměstnaných osob a uchazečů o zaměstnání.
- Podpořit všechny nezaměstnané mladé lidi ve věku 15 až 24 let v rámci Aktivní politiky trhu práce v období do 100 dnů ode dne registrace se do roku 2010.
- U 50% nezaměstnaných žen zajistit podporu prostřednictvím nástrojů trhu práce a dalšího vzdělávání.
- U 50% dlouhodobě nezaměstnaných osob zajistit podporu prostřednictvím nástrojů trhu práce a dalšího vzdělávání.
- U 35% nezaměstnaných osob se zdravotním postižením zajistit podporu prostřednictvím nástrojů trhu práce a dalšího vzdělávání.
- U 50% nezaměstnaných osob žijících ve venkovských oblastech zajistit podporu prostřednictvím nástrojů trhu práce a dalšího vzdělávání.
- U 40% nezaměstnaných osob ve věku 50 až 64 let zajistit podporu prostřednictvím nástrojů trhu práce a dalšího vzdělávání.

(Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych, 2011a)

Tabulka 14: Rozdělení finanční alokace v rámci Prioritní osy VI k 31. 12. 2015

Opatření	Alokace prostředků v €			Podíl
	EU	PL	Σ	
6.1 Zlepšení přístupu k zaměstnání a podpora odborných činností v regionu	2 229 615 625	412 261 545	2 641 877 170	81,6%
6.1.1 Podpora pro nezaměstnané na regionálním trhu práce	401 911 859	74 631 217	476 543 076	18,0%
6.1.2 Podpora úřadů práce v powiatach a vojvodství pro odborné činnosti nezaměstnaných v regionu	83 970 473	14 818 319	98 788 792	3,7%
6.1.3 Zlepšení pracovních schopností a zvýšení úrovně odborné činnosti nezaměstnaných	1 743 733 293	322 812 009	2 066 545 302	78,2%
6.2 Podpora podnikání a samostatné výdělečné činnosti	492 254 575	89 508 335	581 762 910	18,0%
6.3 Místní iniciativy vedoucí ke zvýšení úrovně odborné činnosti ve venkovských oblastech	12 510 659	2 222 455	14 733 114	0,5%
Celkem	2 734 380 859	503 992 335	3 238 373 194	100,0%

Zdroj: Portal Funduszy Europejskich, 2016b – vlastní zpracování

Prioritní osa VI Trh práce otevřený pro všechny je osou velmi specifickou. V rámci ní je realizováno s dalšími třemi osami nejvíce projektů. Dalším specifickým znakem je využití alokace finančních prostředků. V programové období 2007-2013 je provedeno celkem 12 657 projektů. Aby bylo možné projekty realizovat, fond EU poskytuje podporu ve výši 1 918,4 mil. €, vyčerpáno je však 2 734,38 mil. €, což znamená, že došlo k přečerpání prostředků, a to ze 142 %. Prioritní osa VI je současně jedinou osou v rámci OP Lidský kapitál, která má k dispozici takový objem prostředků na realizaci svých cílů.

Z tabulky 14 je možné vypočítat značný podíl alokace u oblasti podpory 6.1, která zaujímá 81,6% z příspěvků fondu EU. Jedná se o částku 2 229 mil. €, díky nimž je realizováno 7 529 projektů se zaměřením na zlepšení přístupu k zaměstnání. Významnou oblastí podpory je také oblast 6.2, díky ní je realizováno 3 156 projektů v hodnotě 492 mil. €. Přestože je na oblast podpory 6.3 vyčleněno 12 mil. €, počet projektů sahá téměř ke 2 000.

Jediná oblast podpory 6.1 se dále člení na tři podoblasti podpory, z nichž Podpora pro nezaměstnané na regionálním trhu práce představuje z těchto podoblastí nejvíce realizovaných projektů, a to 5 728.

Na základě jednotlivých oblastí podpory jsou vymezeni různí příjemci podpory. K příjemcům podpory u Prioritní osy VI patří:

- Podoblast 6.1.1 – nezaměstnané osoby zahrnující registrované jako nezaměstnané nebo hledající práci, nezaměstnaní za celkovou dobu delší než 12 měsíců během posledních 2 let, ženy vstupující na trh práce po porodu a výchově dětí, lidé ve věku do 25 let, postižené osoby, osoby ve věku 45 a více, nezaměstnaní bydlící ve venkovských a vesnicko-městských gminách nebo městech do 25 000 obyvatel, kteří chtějí nastoupit do zaměstnání nesouvisející s rostlinnou nebo živočišnou výrobou a instituce trhu práce a jejich zaměstnanci (14,7%).
- Podoblast 6.1.2 – úřady práce v powiotech a vojvodstvích a zaměstnanci těchto úřadů (3,1%).
- Podoblast 6.1.3 – lidé registrovaní na úřadech práce v powiotech jako nezaměstnaní (63,8%).
- Oblast 6.2 – fyzické osoby hodlající založit podnikání, zbylé cílové skupiny jsou totožné s podoblastí 6.1.1 (18%).
- Oblast 6.3 – venkovské a vesnicko-městské gminy nebo města do 25 000 obyvatel, místní komunity účastníci se profesionální aktivace obyvatel ve venkovských oblastech (0,5%).

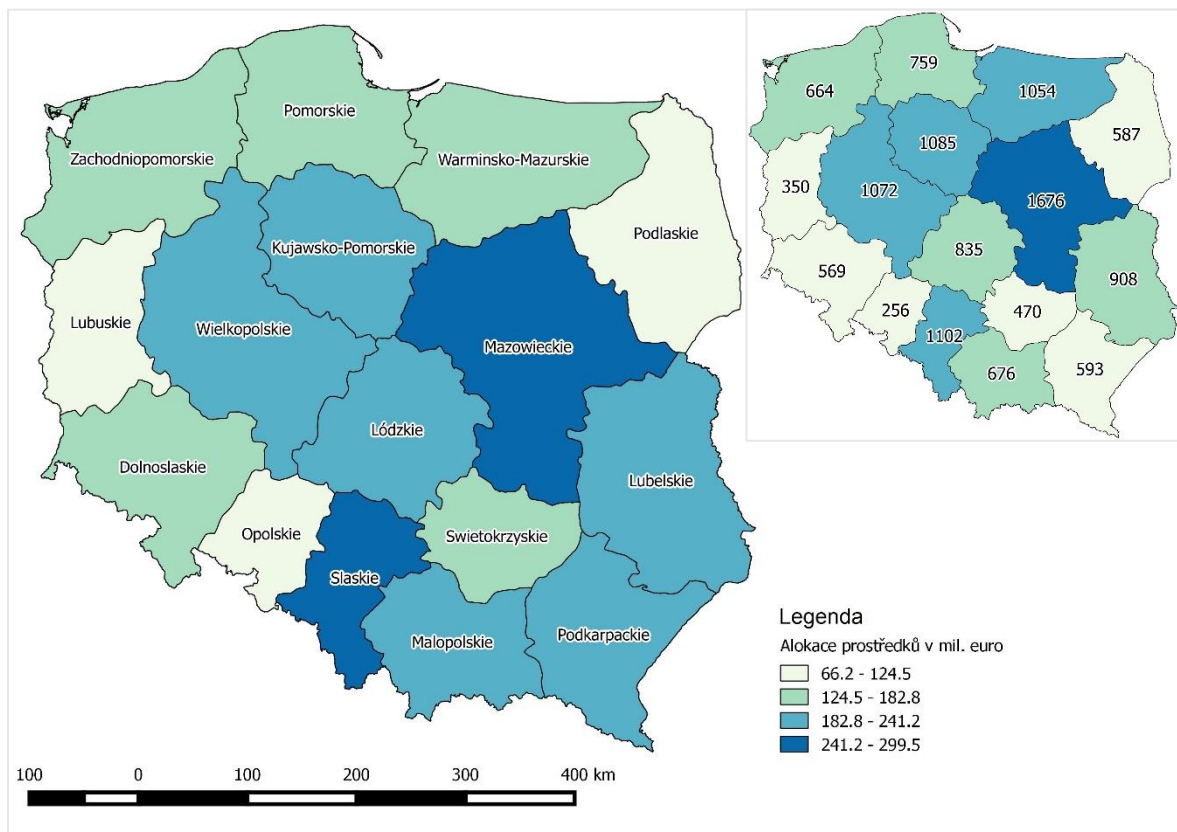
(Szczegółowy opis priorytetów Programu operacyjnego Kapitał ludzki 2007-2013, 2015)

Na základě obrázku 7 jsou prostředky EU rozděleny mezi jednotlivá vojvodství. Podle barevného rozlišení z mapy vyplývá, že největší suma je umístěna v Mazowieckiem a Slaskiem vojvodství, přesněji 299,5 mil. € pro Mazowieckie vojvodství a 253,9 pro vojvodství Slaskie. K dalším významným příjemcům, co se objemu prostředků týká, patří regiony jižního cípu Polské republiky – Malopolskie, Podkarpackie a Lubelskie vojvodství. Do skupiny se stejným rozpětím prostředků spadá i Wielkopolskie, Łódzkie a Kujawsko-Pomorskie vojvodství. Pro realizaci regionální politiky je pro tyto vojvodství k dispozici suma mezi 182,8 až 241,2 mil. €. K regionům, jejichž uznaná výše prostředků je nejnižší, patří Lubuskie, Opolskie a Podlaskie vojvodství. Nicméně i přesto mají tyto regiony možnost využít financí v hodnotě 66,2 až 124,5 mil. €.

V případě, že na věc nahlédneme z pohledu počtu realizovaných projektů, situace je následující. Vojvodstvími, které jsou i v tomto případě v čele, jsou vojvodství Mazowieckie

s počtem projektů 1 676, následované vojvodstvím Slaskiem s 1 102 projekty. U vojvodství Wielkopolskiego, Kujawsko-Pomorskiego a Warminsko-Mazurskiego počet projektů přesahuje lehce číslovku 1 050. Naopak úplně nejmenší počet projektů je realizován v Opolskiem a Lubuskím vojvodství. V případě Lubuskiego regionu se jedná o 350 projektů, u Opolskiego 256 projektů.

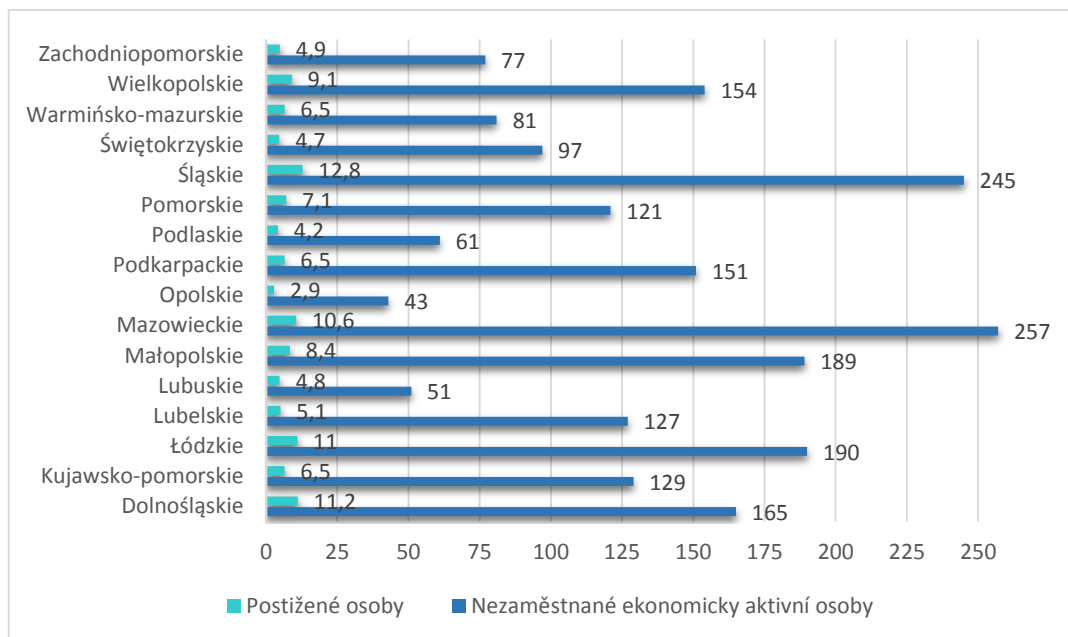
Obrázek 7: Alokace prostředků EU mezi jednotlivá vojvodství v rámci Prioritní osy VI
v mil. €

Zdroj: QGIS 2.12.0, Portal Funduszy Europejskich, 2016b – vlastní zpracování

Vzhledem k tomu, že v rámci oblasti podpory 6.1 Zlepšení přístupu k zaměstnání a podpora odborných činností v regionu je realizováno nejvíce projektů, v grafu 5 se nacházejí indikátory související se zmíněnou oblastí podpory. Mezi tyto identifikátory lze zařadit postižené osoby a nezaměstnané ekonomicky aktivní osoby. Záměrem bylo také zařadit do grafu indikátor zobrazující počet obyvatel ve venkovských oblastech, avšak graf by poté zřetelně nezobrazoval počet postižených osob. Z grafu je možné vyvodit největší zastoupení obou indikátorů u Mazowieckiego a Slaskiego vojvodství. Díky tomu lze odůvodnit, proč právě v těchto regionech je soustředěno nejvíce prostředků a je realizován nejvyšší počet projektů.

Graf 5: Počet nezaměstnaných a postižených osob v tisících

Zdroj: Rocznik Statystyczny Wojewódstw, 2014 – vlastní zpracování

4.7 Prioritní osa VII: Podpora sociální integrace

V rámci prioritní osy VII jsou přijata opatření, která usnadní přístup na trh práce osobám ohroženým sociálním vyloučením. Za důležité je považováno odstranění všech druhů bariér, se kterými se potýkají osoby ohrožené sociálním vyloučením. Tento problém se týká především osob se zdravotním postižením, dlouhodobě nezaměstnaných, imigrantů, osob opouštějících věznicí a žen. Jedná se o skupiny, které jsou zaměstnavateli vnímány jako stereotypní z hlediska nižší dostupnosti a profesionální mobility. S ohledem na tyto osoby jsou používány nástroje aktivního začleňování s cílem integrace vyloučených osob na trh práce a do společnosti, a to prostřednictvím zdokonalení schopností a odstraněním překážek, které jednotlivcům brání návratu do zaměstnání či jiné výdělečné činnosti.

Podpora je určena nejen pro subjekty sociální ekonomiky, ale také pro instituce, které jsou zřízeny na jejich podporu. Instituce poskytují nezbytné znalosti a zkušenosti v zásadách podnikání a v řízení lidských zdrojů a pro sociální a ekonomické partnery. Alokace podpory v rámci Prioritní osy VII se vztahuje i na obyvatele venkovských oblastí měst do 25 000 obyvatel za účelem snížení rozdílů mezi venkovskými oblastmi a městskými centry (Kapitał Ludzki, 2008).

K realizovaným projektům v rámci Prioritní osy VI přispějí následující cíle:

- U 15% příjemců sociální pomoci, kteří jsou v produktivním věku, nepracují a těží ze sociální pomoci, zajistit jejich aktivní začleňování.
- 100% zaměstnanců institucí podpory a sociální integrace proškolit a poskytnout jim odpovídající kvalifikaci.
- V každém vojvodství zajistit fungování minimálně dvou institucí podporujících sociální ekonomiku.

(Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych, 2011b)

Z hlediska alokace finančních zdrojů lze na základě tabulky 15 rozlišit zdroje pocházející z fondu EU nebo zdroje národní. Při zaměření se na evropské zdroje činí tato částka 1 365 mil. €. Avšak suma, která je Prioritní ose VII k dispozici, je ve výši 1 320 mil. €. Z toho vyplývá, že finanční alokace je přečerpána o 3,4%. Jak ukazuje tabulka, nejvíce zdrojů je použito na první oblast podpory. Výše těchto zdrojů představuje 57% z celkové použité alokace. Na realizaci třetí oblasti je zapotřebí nejméně finančních prostředků, a to necelých 31,9 mil. €. V rámci sedmé osy jsou realizovány celkem čtyři oblasti podpory. U dvou z nich existují i podoblasti podpory. Suma projektů uskutečněných v rámci osy odpovídá 14 043 projektů. Přestože je na oblast 7.1 určen největší objem prostředků, realizovaných projektů je nejvíce u oblasti 7.2, konkrétně se jedná o 6 531 projektů. To znamená, že nejčastějšími žadateli o podporu jsou právě nezaměstnané osoby ohrožené sociálním vyloučením, představitelé sociálních služeb a osoby těžící z dávek sociální pomoci. Oblast podpory 7.4 se soustřeďuje na postižené osoby, v jejímž rámci je uskutečněno 753 projektů.

Pro přesnější nastínění příjemců podpory v rámci Prioritní osy VII je zde následující přehled cílových skupin a výše vydaných prostředků na tyto skupiny (v %):

- Podoblast 7.1.1 – osoby těžící z dávek sociálního zabezpečení, osoby ve věku profesní aktivity (15 až 64 let), nezaměstnané osoby, nebo osoby ohrožené sociálním vyloučením včetně jejich okolí, jednotky sociální péče a jejich zaměstnanci (36,1%).
- Podoblast 7.1.2 – tato podoblast se zaměřuje na stejné cílové skupiny, jako tomu je u podoblasti 7.1.1, avšak výše vydaných prostředků činí 16,8% z celkových výdajů osy VII.
- Podoblast 7.1.3 – zaměstnanci a dobrovolní pracovníci regionálních center sociální politiky, center sociální pomoci a center powiatů na podporu rodiny, zaměstnanci územní samosprávy a zaměstnanci veřejných služeb (4,2%).

- Podoblast 7.2.1 – nezaměstnané osoby ohrožené sociálním vyloučením, včetně okolí těchto osob, instituce sociální péče a sociálního začlenění včetně zaměstnanců a dobrovolných pracovníků, sociální a ekonomičtí partneři (26,6%).
- Podoblast 7.2.2 – sociálně-ekonomické subjekty, instituce trhu práce, instituce sociální péče a sociálního začleňování a fyzické osoby provádějící činnost v souvislosti s odvětvím sociální ekonomiky (9,7%).
- Oblast 7.3 – obyvatelé venkovských gmin, venkovsko-městských gmin a měst do 25 000 obyvatel, místní komunity pracující aktivně proti sociální vyloučení na venkově (2,3%).
- Oblast 7.4 – nezaměstnané a postižené osoby ve věku 15 až 64 let a jejich okolí (4,3%).

Především je nutné zmínit, že Prioritní osu VII Podpora sociální integrace doplňují obsahově další dvě osy, a to Prioritní osa VI Trh práce otevřený pro všechny a Prioritní osa II Rozvoj lidských zdrojů.

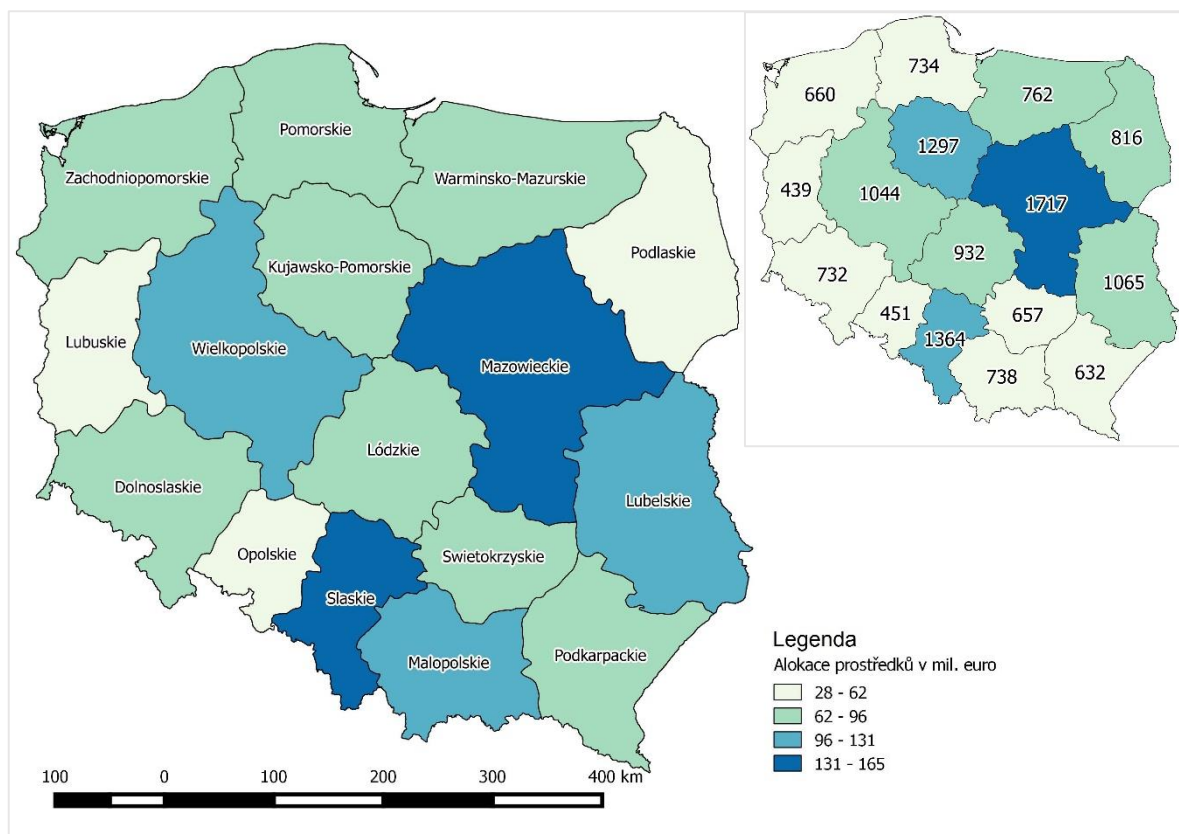
Tabulka 15: Rozdělení finanční alokace v rámci Prioritní osy VII k 31. 12. 2015

Opatření	Alokace prostředků v €			Podíl
	EU	PL	Σ	
7.1 Rozvoj a šíření aktivního začleňování	779 229 605	137 511 106	916 740 711	57,0%
7.1.1 Rozvoj a šíření aktivního začleňování středisky sociální pomoci	492 849 088	86 973 368	579 822 456	63,2%
7.1.2 Rozvoj a šíření aktivního začleňování powiaty na podporu rodiny	229 481 195	40 496 682	269 977 877	29,4%
7.1.3 Kvalifikace pracovníků sociální pomoci a integrace	56 899 322	10 041 056	66 940 378	7,3%
7.2 Působení proti vyloučení a posilování sociální ekonomiky	496 394 809	89 289 849	585 684 658	36,4%
7.2.1 Profesní a sociální aktivace osob ohrožených sociálním vyloučením	363 793 710	65 877 544	429 671 254	73,4%
7.2.2 Podpora sociální ekonomiky	132 601 099	23 412 305	156 013 404	26,6%
7.3 Místní iniciativy pro sociální začleňování	31 888 617	5 627 403	37 516 020	2,3%
7.4 Trh práce pro postižené osoby	57 746 676	10 656 697	68 403 373	4,3%
Celkem	1 365 259 707	243 085 055	1 608 344 762	100,0%

Zdroj: Portal Funduszy Europejskich, 2016b – vlastní zpracování

Obrázek 8 je charakteristickým zobrazením finanční alokace v jednotlivých vojvodstvích, stejně tak počtem projektů. Obě mapy jsou rozděleny barevně do čtyř kategorií, přičemž nejsytější odstín modré značí nejvyšší hodnoty. Z toho vyplývá, že největší alokace prostředků se nachází, stejně jako u předchozí osy, v Mazowieckiem vojvodství. Hodnota alokace pro toto vojvodství dosahuje 164,79 mil. €. Současně je v rámci tohoto vojvodství realizováno nejvíce projektů 1 717. Vojvodství, které stojí v závěsu Mazowieckieho regionu, je Slaskie region s alokací finančních prostředků 135,19 mil. € a počtem projektů 1 364. Z hlediska přidělení finanční alokace jsou rovněž významnými regiony Wielkopolskie, Lubelskie a Malopolskie, jejichž výše podpory se pohybuje v rozmezí 96 až 131 mil. €.

Obrázek 8: *Alokace prostředků EU mezi jednotlivá vojvodství v rámci Prioritní osy VII v mil. €*

Zdroj: QGIS 2.12.0, Portal Funduszy Europejskich, 2016b – vlastní zpracování

Pokud na věc nahlédneme z druhé strany pohledu, příjemci s nejnižší hodnotou alokace jsou tři, a to vojvodství Lubuskie, Opolskie a Podlaskie. Z této trojice je však Lubuskie vojvodství charakteristické nejmenším objemem podpory (34,33 mil. €) a také počtem projektů – 439. Podlaskiemu vojvodství je přiděleno 51,53 mil. € a počet jeho realizovaných projektů se rovná 816. Zbylým osmi vojvodstvím je umožněno využít alokaci v hodnotě 62 až 96 mil.

€. Je opět nutné zmínit, že na mapě jsou zobrazeny projekty na regionální úrovni, jejichž počet činí 14 040 projektů v celkové hodnotě 1 364,8 mil. €. Zbylé 3 projekty, jenž nejsou na mapě zachyceny, jsou realizovány na národní úrovni, přičemž výše jejich alokace činí 0,46 mil. €.

4.8 Prioritní osa VIII: Regionální lidské zdroje

Cílem Prioritní osy VIII je zvýšení adaptability pracovníků a podniků, podpora malého a středního podnikání a přizpůsobení se potřebám strategií regionálního rozvoje. Cíle je dosaženo podporou podniků, jenž procházejí restrukturalizací, dostupností e-learningu, poradenstvím a školením, díky kterým jsou posíleny a získány nové dovednosti mezi zaměstnanci podniků.

Pro zvýšení přitažlivosti regionů je důležité vypracovat regionální inovační strategie, podporovat přenos znalostí v rámci spolupráce zaměstnanců podniků a výzkumnými pracovišti v těch odvětvích, která jsou strategicky významná pro celý region (Wojewódzki urząd pracy w Łodzi, 2009).

K realizovaným projektům v rámci Prioritní osy VIII přispějí následující cíle:

- Prostřednictvím školení podpořit 140 tisíc zaměstnanců v soukromém sektoru.
- Formou školení a rekvalifikačních kurzů podpořit 200 tisíc pracujících.
- Podpořit 75% subjektů zapojených do podpory v případě řízení, hodnocení a předvídání restrukturalizačních procesů, zejména mezi sociálními partnery, místními orgány na úrovni vojvodství, místními společenstvími a institucemi trhu práce.
- V případě hospodářských změn vyvíjet strategie a nástroje, které se přizpůsobí potřebám regionům postižených restrukturalizací.

(Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych, 2011c)

Na základě finančních prostředků rozdělených mezi dvě oblasti podpory je možné jednoznačně určit oblast, která oblast zastupuje větší podíl využití prostředků. Je jí oblast podpory 8.1 Rozvoj zaměstnanců a podniků v regionu, která využívá 84,7% prostředků z fondu ESF. V rámci níž je také realizováno více projektů. Pro upřesnění u oblasti 8.1 suma projektů dosahuje hodnoty 12 907, kdežto v případě druhé oblasti podpory se jedná o 860 projektů. Z toho vyplývá, že celkově je v rámci osy Regionální lidské zdroje realizováno 13 767 projektů v celkové hodnotě 1 399,26 mil. €. Nicméně částka, která byla pro osu vymezena, je

1 350,2 mil. €. Jedná se tedy o další prioritní osu, která byla přečerpana. V případě osmé prioritní osy jde o 3,6% přečerpání.

Vzhledem k tomu, že u oblasti podpory 8.1 je uskutečněno tolik projektů, za zmínku stojí podoblast 8.1.2. Přestože je na ni poskytnuto méně prostředků, počet projektů (9 939) v rámci této podoblasti převyšuje podoblast 8.1.1 – 2 653 projektů.

Tabulka 16: Rozdělení finanční alokace v rámci Prioritní osy VIII k 31. 12. 2015

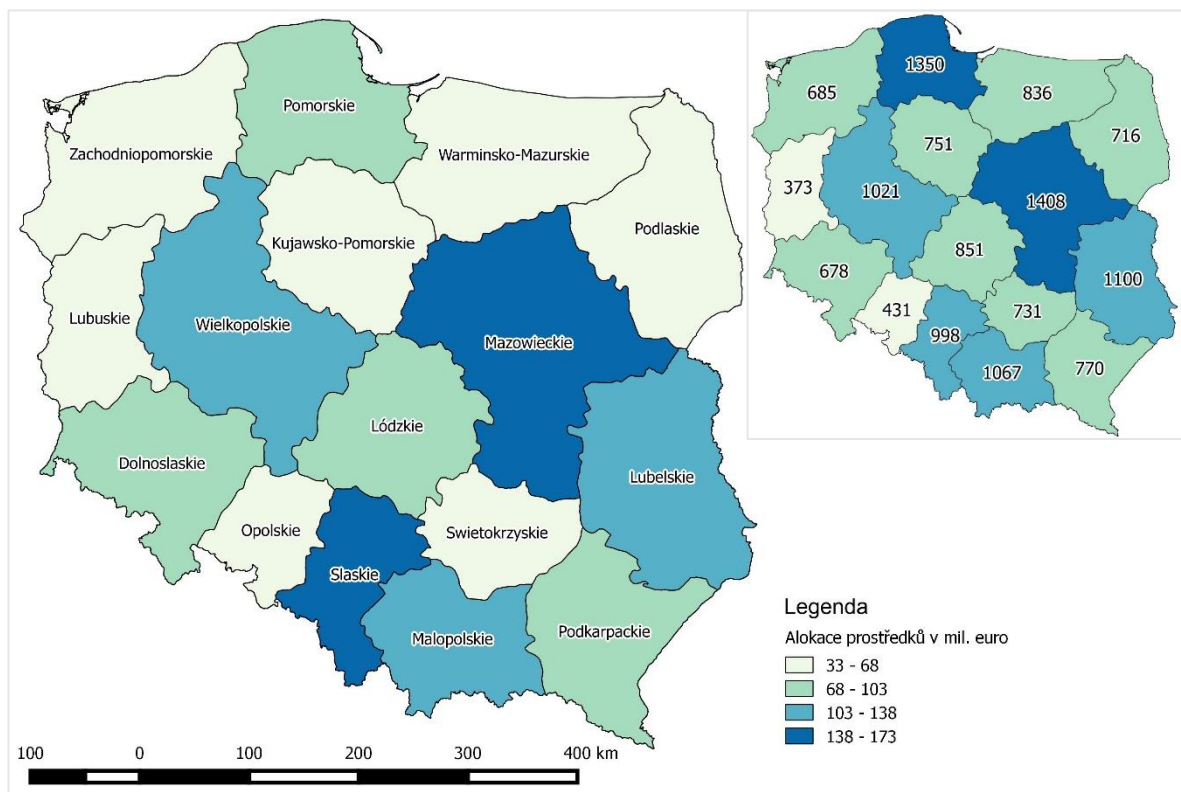
Opatření	Alokace prostředků v €			Podíl
	EU	PL	Σ	
8.1 Rozvoj zaměstnanců a podniků v regionu	1 176 379 489	272 166 876	1 448 546 365	84,7%
8.1.1 Podpora odborných kvalifikací a poradenství pro podniky	850 781 120	212 023 907	1 062 805 027	73,4%
8.1.2 Podpora adaptačních a modernizačních procesů v regionu	298 137 422	55 296 919	353 434 341	24,4%
8.1.3 Posílení místního partnerství pro adaptabilitu	15 573 855	2 748 327	18 322 182	1,3%
8.1.4 Předvídání hospodářských změn	11 887 092	2 097 723	13 984 815	1,0%
8.2 Přenos znalostí	222 881 574	39 551 014	262 432 588	15,3%
8.2.1 Podpora spolupráce podniků a vědeckého prostředí	132 047 372	23 433 492	155 480 864	59,2%
8.2.2 Regionální inovační strategie	90 834 202	16 117 522	106 951 724	40,8%
Celkem	1 399 261 063	311 717 890	1 710 978 953	100,0%

Zdroj: Portal Funduszy Europejskich, 2016b – vlastní zpracování

V rámci podoblasti podpory 8.1.1 mezi příjemce podpory spadají podnikatelé a jejich zaměstnanci, mladí pracující lidé nad 18 let účastníci se školení a kurzů mimo pracovní hodiny. Tyto cílové osoby v rámci podoblasti 8.1.1 mají možnost využít 60,8% prostředků z celkové částky určené na Prioritní osu VIII. U podoblasti 8.1.2 jsou jako cílové skupiny vymezení zaměstnavatelé a zaměstnanci přizpůsobující se modernizačním procesům, osoby s ukončenou pracovní smlouvou, sociální partneři, osoby opouštějící primární sektor, jednotky územní samosprávy, instituce trhu práce a nevládní instituce. Tyto subjekty získají 20,3% z celkového objemu prostředků určených na osu VIII. U podoblasti 8.1.3 se některé cílové skupiny překrývají se skupinami z předešlých podoblastí podpor. Patří sem zaměstnavatelé a zaměstnanci podniků, nevládní organizace, jednotky územní samosprávy a instituce trhu práce, dále jsou sem řazeny také odborové svazy. Pro tyto příjemce je vymezeno 1,1%. Přestože existuje i čtvrtá podoblast podpory, cílové skupiny zde nejsou stanoveny.

Také oblast podpory 8.2 Přenos znalostí je rozdělena na podoblasti, konkrétně dvě. V případě první podoblasti, cílové skupiny, kterými jsou podnikatelé, zaměstnanci podniků, vysoké školy, vědecké instituce a jejich zaměstnanci, účastníci doktorského studia a absolventi vysokých škol, využívají 9,4% prostředků Prioritní osy VIII. Stejně tak i v rámci druhé podoblasti jsou podporováni podnikatelé, vědečtí zaměstnanci, účastníci doktorského studia, vysoké školy a jejich vědečtí pracovníci. Zde suma výdajů činí 6,5%.

Obrázek 9: Alokace prostředků EU mezi jednotlivá vojvodství v rámci Prioritní osy VIII
v mil. €

Zdroj: QGIS 2.12.0, Portal Funduszy Europejskich, 2016b – vlastní zpracování

Jak vyplývá z obrázku 9, nejvíce výdajů připadá na Mazowieckie a Slaskie vojvodství. Konkrétně se jedná o částku 172,66 mil. € pro vojvodství Mazowieckie a 138,13 mil. € pro Slaskie. Další skupina vojvodství skládající se z vojvodství Wielkopolskiego, Malopolskiego a Lubelskiego má k dispozici prostředky na realizaci projektů v hodnotě mezi 103 až 138 mil. €. Dále pak vojvodství v jižním cípu Polska, na severu, západě a ve středu země využívají financí ve výši 68 až 103 mil. €. Zbýlých sedm regionů čerpá nejméně prostředků v rámci Prioritní osy VIII. V případě vojvodství Lubuskiego se jedná o region, jenž čerpá v rámci této osy ze všech regionů nejméně, a to 33,39 mil. €. Následujícím regionem je vojvodství Opolskie s výší podpory 46,43 mil. €.

Co se týká zaměření na počet realizovaných projektů, nejvíce je jich uskutečněno v Mazowieckiem vojvodství, a to 1 480 projektů. Na druhém místě se u předchozí prioritní osy ocitlo Slaskie vojvodství, avšak u osy Regionální lidské zdroje se nachází Pomorskie vojvodství s 1 350 projekty. Nad 1 000 projektů je provedeno také u regionu Wielkopolskiego, Lubuskiego a Malopolskiego. U osmi vojvodství je realizováno mez 678 až 851 projekty. Vojvodství Lubuskie a Opolskie jsou charakteristická nejnižším počtem realizovaných projektů. V případě Opolskiego se jedná o 431 projektů, u Lubuskiego o 373 projektů.

4.9 Prioritní osa IX: Rozvoj vzdělání a kompetence v regionech

V rámci osy jsou realizovány aktivity zaměřené na podporu osob a institucí s cílem vyrovnat příležitostí v oblasti vzdělávání.

Zajištění rovných vzdělávacích příležitostí pro děti v předškolním věku vyžaduje systémovou implementaci flexibilních forem předškolního vzdělávání, především ve venkovských oblastech, kde předškolní vzdělávání není dostatečně rozšířeno. Dalším důležitým prvkem osy jsou rozvojové programy škol a vzdělávacích institucí, které zahrnují i mimoškolní aktivity pro studenty. Ty slouží jako nástroj pro vyrovnávání vzdělávacích příležitostí pro studenty a posilují význam v procesu učení.

Rozvojové programy mají silný vliv na adaptaci budoucích absolventů pro potřeby trhu práce. V této oblasti je kladen důraz na odborné vzdělávání. Současně jsou tyto programy zaměřeny na rozvoj pedagogických pracovníků a správu vzdělávacího systému.

K realizovaným projektům v rámci Prioritní osy IX přispějí následující cíle:

- Děti ve věku 3-5 let (6%) se ve venkovských oblastech účastní různých forem předškolního vzdělávání. 100% zvýšení počtu dospělých ve věku 25-64 let účastnících se celoživotního vzdělávání.
- V 60% základních, středních a vyšších odborných škol představit rozvojové projekty zahrnující moderní management a mimoškolní aktivity (v 80% venkovských a 42% městských škol).
- Až u 11% učitelů zlepšit jejich současnou kvalifikaci a to za pomoci krátkodobých vzdělávacích kurzů

(Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych, 2011d)

Tabulka 17: Rozdělení finanční alokace v rámci Prioritní osy IX k 31. 12. 2015

Opatření	Alokace prostředků v €			Podíl
	EU	PL	Σ	
9.1 Vyrovnání změn a poskytování vysoké kvality vzdělávacích služeb v rámci vzdělávacího systému	981 639 655	183 184 666	1 164 824 321	57,4%
9.1.1 Minimalizace nerovností na úrovni předškolního vzdělávání	335 518 078	67 554 325	403 072 403	34,6%
9.1.2 Vyrovnání vzdělanostních příležitostí studentů ze skupin se ztíženým přístupem ke vzdělání	602 933 705	108 008 952	710 942 657	61,0%
9.1.3 Stipendia pro mimořádně nadané studenty	43 187 872	7 621 389	50 809 261	4,4%
9.2 Zlepšení atraktivity a kvality odborného vzdělávání	409 608 532	76 734 674	486 343 206	24,0%
9.3 Rozšíření formálního celoživotního vzdělávání	72 539 332	12 801 059	85 340 391	4,2%
9.4 Vysoce kvalifikovaný personál vzdělávací soustavy	99 235 642	20 276 640	119 512 282	5,9%
9.5 Nezávislé lokální vzdělávací iniciativy ve venkovských oblastech	59 750 945	10 563 567	70 314 512	3,5%
9.6 Rozšíření vzdělávání dospělých	86 320 191	15 342 896	101 663 087	5,0%
9.6.1 Rozšíření formálního celoživotního vzdělávání u dospělých osob	8 442 307	1 509 072	9 951 379	9,8%
9.6.2 Zvyšování odborné způsobilosti dospělých v oblasti ICT a jazykových znalostí	73 196 185	13 007 641	86 203 826	84,8%
9.6.3 Poradenství pro dospělé	4 681 699	826 183	5 507 882	5,4%
Celkem	1 709 094 297	318 903 502	2 027 997 799	100,0%

Zdroj: Portal Funduszy Europejskich, 2016b – vlastní zpracování

Prioritní osa IX Rozvoj vzdělání a kompetence v regionech je sestavena z šesti oblastí podpory, přičemž pouze dvě z nich se dále dělí na podoblasti podpory. Přestože je pro Prioritní osu IX vymezena výše podpory 1 447,9, alokace dosahuje hodnoty 1 709,09 mil. €. Což znamená opětovné přečerpání, tentokrát o 18%. V rámci osy počet realizovaných projektů odpovídá číslu 26 322. Zajímavostí je, že v rámci této osy je realizováno vůbec nejvíce projektů vzhledem k prioritním osám OP Lidský kapitál.

První oblast podpory je zaměřena na vyrovnání změn a poskytování kvalitních vzdělávacích služeb. Suma určená na podporu oblasti odpovídá 57,4% z celkových výdajů vztahujících se k Prioritní ose IX. Současně je v rámci této oblasti provedeno 11 757 projektů. U oblasti 9.2 činí finanční prostředky 409,6 mil. € a zároveň se tak jedná o oblast využívající 24% financí určených pro osu IX. V souvislosti s těmito prostředky je uskutečněno 2 390 projektů. Za pozornost stojí i oblast 9.4 s názvem Nezávislé lokální vzdělávací iniciativy ve venkovských

oblastech, která realizuje 8 358 projektů v hodnotě 59,75 mil. €. Nejméně projektů je uskutečněno u oblasti 9.3 Rozšíření formálního celoživotního vzdělávání, konkrétně 933 v celkové výši výdajů 72,5 mil. €.

Aby bylo možné uskutečnit cíle jednotlivých oblastí podpor, je zapotřebí vymezit cílové skupiny. Jak již bylo zmíněno, oblast podpory 9.1 je dělena na tři podoblasti. Podoblast podpory 9.1.1 mezi cílové skupiny zahrnuje děti ve věku 3 až 5 let účastníci se předškolního vzdělávání a jejich rodiče, existující školky. Tyto skupiny využívají 19,6% prostředků Prioritní osy IX. V rámci podoblasti 9.1.2 jsou podporovány školy a vzdělávací instituce poskytující všeobecné vzdělání, studenti, žáci škol a školská zařízení poskytující všeobecné vzdělání a osoby, které vzdělávací systém opustily předčasně. Suma určená těmto skupinám odpovídá 35,2% celkových výdajů na Prioritní osu IX. U podoblasti 9.1.3 jsou oprávněni čerpat podporu studenti středních škol nadaní v oblasti matematiky, přírodních a technických věd, přičemž jejich nepříznivá materiální situace představuje překážku ve vzdělávacím vývoji. Pro studenty středních škol je vymezeno 2,5%.

Oblast 9.2 se zaměřuje na Zlepšení atraktivity a kvality odborného vzdělání, v jejímž rámci jsou podporováni studenti, akademičtí pracovníci a vzdělávací instituce poskytující odborné vzdělání, socioekonomičtí partneři a zaměstnanci. Výše podpory pro tyto subjekty představuje 24% z celkových výdajů.

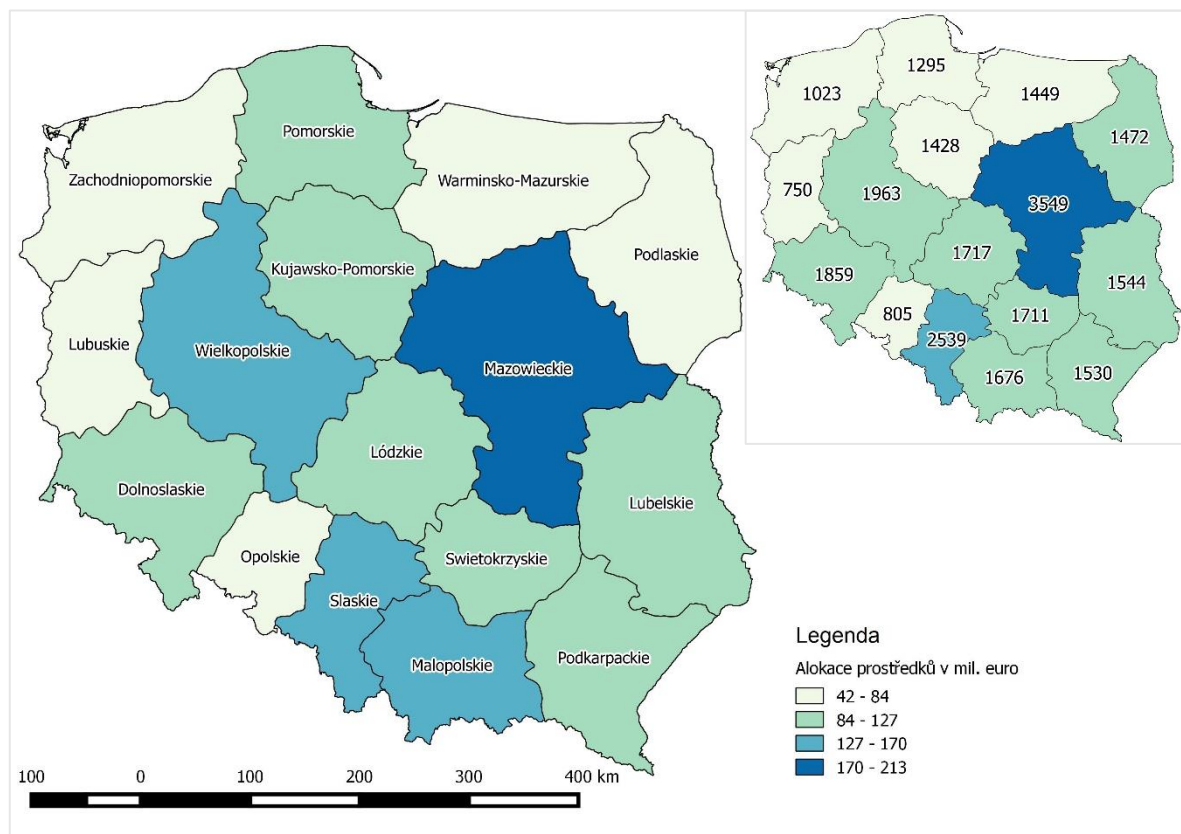
Stejně tak jako u předchozí podoblasti, i u oblasti podpory 9.3 Rozšíření formálního celoživotního vzdělávání, jsou podporováni zaměstnavatelé a socioekonomičtí partneři. Podpora se rovněž vztahuje na školy pro dospělé, instituce celoživotního vzdělávání a dospělé osoby ve věku 25 až 64 let provádějící celoživotní vzdělávání. Na cílové skupiny oblasti 9.3 je vyčleněno 4,2%.

Co se týká oblasti 9.4 Vysoce kvalifikovaný personál vzdělávací soustavy, za příjemce podpory jsou považováni učitelé a didaktičtí pracovníci škol a vzdělávacích zařízení, řídicí a správní pracovníci ve školách a vzdělávacích zařízení, rovněž instruktoři praktické výuky pracovních míst, pro které je k dispozici 5,9% prostředků v rámci osy IX.

Oblast podpory 9.5 se soustřeďuje na obyvatele venkovských a venkovsko-městských gmin a měst do 25 000 obyvatel a místní komunity aktivně pracující na rozvoji vzdělávání ve venkovských oblastech. Těmto subjektům je umožněno čerpat 3,5% z prostředků vyčleněných na devátou osu.

Vzhledem k rozdělení oblasti 9.6 na více podoblastí podpory, je nutné určení jejich cílových skupin. Mezi podporované skupiny podoblasti 9.6.1 lze zahrnout osoby ve věku 18 až 64 let toužící po vzdělávání, různé typy středních škol, sociální partnery a zaměstnavatele. Mají příležitost využít 0,5% financí přidělených na devátou osu. O podoblasti 9.6.2 jsou podporovány pouze osoby ve věku 18 až 64 let účastníci se z vlastní iniciativy vzdělávání. Jedná se především o osoby s nízkou kvalifikací, které získají téměř 4,3% z celkových výdajů osy. Cílovou skupinou poslední podoblasti zaměřené na poradenství jsou osoby ve věku 18 až 64 let s možností podpory 0,27% (Szczegółowy opis priorytetów Programu operacyjnego Kapitał ludzki 2007-2013, 2015).

Obrázek 10: Alokace prostředků EU mezi jednotlivá vojvodství v rámci Prioritní osy IX
v mil. €

Zdroj: QGIS 2.12.0, Portal Funduszy Europejskich, 2016b – vlastní zpracování

Obrázek 10 naskýtá pohled na rozdělení finanční alokace v jednotlivých vojvodstvích a počet realizovaných projektů. Region, který převyšuje v počtu prostředků a projektů všechny ostatní regiony, je Mazowieckie vojvodství. Celková suma pro region odpovídá hodnotě 213,3 mil. €, díky níž je realizováno 3 549 projektů. Mezi 127 až 170 mil. € je přiděleno vojvodstvím Wielkopolskiemu, Slaskiemu a Malopolskiemu. Pro konkrétní vymezení hodnot

u těchto vojvodství je v případě Slaskieho vojvodství přiděleno 165,24 mil. €, u Malopolskieho 145,73 mil. € a u Wielkopolskieho se jedná o výdaje ve výši 141,72 mil. €. Sedm regionů disponuje financemi v rozmezí 84 až 127 mil. € na realizaci projektů. Zbýlých pět regionů má k dispozici prostředky v hodnotě 42 až 84 mil. €. Nejmenší podpora putuje do Lubuskieho vojvodství, přesněji jde o částku 41,54 mil. €. To je následováno vojvodstvím Opolskiem s 49,88 mil. € a Podlaskie vojvodství s částkou 60,90 mil. €.

Z pohledu počtu projektů je na druhém místě vojvodství Slaskie, které realizuje 2 539 projektů. Z mapy je možné vyzorovat početnou skupinu vojvodství, kde je realizováno mezi 1 472 až 1 963 projekty. Jedná se o Podlaskie, Podkarpatskie, Lubelskie, Malopolskie, Swietokrzyskie, Łódzkie, Dolnoslaskie a Wielkopolskie vojvodství. Realizace nejméně projektů odpovídá Lubuskiemu a Opolskiemu vojvodství. U Opolskieho regionu jde o 805 projektů, v případě druhého regionu je uskutečněno 750 projektů.

Je nutno poznamenat, že na mapě jsou opět zobrazeny pouze projekty, jejichž realizace se vztahuje k regionální úrovni. Počet těchto projektů dosahuje hodnoty 26 311 projektů, zbylých 11 projektů je uskutečněno celoplošně na polském území.

5 OPERAČNÍ PROGRAM LIDSKÝ KAPITÁL A NOVÉ PROGRAMOVÉ OBDOBÍ

5.1 Posouzení implementace Operačního programu Lidský kapitál 2007-2013

Vzhledem k tomu, že programové období 2007-2013 již skončilo, je možné celkově shrnout, zda došlo k naplnění cílů Operačního programu Lidský kapitál, zda byl operační program úspěšný či nikoliv. Předchozí kapitola byla stěžejní vzhledem k analýze jednotlivých prioritních os, a to jak z pohledu finanční alokace, tak počtu realizovaných projektů, přičemž do map nebyla zakomponována skutečnost, že ne všechny realizované projekty byly úspěšně dokončeny. Na úvod je nutné poznamenat, že ne do všech grafů je zařazen rok 2007, a to z důvodů nulových hodnot.

5.1.1 Prioritní osa I: Zaměstnanost a sociální integrace

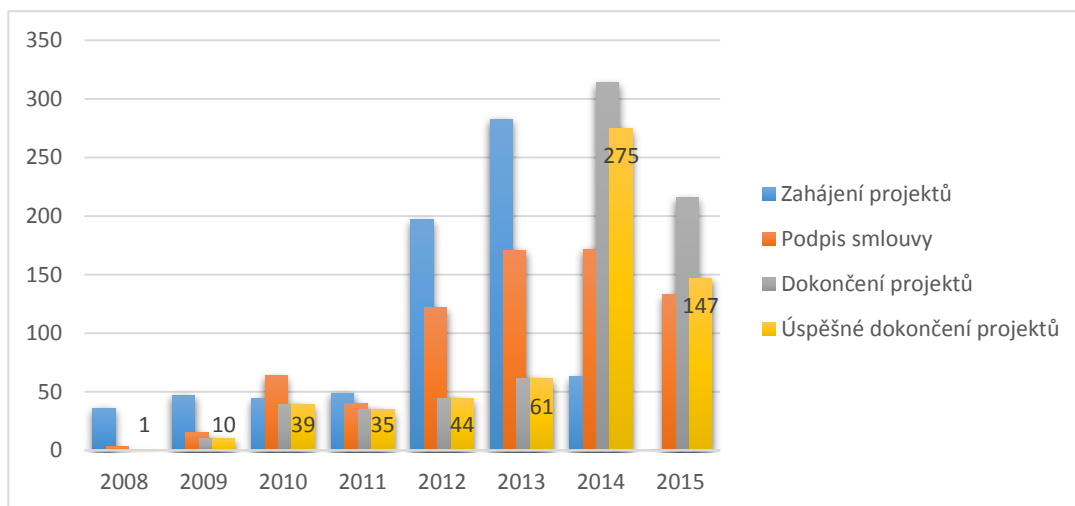
Prioritní osa I Zaměstnanost a sociální integrace se zaměřila na zvýšení a rozvoj potenciálu kapacit institucí v oblasti trhu práce, sociální péče a integrace, realizaci programů na podporu profesní a sociální aktivace osob ve zvláště obtížné situaci na trhu práce (European Social Fund in Poland, 2009).

Na grafu 6 lze spatřit jednotlivé fáze projektů uskutečněné v rámci Prioritní osy I Zaměstnanost a sociální integrace od roku 2008 až do roku 2015. Jak již bylo zmíněno, v prvním roce programového období, čili v roce 2007 nebyl zahájen žádný projekt, poněvadž vše bylo v přípravné fázi. Během období 2008 až 2011 bylo každý rok zahájeno pod 50 projektů. V roce 2012 je však vidět stoupající tendence až do roku 2013. V tomhle dvouletém období bylo zahájeno celkem 480 projektů zaměřené zejména na podporu matek a jejich návrat do práce, romské komunity a školení. Rok 2014 byl charakteristický zahájením 63 projektů, o rok později pouze jeden projekt. Převážná většina smluv byla podepsána v letech 2012 a 2013.

U zbývajících dvou fází je nutné vysvětlit rozdíl. Rok dokončení projektů se vztahuje k těm projektům, které byly ukončeny a klasifikovány jako ukončené řádně, nebo projekty, jejichž realizace byla ukončena ještě před jejich zakončením z různých důvodů (většinou nesplnění, nebo porušení daných podmínek). Úspěšně dokončené projekty představují takové projekty, které byly dokončeny zdárně až do konce. Nejvíce projektů bylo dokončeno, nebo skončeno

v letech 2014 a 2015. Jak bylo zmíněno u analýzy Prioritní osy I, v jejím rámci bylo realizováno celkem 720 projektů, avšak 612 projektů bylo řádně dokončeno, což znamená, že **úspěšnost dokončení projektů je 85%**. Z toho také vyplývá, že finanční alokace byla rovněž nižší než původních 372,82 mil. €, a to 280,99 mil. €. **Konečná míra využitelnosti alokace** této osy se tak pohybuje na **65%**.

Graf 6: Vývoj projektové implementace v rámci Prioritní osy I

Zdroj: Portal Funduszy Europejskich, 2016b – vlastní zpracování

Od začátku se na realizaci Prioritní osy I, a tedy na projektech, podílelo kolem 300 tis. osob. U 60% účastníků šlo o neaktivní osoby, např. žáci. Podporováno bylo také 30% účastníků, kteří pracují. Zbýlých 10% tvořily nezaměstnané osoby, z nichž 16,2% bylo dlouhodobě nezaměstnaných. Každý pátý účastník projektů realizovaných u osy I pocházel z venkovských oblastí. Příslušníci menšin představovali necelá 4% a postižené osoby 10%.

Vysoký počet účastníků (40%) patřil ke skupině lidí ve věku 15-24 let, který byl spojen se specifiky projektů prováděných v rámci oblasti podpory 1.3, a to Celonárodní programy pro odborné začlenění a aktivaci. Současně se projektů účastnily osoby ve věku 55-64 let (6%) (Sprawozdanie z wdrażania Programu operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 w roku 2014, 2015).

Problémy v průběhu realizace osy:

Při realizaci Prioritní osy I se vyskytly problémy související se zpožděním dosažení finančních a věcných cílů a nedostatečným využitím alokace. Problém, se kterým se Prioritní osa I potýkala, se vztahoval k nízkému stupni dosažení předpokládaných hodnot v počáteční fázi

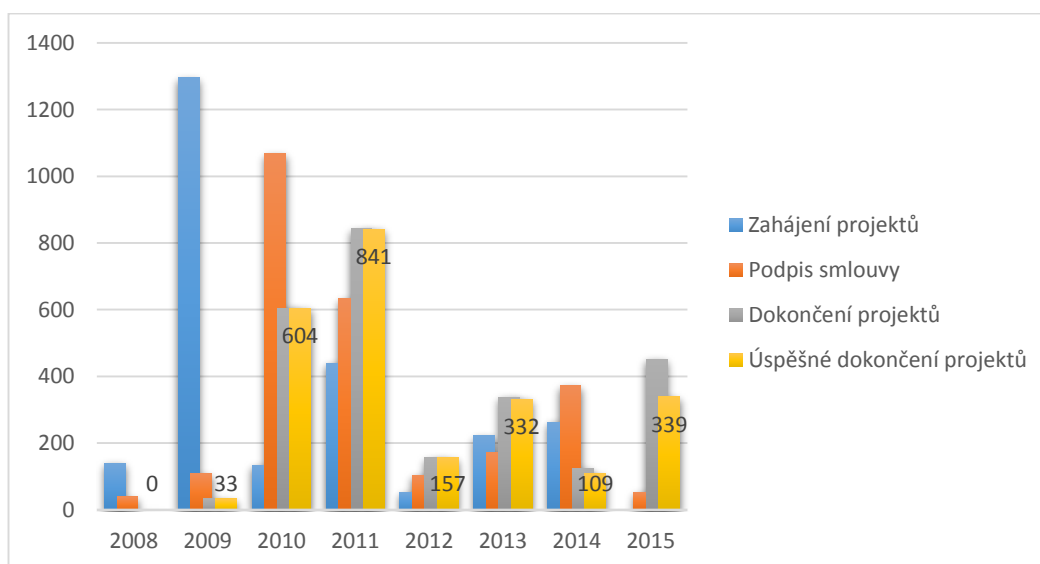
jejího provádění a také nejmenším počtem uzavřených smluv. Počáteční fáze byla charakteristická obtížnostmi, které vyplývaly z formálních a věcných chyb v žádosti o financování projektů. Dalším problémem příjemců, kteří zahájili realizaci projektů v počáteční fázi, se staly vleklé postupy zadávání veřejných zakázek při výběru dodavatele (Portal Funduszy Europejskich, 2013c).

5.1.2 Prioritní osa II: Rozvoj lidských zdrojů

Prioritní osa II s názvem Rozvoj lidských zdrojů se týkala realizace projektů poskytujících podporu na adaptační potenciál podniků, jejich zaměstnanců, včetně školení podniků a jeho poboček a financování doktorského studia (European Social Fund in Poland, 2009).

Ve svém rámci osa realizovala celkem 2 549 projektů. Z toho však 2 415 projektů bylo dokončeno úplně, díky čemuž lze odvodit **95% úspěšnost uskutečnění projektů** u osy II. Co se týká **využitelnosti alokace**, ta činila **74%**. Graf 7 zobrazuje hodnoty až od roku 2008, i když v roce 2007 byl zahájen jeden projekt. Přesto by tahle skutečnost nebyla v grafu viditelná, a tak zde není rok 2007 uveden. Rok 2009 byl charakteristický nejvyšším počtem zahájených projektů, a to 1 296 projektů. V následujících dvou letech bylo uzavřeno nejvíce smluv a také bylo dokončeno nejvíce projektů týkajících se kurzů, školení, rozvoje pracovníků, jejich kvalifikace a doktorského studia.

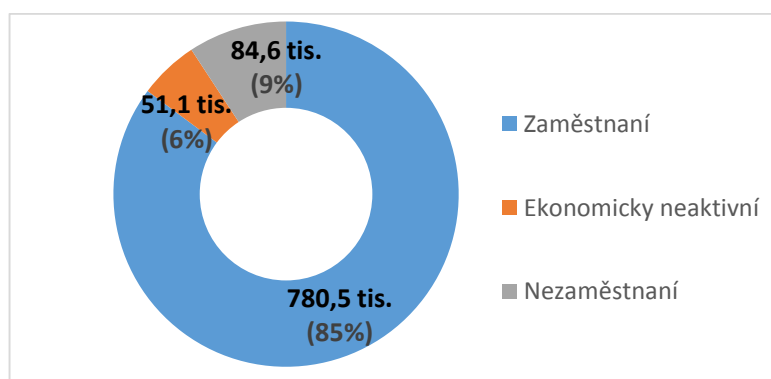
Graf 7: Vývoj projektové implementace v rámci Prioritní osy II

Zdroj: Portal Funduszy Europejskich, 2016b – vlastní zpracování

Do konce roku 2014 se projektů v rámci Prioritní osy II účastnilo 916,2 tis. osob. Převážná většina těchto účastníků (85,2%) podílející se na realizaci projektů osy II patřila k zaměstnaným osobám. Nezaměstnané osoby pak představovaly 9,2% a ekonomicky neaktivní 5,6%.

Graf 8: Účastníci osy II podle postavení na trhu práce

Zdroj: Sprawozdanie z wdrażania Programu operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 w roku 2014, 2015

Největší skupinu zaměstnaných osob představovali zaměstnanci mikro podniků, malých a středních podniků, téměř 52% ze všech účastníků projektů osy II. 44% byli zaměstnanci velkých podniků, 2,3% zaměstnanci veřejné správy, 0,7% zemědělci a 0,4% zaměstnanci nevládních organizací (Sprawozdanie z wdrażania Programu operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 w roku 2014, 2015).

Problémy v průběhu realizace osy:

Ani Prioritní ose II se nevyhnuly problémy. V jejím případě se jednalo u nevyužití alokace v případě oblastí podpory 2.1 Rozvoj moderní ekonomiky a 2.2 Podpora pro adaptabilitu lidských zdrojů. Osa se potýkala také s předčasně podanými žádostmi, které měly za výsledek velkou četnost chyb (Portal Funduszy Europejskich, 2013c).

5.1.3 Prioritní osa III: Vysoká kvalita vzdělávacího systému

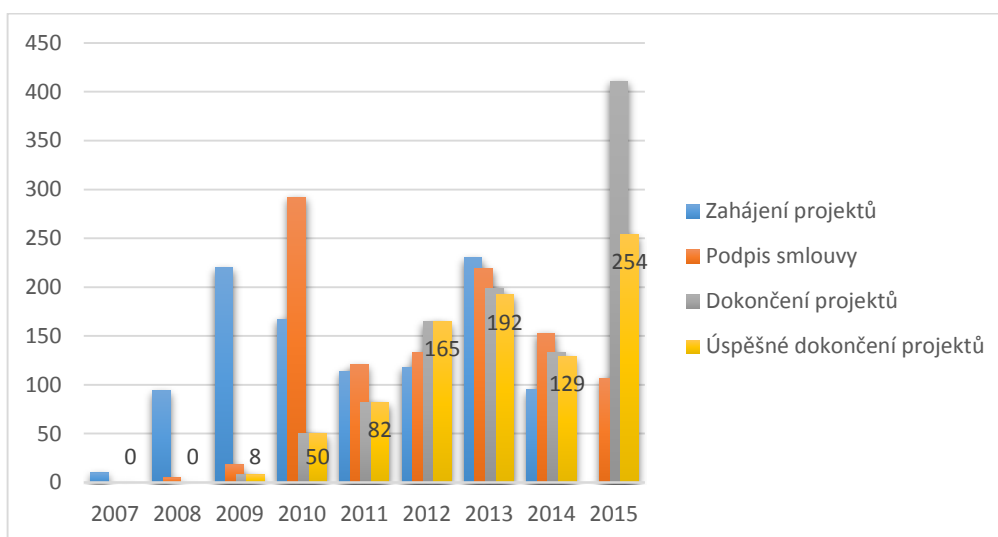
Hlavním cílem *Prioritní osy III Vysoká kvalita vzdělávacího systému* je zlepšení kvality vzdělávacích institucí, vzdělávání v oblastech znalostní ekonomiky, přizpůsobení vzdělávacích směrů a osnov potřebám trhu práce a celoživotní učení (European Social Fund in Poland, 2009).

U této osy bylo v průběhu programového období 2007-2013 provedeno celkově 1 048 projektů, přesto v několika případech nebyly dotaženy do konce, konkrétně se jedná o

168 projektů. Díky tomu lze odvodit, že bylo **zrealizováno 84% projektů**. Původní hodnota finanční alokace činila 855,3 mil. €, ale **vyčerpáno** bylo pouze **52%** z celku.

Z grafu 9 je možné vypočítat, že již v roce 2007 byly zahájeny první projekty v rámci osy, přesněji se jedná o 10 projektů. V dalším roce došlo k zahájení 94 projektů, od roku 2009 je viditelná klesající tendence, a to až do roku 2011. Rokem 2011 se opět počet spuštěných projektů začal zvyšovat a v roce 2013 došlo k vrcholu, co se týká počtu zahájených projektů. Nejvíce smluv bylo podepsáno v roce 2010. Je patrné, že zahajování projektů je rozloženo relativně rovnoměrně po celé programové období. Nicméně dokončení projektů je typické spíše pro konec období, kdy například v roce 2013 byla úspěšně dokončena téměř pětina projektů. K projektům, které byly ukončeny v roce 2015, patří podpora rozvoje škol a školek prostřednictvím zavedení modernizovaného systému pro učitele.

Graf 9: Vývoj projektové implementace v rámci Prioritní osy III

Zdroj: Portal Funduszy Europejskich, 2016b – vlastní zpracování

Od počátku realizace programu až do konce roku 2014 se účastnilo 750,9 tis. osob, účast na projektech byla dokončena u 576,8 tis. osob. 52% příjemců podpory se v rámci osy III účastnilo nadregionálních programů vedoucích k rozvoji dovedností s důrazem na matematiku, přírodní vědy, ICT, cizí jazyky a podnikání. 61% osob zapojených do projektů představovalo ekonomicky neaktivní osoby (Sprawozdanie z wdrażania Programu operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 w roku 2014, 2015).

Problémy v průběhu realizace osy:

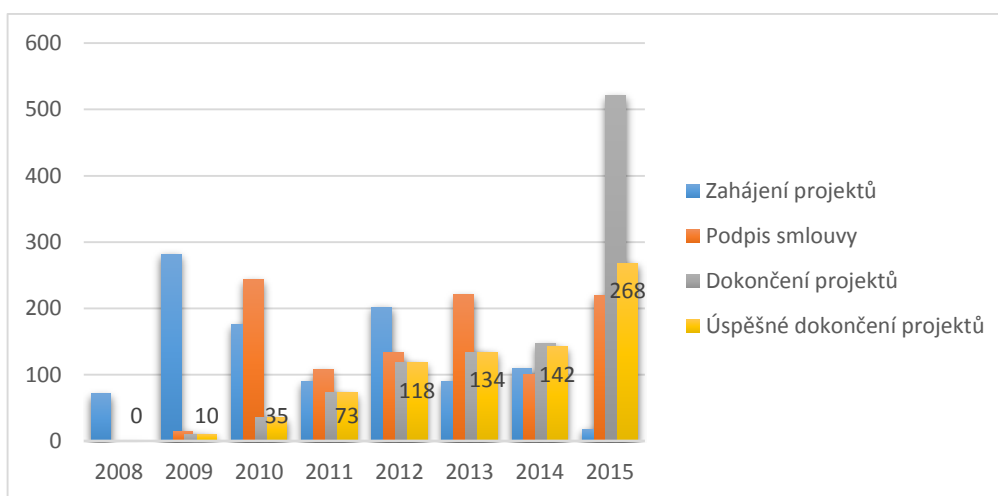
Stejně tak jako u osy I a II, na začátku období nebyly schváleny žádné žádosti o platbu a počet uzavřených smluv dosahoval nejnižších hodnot. U třetí osy ve sledovaném období vyvstal problém v souvislosti s nevyužitím alokace a špatnou kvalitou žádostí, která zapříčinila zpoždění implementace projektů.

K dalšímu problému, jenž ovlivnil plynulý chod realizace osy, patřilo zpoždění projektů spojené s účtováním výdajů vyplývající z dočasných potíží účetního systému (Portal Funduszy Europejskich, 2013c).

5.1.4 Prioritní osa IV: Terciální vzdělávání a věda

Hlavním cílem Prioritní osy IV Terciální vzdělávání a věda bylo zlepšit kvalitu vysokoškolského, vyvíjet nové osnovy, zvyšovat kvalifikaci akademických pracovníků, podpořit vysokoškolské vzdělání v oblasti matematiky, vědy a technologických oborů a zvýšit konkurenceschopnost ekonomiky (European Social Fund in Poland, 2009).

Graf 10: Vývoj projektové implementace v rámci Prioritní osy IV

Zdroj: Portal Funduszy Europejskich, 2016b – vlastní zpracování

V rámci osy bylo realizováno 1 039 projektů, z čehož pouze 780 projektů bylo zrealizováno úspěšně. Z celkového počtu zahájených projektů je tedy **dokončeno 75%** těchto **projektů**. Procentuální **využití alokace** sloužící pro potřeby čtvrté prioritní osy dosáhlo **70%**. Co se týká zahájení projektů, v roce 2007 byl odstartován jeden, v roce 2008 to bylo o sedmdesát více a v roce 2009 tato hodnota činila 282 projektů. První dokončování projektů nastalo v roce 2010, přesněji se jednalo o 10 projektů. V dalších letech tyto hodnoty stoupaly. Z grafu 10 lze také vypočítat, že v roce 2015 bylo z celkového počtu 521 ukončených

projektů úspěšně dokončeno pouze 268 z nich. V tomto roce k hlavním tématům projektů patřili absolventi, stáže, zvýšení počtu absolventů, technické, vědecké a matematické obory.

Na Prioritní ose IV se ke konci roku 2014 podílelo 632 tis. osob. Z toho 71% představovalo ekonomicky neaktivní osoby, mezi které patřili např. studenti, absolventi účastníci se stáží a studenti zapojení do doktorského studia. Projektů se rovněž zúčastnili doktorandští studenti a zaměstnanci vědy a výzkumu, kteří představovali 27%. Ve vztahu ke konkrétním projektům, za příjemce podpory, byli považováni především mladí lidé ve věku 15-24 let (71% účastníků projektů). U osob ve věku 55-64 let se jednalo o 2%.

Problémy v průběhu realizace osy:

V roce 2008 byly identifikovány problémy se zákonem, podle kterého se řídí přidělování finančních prostředků. Aby se podobným případům v budoucnu předešlo, změny v zákoně byly předloženy příslušným parlamentním výborům. K dalším nevyžádaným problémům se přidalo zpoždění v čerpání prostředků (Portal Funduszy Europejskich, 2013c).

V průběhu programového období byla soustředěna pozornost na dva projekty, a to Top 500 Innovators 2014-2015 – stáže a vzdělávací programy pro vědce v oblasti řízení výzkumu a školení a stáže v oblasti jaderné energie a provoz technologií. Tyto projekty měly být realizovány na celém území Polska, nicméně při své realizaci měly zpoždění. Zpoždění souviselo s úpravou zadávání veřejných zakázek, zároveň řídicí orgán podrobně sledoval postup prací obou projektů. Nakonec však ani jeden z projektů nebyl dokončen (Sprawozdanie z wdrażania Programu operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 w roku 2014, 2015).

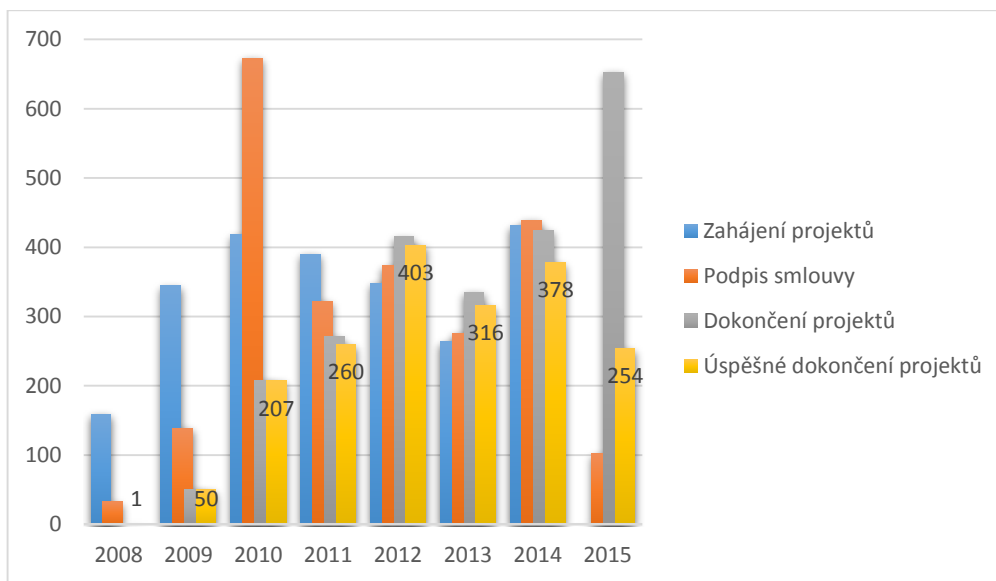
5.1.5 Prioritní osa V: Kvalitní veřejná správa

Cílem Prioritní osy V Kvalitní veřejná správa je posílit kapacitu polské správy a vykonávat funkce inovativním způsobem (European Social Fund in Poland, 2009).

V jejím rámci byl již v roce 2007 odstartován jeden projekt, přestože není v grafu znázorněn. Následujícím rokem bylo zahájeno 159 projektů, poté bylo každým dalším rokem zahájeno mezi 300 až 400 projekty. V roce 2015 počet projektů odpovídal roku 2007, čili 1 projektu. Znatelně největší množství projektů bylo podepsáno v roce 2010, jednalo se 673 projektů. Při zaměření se na dokončené projekty, v roce 2008 se jednalo o jeden projekt, o rok později bylo všech 50 projektů dokončeno úspěšně, stejně tak i v roce 2010, avšak jednalo se o 207 projektů. Jak je zobrazeno v grafu 11, od roku 2011 až 2015 již ke shodě v počtu dokončených projektů a počtu projektů dokončených úspěšně nedošlo. Vždy se jednalo o desítku

projektů, které byly z jistých důvodů ukončeny předčasně. Výjimku tvořil rok 2015, kdy z celkového počtu 653 projektů, bylo zcela dokončeno pouze 254 projektů. Na základě hodnot v rámci jednotlivých let, lze odvodit, že z celkového počtu 2 357 projektů, bylo **úspěšně ukončeno** 1 869 projektů, což je necelých **80%**. **Míra využití alokace** nepřesáhla v případě Prioritní osy V **56%**.

Graf 11: Vývoj projektové implementace v rámci Prioritní osy V

Zdroj: Portal Funduszy Europejskich, 2016b – vlastní zpracování

Do realizace projektů v rámci Prioritní osy V bylo zapojeno celkem 367,8 tis. osob. Co se týká vzdělanosti struktury, jako účastníci projektů převládají lidé s vysokoškolským vzděláním (73%). Naprostá většina příjemců podpory (96%) u osy V spadala mezi zaměstnané osoby. Z toho 81 % příjemců pracovalo v administrativě a 5% v nevládních organizacích (Sprawozdanie z wdrażania Programu operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 w roku 2014, 2015).

Problémy v průběhu realizace osy:

Mezi problémy, které se vyskytly na počátku realizace, spadá pozdní podepsání smluv o financování projektů, s čímž souviselo pozdější podání žádostí o platbu ze strany příjemců. Důvodem byly mimo jiné i zdouhavé postupy při zadávání zakázek, což mělo za následek upravování plánů a rozpočtů některých projektů.

Znepokojujícím jevem se stala nízká úroveň ukazatelů výstupů. I když výsledky byly očekávány až v roce 2015, některých nebylo dosaženo kvůli odstoupení příjemců od projektů,

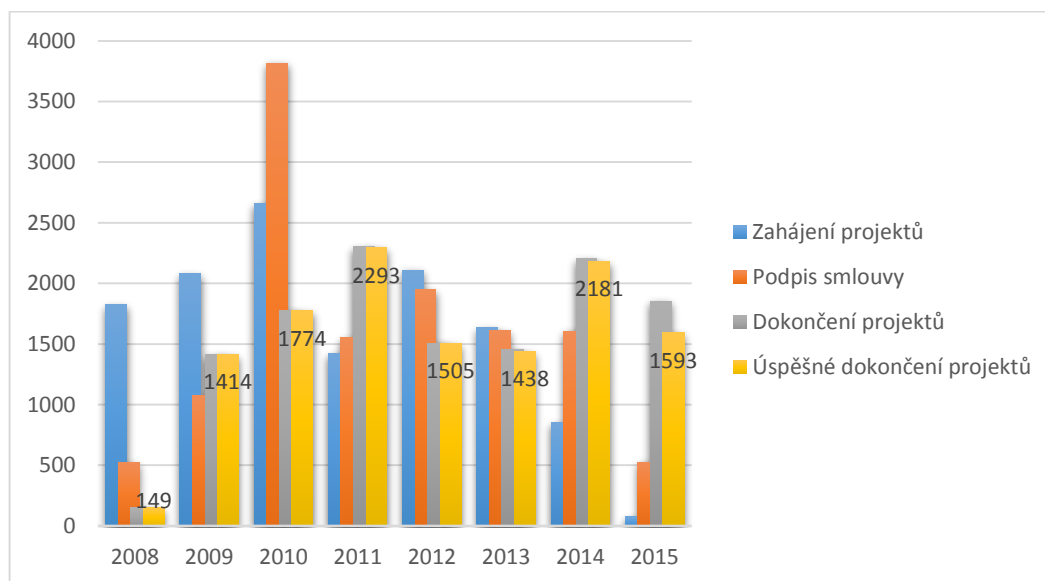
s tím souvisela také nevyužitá míra alokace. I přesto je nutné vyzdvihnout jeden z největších počtů formálně správných žádostí u této osy (Portal Funduszy Europejskich, 2013c).

5.1.6 Prioritní osa VI: Trh práce otevřený pro všechny

Prioritní osa VI Trh práce otevřený pro všechny si jako cíle stanovila aktivaci nezaměstnaných osob a také skupin v nejobtížnějších situacích na trhu – dlouhodobě nezaměstnané, ženy, starší osoby, mladší osoby vstupující na trh práce poprvé (European Social Fund in Poland, 2009).

Za celé programové období bylo v rámci šesté prioritní osy realizováno 12 657 projektů, z toho však pouze 12 347 bylo ukončeno úspěšně. V rámci osy Trh práce otevřený pro všechny se tedy jednalo o **97,6% úspěšnost realizace projektů**. Mezi lety 2014 až 2015 byla finanční alokace vyčerpána z 100%, na konci roku 2015 **míra využití alokace** dosahovala **138%**.

Graf 12: Vývoj projektové implementace v rámci Prioritní osy VI

Zdroj: Portal Funduszy Europejskich, 2016b – vlastní zpracování

Rok po začátku programového období 2007-2013 se počet zahájených projektů dostal na číslo 1 825. V dalších letech se tyto hodnoty pohybovaly kolem 2 000 projektů. Kromě roku 2014 a 2015, kdy došlo k zahájení 853 projektů, a rok 2015 byl charakteristický 72 projekty. Stejně tak jako u předchozích os, nejvíce podepsaných smluv se uskutečnilo v roce 2010, a to 3 817. Vzhledem k téměř 98% úspěšnosti realizace projektů, nejsou příliš patrné rozdíly

mezi oběma skupinami dokončených projektů. Nejvíce projektů bylo mimo jiné dokončeno v letech 2011 a 2014.

Do konce roku 2014 se podpora Prioritní osy VI týkala téměř 1,4 mil. lidí. Účastníci projektů realizovaných v oblasti trhu práce představovali zhruba 15% všech osob účastnících se Operačního programu Lidský kapitál. Po Prioritní ose IX, byla Prioritní osa VI druhou největší osou co do počtu příjemců. Nejvíce projektů bylo zahájeno v Mazowieckim, Slaskim a Kujawsko-Pomorskim vojvodství. Největší skupinou, které byla poskytována podpora, patřily nezaměstnané osoby (1,3 mil.) a osoby dlouhodobě nezaměstnané, které tvořily 34% nezaměstnaných příjemců. 5% zastoupení příjemců představovaly neaktivní osoby, jejichž počet do roku 2014 činil 74,5 tisíc. Projektů se v rámci Prioritní osy VI zúčastnili také zaměstnanci (3%). 44% (609,9 tis.) všech osob podílejících se na realizaci projektů osy VI pocházelo z venkovských oblastí. Na těchto projektech se také podílelo 72,1 tis. osob se zdravotním postižením. Podpora se rovněž vztahovala na 14,6 tis. podniků, přičemž největší zastoupení tvořily mikro podniky (11,3 tis.), 2,6 tis. malých podniků, 535 středních podniků a 68 velkých podniků (Sprawozdanie z wdrażania Programu operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 w roku 2014, 2015).

Problémy v průběhu realizace osy:

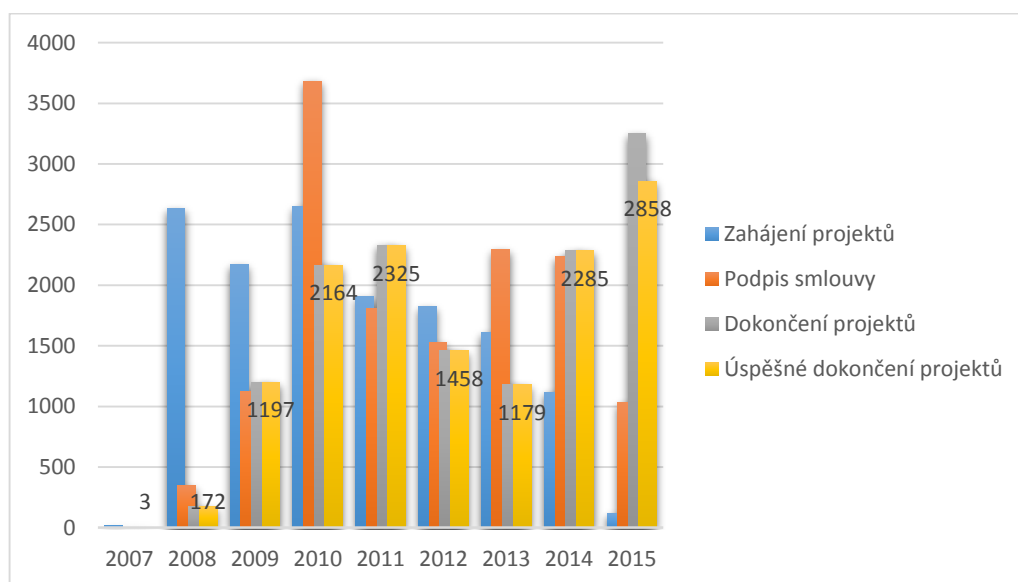
Přestože lze osu VI považovat za úspěšnou, i v průběhu její realizace se vyskytly obtížnosti, kterým bylo zapotřebí čelit. Hlavní problémy se objevily v souvislosti s nízkou kvalitou formální a věcné stránky žádostí a také hrozbou platební neschopnosti příjemců podpory. Na druhou stranu byla osa označena za nejpokročilejší při realizaci aktivit a bylo přijato nejvíce smluv. V souvislosti s oblastí podpory 6.3 Místní iniciativy vedoucí ke zvýšení úrovně odborné činnosti ve venkovských oblastech se pojem „místní iniciativy“ pro příjemce jevil jako matoucí, což přispělo k zamítnutí velkého počtu žádostí již ve stádiu posouzení. Dále došlo k potížím při náboru účastníků pro projekty realizované skrze úřady práce v powiatach u podoblasti podpory 6.1.3 Zlepšení pracovních schopností a zvýšení úrovně odborné činnosti nezaměstnaných (Portal Funduszy Europejskich, 2013c).

5.1.7 Prioritní osa VII: Podpora sociální integrace

U Prioritní osy VII Podpora sociální integrace byla podpora zacílena na předcházení sociálního vyloučení a zajištění rovného přístupu k zaměstnání osob diskriminovaných na trhu práce (European Social Fund in Poland, 2009).

Z grafu 13 vyplývá, že i v roce 2007 bylo zahájeno několik projektů, konkrétně se jedná o 15 projektů. Následující rok tento počet vystoupal až na 2 633, poté došlo k mírnému poklesu, avšak v roce 2010 bylo projektů zahájeno v rámci sedmé osy nejvíce, stejně tak i počet smluvně závazných projektů dosáhl nejvyššího počtu. Co se týká dokončených projektů, v rámci osy Podpora sociální integrace byly v roce 2007 dokončeny již 3 projekty. Vzhledem ke dvěma skupinám dokončených projektů, je zde do větší míry jistá shoda, přesto rok 2015 značí určitý rozdíl ve výši 390. Celkově však lze **realizaci projektů** v rámci sedmé osy označit jako **úspěšnou z 97%**, jelikož z celkového počtu zahájených projektů, a to 14 043, bylo úspěšně uskutečněno 13 641 projektů. Výchozí hodnota určená pro čerpání prostředků osy představovala sumu ve výši 1 320 mil. €. Ke konci roku 2015 **míra čerpání** dosáhla **99,8%**.

Graf 13: Vývoj projektové implementace v rámci Prioritní osy VII

Zdroj: Portal Funduszy Europejskich, 2016b – vlastní zpracování

Celkový počet příjemců podpory na konci roku 2014 představoval 964 tis. osob, z čehož 656 tis. byly ženy. Nejvyšší podíl příjemců podpory byl po celou dobu programového období zaznamenán v Mazowieckim a Slaskim vojvodství. K žádosti o podporu se v rámci Prioritní osy VII připojilo 42% nezaměstnaných osob (404,3 tis. osob), z čehož 192 tis. osob bylo nezaměstnaných dlouhodobě. Další poměrně velkou skupinu tvořily ekonomicky neaktivní osoby, a to 127,4 tis. Nutno zmínit, že téměř 45% účastníků osy VII pocházelo z venkovských oblastí. Významnou skupinu tvořily také osoby se zdravotním postižením (184,7 tis.) (Sprawozdanie z wdrażania Programu operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 w roku 2014, 2015).

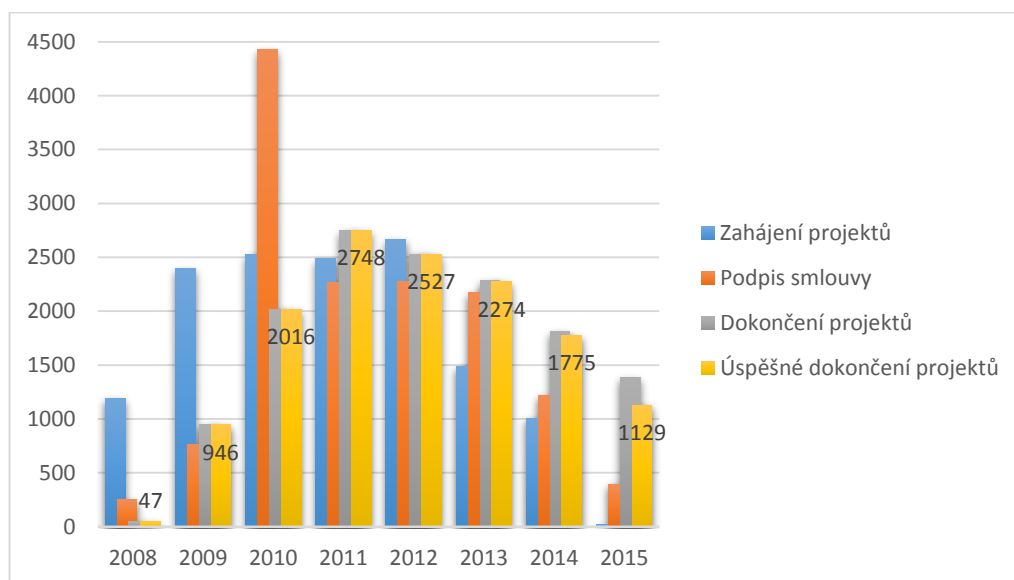
Problémy v průběhu realizace osy:

V rámci Prioritní osy VII Podpora sociální integrace byl identifikován problém týkající se nedostatku zkušeností příjemců způsobilých pro čerpání finančních prostředků. Tato skutečnost se projevila ve fázi podání žádosti o finanční podporu. Zároveň potenciální příjemci nevyvíjeli zájem o prostředky v rámci oblasti podpory 7.1 Rozvoj a šíření aktivního začleňování a 7.3 Místní iniciativy pro sociální začlenění (Portal Funduszy Europejskich, 2013c).

5.1.8 Prioritní osa VIII: Regionální lidské zdroje

Mezi hlavní cíle Prioritní osy VIII Regionální lidské zdroje bylo zahrnuto zlepšení konkurenceschopnosti všech regionů v zemi, a to podporou malého a středního podnikání. Pomoc spočívala také ve školení, poradenství, která měla napomoci v získání nové klasifikace (European Social Fund in Poland, 2009).

V rámci osy bylo za programové období uskutečněno celkem 13 767 projektů, z čehož 13 462 (97,8%) bylo **považováno za úspěšně zrealizované**. V rámci osy bylo možné vyčerpat celkem 1350,2 mil. €, jednalo se totiž o sumu, která byla pro tuto osu vymezena. Avšak při souhrnu úspěšně realizovaných projektů se ukázalo, že **suma vyčerpaných prostředků činila 98%**.

Graf 14: *Vývoj projektové implementace v rámci Prioritní osy VIII*

Zdroj: Portal Funduszy Europejskich, 2016b – vlastní zpracování

Počátek období se nesl ve znamení jednoho zahájeného projektu, poté tento počet narůstal až do roku 2012, ve kterém bylo zahájeno nejvíce projektů, a to 2 667, současně se počet

zahájených projektů od tohoto roku snižuje. Jak je zobrazeno v grafu 14, mezi lety 2008 až 2010, počet ukončených projektů reflektoval počet úspěšných projektů. Od roku 2013 docházelo k mírným rozdílům mezi těmito dvěma veličinami, přičemž v roce 2015 je tento rozdíl patrnější. Toho roku nebylo úspěšně dokončeno 256 projektů z 1 385.

Na realizaci Prioritní osy VIII se podílelo více než 1,2 mil. osob a zároveň se jednalo o osu, které se účastnilo 13% z celkového počtu příjemců všech prioritních os Operačního programu Lidský kapitál. Na nejvíce projektech se podíleli příjemci podpory z Mazowieckieho a Slaskieho vojvodství. Z celkového počtu 1,2 mil. osob spadalo 33% zaměstnaných osob mezi příjemce podpory, stejně tak i 3% ekonomicky neaktivních osob. Početnou skupinu tvořili i zaměstnanci veřejné správy, a to 13,6% (Sprawozdanie z wdrażania Programu operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 w roku 2014, 2015).

Problémy v průběhu realizace osy:

Ačkoliv téměř všechny prostředky určené pro osmou prioritní osu byly vyčerpány, na počátku období byl vyvíjen nedostatečný zájem o podoblast 8.1.3 Posílení místního partnerství pro adaptabilitu včetně inovativních a nadnárodních projektů. Zároveň se objevil problém s náborem specifických účastníků žádostí, jelikož ne vždy podpora vzbudila zájem cílových osob, a také nesprávné vyplnění žádostí (Portal Funduszy Europejskich, 2013c).

5.1.9 Prioritní osa IX: Rozvoj vzdělání a kompetence v regionech

Prioritní osa IX s názvem Rozvoj vzdělání a kompetence v *regionech* se zaměřovala na zvýšení úrovně a kvality vzdělávání společnosti, podporu a rozvoj mateřských škol ve venkovských oblastech a modernizaci odborného vzdělávání (European Social Fund in Poland, 2009).

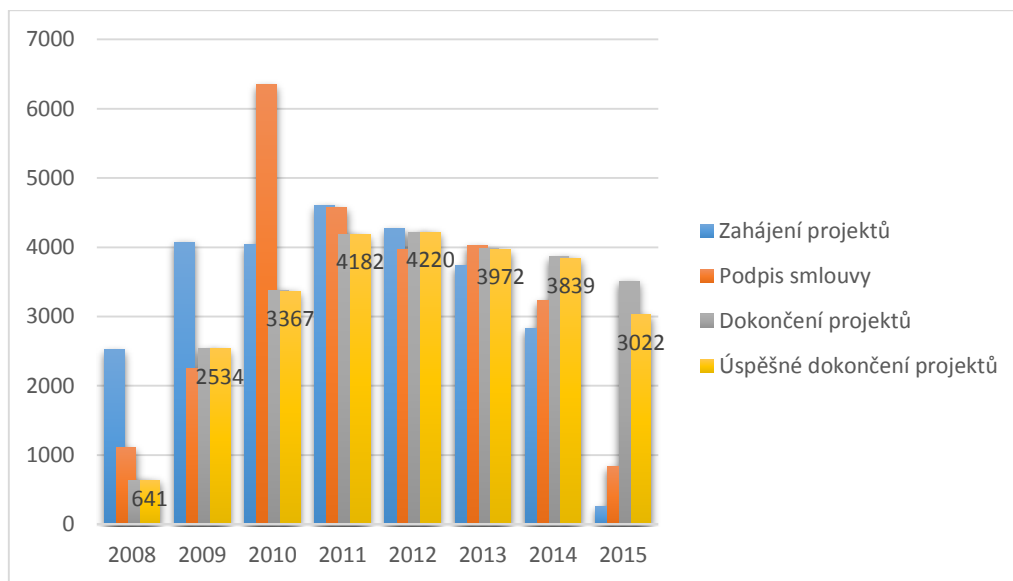
Po dobu programového období realizovala celkem 26 322 projektů. Z toho však 545 projektů nebylo řádně dokončeno, což jsou pouhá 2%. Na devátou osu Rozvoj vzdělání a kompetence v regionech byla přidělena částka v celkové výši 1 447,9 mil. €, ale po analýze osy bylo zjištěno, že částka byla přečerpána téměř o 9%.

Ani devátá prioritní osa není výjimkou, co se týká nejvyššího počtu podepsaných smluv, jenž byly podepsány v roce 2010. Kromě roku 2015 počet dokončených projektů vesměs odráží počet úspěšných projektů. V tomce roce se jedná o rozdíl 492 projektů.

O realizaci projektů v Prioritní ose IX byl obrovský zájem, kterého se zúčastnil zdaleka největší počet lidí (28,3% ze všech účastníků programu). Na konci roku 2014 se na realizaci

projektů osy IX podílelo téměř 2,6 milionu lidí. Přesto účast na projektech byla ukončena u 2% účastníků. Za zmínku stojí také to, že procento účastníků, kteří přerušili účast na podpoře u osy IX, bylo jedno z nejnižších v programu Lidský kapitál. Největší zastoupení účastníků pocházelo z Mazowieckieho (13,5%), Slaskieho (9,8%), Wielkopolskieho (7,4%) a Malopolskieho vojvodství (6,5%).

Graf 15: Vývoj projektové implementace v rámci Prioritní osy IX

Zdroj: Portal Funduszy Europejskich, 2016b – vlastní zpracování

Do konce roku 2014 byly podporovány více než 2 mil. neaktivních osob včetně těch, kteří studují. Druhou nejpočetnější skupinu tvořili zaměstnaní (456 tis.). Skupina nezaměstnaných představovala 92,7 tis. osob, přičemž se z převážné většiny jednalo o ženy. Velké zastoupení osob (1,9 mil.) představovali studenti škol a školská zařízení poskytující obecné vzdělání.

54% účastníků projektů Prioritní osy IX pocházelo z venkovských oblastí, a to především z Podkarpackieho, Malopolskieho a Swietokrzyskieho vojvodství z důvodu procentuálního zastoupení venkovského obyvatelstva v těchto regionech.

Nižší zastoupení účastníků na projektech pak tvořily osoby se zdravotním postižením a příslušníci národnostních a etnických menšin (Sprawozdanie z wdrażania Programu operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 w roku 2014, 2015).

Problémy v průběhu realizace osy:

Hlavním problémem při realizaci Prioritní osy IX byl dlouhý proces hodnocení žádostí, omezené zkušenosti příjemců v podávání žádostí o finanční prostředky EU a špatná kvalita žádostí o podporu, které obsahovaly četné nedostatky a chyby, které zpozdily jejich schválení (Portal Funduszy Europejskich, 2013c).

5.2 Návrhová opatření pro zlepšení implementace

Z posouzení implementace Operačního programu Lidský kapitál lze odvodit jeho relativní úspěšnost, jelikož z celkových prostředků určených na Operační program Lidský kapitál bylo vyčerpáno 93,65% alokace. Přesto se zde vyskytly oblasti, ve kterých k jistým nesrovnalostem a problémům došlo. K prioritním osám, jejichž průběh realizace nebyl tak uspokojivý, se řadí prvních pět prioritních os. Jejich úspěšnost ztroskotala především na nevyužité výši financí přidělených k jednotlivým osám, která pramenila z nesplnění a zpoždění cílů, nedodržení termínů, odstoupení od projektů atd. Na druhou stranu u zbylých prioritních os došlo k jejich zdařilému zrealizování. U dvou prioritních os, konkrétně Trh práce otevřený pro všechny a Rozvoj vzdělání a kompetence v regionech, byla alokace vyčerpána, ba dokonce přečerpána. V případě Trhu práce otevřeném pro všechny se jednalo o míru přečerpání o 38%, u osy Rozvoj vzdělání a kompetence v regionech byla alokace přečerpána o 9%. Prioritní osy Podpora sociální integrace a Regionální lidské zdroje dělilo od kompletního vyčerpání prostředků pouhých 0,2-2%.

Přestože byla realizace Operačního programu Lidský kapitál považována za úspěšnou, vždy se najdou možnosti a způsoby, jak situaci zlepšit, jak doladit drobné nedostatky, případně se vyvarovat novým hrozbám, a také jak docílit toho, aby realizace byla efektivnější. Z toho důvodu jsou v rámci této podkapitoly navržena taková opatření, která by měla zajistit účinnější implementaci Operačního programu Věda, vzdělání, rozvoj, který je nástupcem Operačního programu Lidský kapitál.

V průběhu realizace Operačního programu Lidský kapitál se vyskytly problémy, které zasáhly a ovlivnily jeho chod. Mezi nejčastější problémy patří:

Administrativní náročnost, nedostatek zkušeností příjemců

K nedostatkům patřily formální a věcné chyby v žádostech o financování projektů, nesoulad dokladů a dokumentů potřebných k žádosti. Většinu potenciálních žadatelů může náročnost

na administrativu od dalších případných projektů odradit. S administrativní náročností souvisí také zpoždění projektů a nedodržení časových lhůt, díky čemuž může dojít až k zamítnutí žádosti. Aby byla realizace projektů efektivnější, je nutné administrativní náročnost snížit, nebo veřejnost a žadatele s požadavky celého procesu seznámit, proškolit je, zajistit kurzy, poskytnout metodické příručky „Úspěšného žadatele projektu“, popřípadě zajistit komunikaci mezi již úspěšnými realizátory projektů, novými žadateli a oprávněnými osobami prostřednictvím internetu, různých fór, diskusí, díky čemuž by mezi všemi zapojenými stranami došlo k výměně informací, rad, postřehů a tipů, jak se případných chyb vyvarovat. Aby se tohoto typu komunikace nedalo zneužít, každý uživatel by musel být registrován a jeho údaje ověřeny řídicím orgánem.

Nevyužitá míra alokace, nedostatečný zájem o některé oblasti podpory

Operační program Lidský kapitál se rovněž potýkal s nevyužitou alokací. Jak již bylo zmíněno výše, netýkalo se to všech prioritních os. Nevyužitá suma prostředků má původ buď v předčasném ukončení projektů a tím pádem vrácení dotací nazpět, nebo v nízkém zájmu o čerpání prostředků v rámci jednotlivých oblastí a podoblastí podpory. Na základě těchto informací lze navrhnout dvě řešení. Prvním z nich by bylo zhodnocení situace v rámci prioritních os, přehodnocení výše přidělených prostředků, kdy by částka byla snížena a popřípadě přerozdělena na prioritní osy, které vykazaly lepší výsledky a byly by zhodnoceny jako potřebnější. Důležitá je rovněž správná specifikace cílových skupin v rámci jednotlivých oblastí podpory, díky čemuž se zabrání nesrovnalostem a zamítnutí žádostí. Druhé řešení nabízí možnost v podpoření zájmu o čerpání prostředků, čehož bude dosaženo lepší propagací již zrealizovaných projektů a snahou poukázat, že evropské prostředky jsou dostupné pro všechny. Lepší propagace by byla zajištěna různými workshopy, přednáškami, besedami, letáky, brožurami, ale také v periodikách vydávaných jednotlivými administrativními jednotkami, kde by byla uvedena kontaktní osoba, na niž by se mohli zájemci obracet. S tím souvisí také posílení kvalifikovaných pracovníků.

Zadávání veřejných zakázek

K závažným problémům, které se v průběhu realizace OP Lidský kapitál vyskytly, patřilo zadávání veřejných zakázek. Přičemž obtíže se vztahovaly zejména ke zdoluhavým postupům týkajících se výběru dodavatelů a interním postupům týkajících se výběrových řízení. Hlavním cílem by u těchto zakázek mělo být zkrácení doby zadávání zakázek. Stanovit striktní termíny, do kdy se subjekty mohou přihlásit a do kdy mohou předkládat své návrhy.

I když by subjekty měly být ve věci zběhlé, ani tahle záležitost by se neměla obejít bez různých školení a poskytnutí poradenství pro zájemce.

Platební neschopnost žadatelů

V roce 2012 byla identifikována hrozba v podobě platební neschopnosti žadatelů. Vzhledem k tomu, že finanční prostředky jsou z většiny případů propláceny až zpětně, žadatel svoji situaci a postavení musí zvážit, a to především, jestli bude schopný projekt financovat, než podporu získá. Jistým odstraněním zátěže by mohly být zálohové platby, které by byly propláceny po dokončení stanovených etap a bodů, čímž by se zamezilo problémům s placením a předčasným ukončením projektů.

Nízká úroveň ukazatelů výstupů

Zpoždění projektů, prodlužování termínů, zdlouhavé čekání příjemců na poskytnutí finančních prostředků, či nedokončení projektů, to vše byly příčiny, které vedly k nízké úrovni výstupů. Tento jev může být zmírněn především posílením kvalifikovaného personálu.

5.3 Operační program Lidský kapitál v novém programovém období 2014-2020

Rokem 2014, čili začátkem nového programového období, Polská republika pomyslně oslavila 10 let od vstupu do Evropské unie. Za tu dobu byly zaznamenány mnohé změny, jak v oblasti lidských zdrojů, tak v oblastech jiných, které pozitivně ovlivnily fungování Polska. V roce 2005 činil počet osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením 17 mil., což představovalo 45,3% z celkové populace Polska. O sedm let později došlo ke snížení počtu těchto osob, a to přibližně na 10 mil. Nejvýraznější změny k lepšímu byly zjištěny u nejchudších lidí, a to těch, kteří žili pod hranicí chudoby. Prostředky z ESF byly rovněž vynaloženy na zvyšování počtu absolventů fakult, kteří hrají klíčovou roli v ekonomice založené na znalostech. Podíl uchazečů o matematické, technické a přírodní vědy se tak od roku 2007 zvýšil z 25,1% na 32,9% v roce 2012. V návaznosti přistoupení Polska k EU se také zlepšila struktura zaměstnanosti v jednotlivých sektorech ekonomiky. Počet osob zaměstnaných v průmyslu se zvýšil z 52,9% v roce 2003 na 56,7% v roce 2013, ve službách z 28,6% na 31,1%. Na druhou stranu podíl osob zaměstnaných v zemědělství se snížil z 18,5% na 12,2% (Ananicz, 2014).

V novém programovém období 2014-2020 se nástupcem Operačního programu Lidský kapitál stal Operační program Věda, vzdělání, rozvoj. Program byl schválen 17. prosince Evropskou komisí a reaguje na potřebu reforem v oblasti zaměstnanosti, sociálního začleňování, vzdělávání, zdraví a veřejné správy a stejně jako jeho předchůdce je financován z ESF. Oproti předchozímu operačnímu období je Operačnímu programu Věda, vzdělání, rozvoj určena alokace nižší o několik miliard, a to 4,4 mld. €. K realizaci a naplnění všech cílů poslouží jednotlivé prioritní osy, jejichž počet se snížil na šest prioritních os. Přestože je v programovém období 2014-2020 o čtyři prioritní osy méně, druhá prioritní osa obsahuje 19 oblastí podpory. V rámci OP Věda, vzdělání, rozvoj jsou vymezeny následující prioritní osy:

- *Prioritní osa I:* Mladí lidé na trhu práce
- *Prioritní osa II:* Efektivní veřejná politika na trhu práce, hospodářství a vzdělávání
- *Prioritní osa III:* Vysokoškolské vzdělávání pro ekonomiku a rozvoj
- *Prioritní osa IV:* Sociální inovace a nadnárodní spolupráce
- *Prioritní osa V:* Podpora pro oblast zdravotnictví
- *Prioritní osa VI:* Technická pomoc

(Portal Innowacji, 2014)

ZÁVĚR

Polská republika, považována za jednu z nejchudších zemí Evropské unie, v období 2007-2013 disponovala nejvíce finančními prostředky Evropské unie, jejichž prostřednictvím realizovala své cíle za pomoci jednotlivých operačních programů.

Diplomová práce je zaměřena na implementaci kohezní politiky v Polské republice, přesněji na příkladu Operačního programu Lidský kapitál v programovém období 2007-2013.

V rámci praktické části práce byla provedena analýza Operačního programu Lidský kapitál, která měla za cíl posoudit úspěšnost programu a jeho jednotlivých prioritních os. Implementaci kohezní politiky na příkladu OP Lidský kapitál lze považovat za víceméně úspěšnou, přesto se v jejím průběhu vyskytly obtíže, se kterými se prioritní osy potýkaly a s kterými se musely vypořádat. V návaznosti na problémy prioritních os byly rovněž podány návrhy na zlepšení implementace.

K nejčastějším problémům, se kterými se prioritní osy setkaly, patří nízká kvalita žádostí o granty související s nedostatkem zkušeností příjemců o podporu, nedostatečný zájem o některé oblasti podpory, zdlouhavé zadávání veřejných zakázek, hrozba platební neschopnosti, zpoždění projektů a nedostatečné využívání finančních prostředků v případě některých prioritních os.

Na druhou stranu je nutné vyzdvihnout celkovou úspěšnost šesté až deváté prioritní osy. I když během realizace byly identifikovány jisté problémy, míra využití jejich alokace byla ve dvou případech téměř stoprocentní, ve zbylých případech došlo k přečerpání alokace. S tím je spojen také celkový počet úspěšně dokončených projektů.

Při zaměření se na OP Lidský kapitál jako na celek, z 9,707 mld. € bylo vyčerpáno 9,090 mld. €, což představuje 93,64% úspěšnost implementace kohezní politiky. Co se týká celkového počtu zahájených projektů, realizováno bylo 74 502 projektů, z čehož bylo řádně dokončeno 71 783 projektů.

I v novém programovém období 2014-2020 se bude podpora zaměřovat na zaměstnanost, sociální začleňování, vzdělávání, zdraví a veřejnou správu, avšak oproti období 2007-2013 s nižší alokací (4,4 mld. €) a novým názvem – Operační program Věda, vzdělání, rozvoj.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knižní zdroje

- [1] ANANICZ, Katarzyna, 2014. *Poland's 10 Years in the European Union: Report*. 1st ed. Warszawa: Ministry of Foreign Affairs. ISBN 978-83-63743-88-8.
- [2] BALDWIN, Richard a Charles WYPLOSZ, 2008. *Ekonomie evropské integrace*. 1. vyd. Překlad Stanislav Šaroch. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1807-1.
- [3] BALLA, Jaromír, 2000. *Evropská integrace*. 1. vyd. Ostrava: Advertis. Poznáváme partnerské země Evropské unie. ISBN 80-900-9070-2.
- [4] BAUN, Michael and Dan MAREK, 2014. *Cohesion Policy in the European Union*. 1st pub. New York: Macmillan Education. European Union series. ISBN 978-0-230-30314-0.
- [5] BOHÁČKOVÁ, Ivana a Magdalena HRABÁNKOVÁ, 2009. *Strukturální politika Evropské unie*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-111-6.
- [6] BOOKER, Christopher a Richard NORTH, 2006. *Skryté dějiny evropské integrace od roku 1918 do současnosti*. Vyd. 1. Překlad Veronika Lásková. Brno: Barrister. Studium (Barrister. ISBN 80-736-4026-0.
- [7] GORZELAK, Grzegorz, John BACHTLER a Maciej SMĘTKOWSKI, 2010. *Regional Development in Central and Eastern Europe: Development Processes and Policy Challenges*. 1st ed. Abingdon: Routledge. ISBN 978-0-415-57136-4.
- [8] HÁJEK, Oldřich a Jiří NOVOSÁK, 2010. *Kohezní politika v širších souvislostech*. 1. vyd. Žilina: Georg. ISBN 978-80-89401-19-2.
- [9] KÖNIG, Petr, 2009. *Rozpočet a politiky Evropské unie: příležitost pro změnu*. 2., aktualiz. vyd. V Praze: C.H. Beck. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-011-9.
- [10] KUČEROVÁ, Irah, 2006. *Evropská unie: hospodářské politiky*. Vyd. 1. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-1212-7.
- [11] LACINA, Lubor a Jan OSTRŮŽEK, 2011. *Učebnice evropské integrace*. 3., přeprac. a rozš. vyd. Brno: Barrister. ISBN 978-80-87474-31-0.

- [12] ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT., 2013. *Poland: implementing strategic-state capability*. OECD, UK distributor: Stationery Office. ISBN 978-926-4201-804.
- [13] TRZECIAK, Sergiusz, c2012. *Poland's EU Accession*. 1st pub. New York: Routledge. ISBN 978-020-3801-284.
- [14] WOKOUN, René. *Regionální rozvoj: (výhodiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.

Internetové zdroje

- [15] *Department of Public Benefit: Operational Programmes in 2007-2013* [online], 2015. Warszawa: Departament Pożytku Publicznego [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: <http://www.pozytek.gov.pl/Operational,Programmes,in,2007-2013,989.html>
- [16] *Detailed Description of the Priorities of HC OP 2007-2013* [online], 2009. Warsaw: Ministry of Regional Development [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: https://www.efs.2007-2013.gov.pl/English/Documents/SZOP_wersjaangielska.pdf
- [17] *EurActiv: Strukturální fondy* [online], 2007. Praha: EU-Media, s.r.o. [cit. 2016-02-26]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/strukturalni-fondy>
- [18] *EU Regional Policy: Operational Programme 'Development of Eastern Poland'* [online], 2007a. Warszawa: Ministry of Regional Development [cit. 2016-03-08]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2007-2013/poland/operational-programme-development-of-eastern-poland
- [19] *EU Regional Policy: Baltic Sea Region Programme 2007-2013* [online], 2007b. Rostock [cit. 2016-03-10]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2007-2013/crossborder/baltic-sea-region-programme-2007-2013
- [20] *EU Regional Policy: Operational Programme 'Central Europe'* [online], 2007c. Vienna [cit. 2016-03-10]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2007-2013/crossborder/operational-programme-central-europe
- [21] *European Cohesion Policy in Poland* [online], 2009. [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/country2009/pl_en.pdf

- [22] *European Funds Portal: Infrastructure and Environment* [online], 2012a. Warsaw: Ministry of Development [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: http://www.pois.2007-2013.gov.pl/English/About_Programme/Strony/About_the_Programme.aspx
- [23] *European Funds Portal: Infrastructure and Environment* [online], 2009b. Warsaw: Ministry of Development [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: http://www.pois.2007-2013.gov.pl/English/About_Programme/Strony/Programme_beneficiaries.aspx
- [24] *Europeans Funds Portal: Innovative Economy* [online], 2009c. Warsaw: Ministry of Development [cit. 2016-03-07]. Dostupné z: <http://www.poig.2007-2013.gov.pl/english/Strony/Introduction.aspx>
- [25] *European Funds Portal: Innovative Economy* [online], 2009d. Warsaw: Ministry of Development [cit. 2016-03-07]. Dostupné z: <http://www.poig.2007-2013.gov.pl/English/Strony/Financing.aspx>
- [26] *European Funds Portal: Innovative Economy* [online], 2012e. Warsaw: Ministry of Development [cit. 2016-03-07]. Dostupné z: <http://www.poig.2007-2013.gov.pl/English/Strony/Beneficiaries.aspx>
- [27] *European Funds Portal: European Funds Portal* [online], 2009f. Warsaw: Ministry of Development [cit. 2016-03-07]. Dostupné z: <https://www.funduszeuropejskie.2007-2013.gov.pl/English/Introduction/Strony/Programmes.aspx>
- [28] *European Funds Portal: Development of Eastern Poland* [online], 2013g. Warsaw: Ministry of Development [cit. 2016-03-08]. Dostupné z: <http://www.polskawschodnia.2007-2013.gov.pl/english/Strony/Introduction.aspx>
- [29] *European Funds Portal: European Territorial Co-operation* [online], 2009h. Warsaw: Ministry of Development [cit. 2016-03-10]. Dostupné z: <http://www.ewt.2007-2013.gov.pl/english/Strony/Introduction.aspx>
- [30] *European Funds Portal: European Territorial Co-operation* [online], 2009i. Warsaw: Ministry of Development [cit. 2016-03-10]. Dostupné z: http://www.ewt.2007-2013.gov.pl/English/Strony/cross_border_cooperation_programmes.aspx
- [31] *European Funds Portal: Technical Assistance* [online], 2009j. Warsaw: Ministry of Development [cit. 2016-03-10]. Dostupné z: <http://www.popt.2007-2013.gov.pl/english/Strony/Introduction.aspx>

- [32] *Evropské strukturální a investiční fondy: INTERREG IVC* [online], 2012. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [cit. 2016-03-10]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Evropska-uzemni-spoluprace/INTERREG-IVC>
- [33] *Fundusze Europejskie w Małopolsce 2007-2013: Priorytet V - Dobre rządzenie* [online], 2012. Kraków: Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego [cit. 2016-03-17]. Dostupné z: http://www.fundusze20072013.malopolska.pl/pokl/Strony/priorytet_5.aspx
- [34] *Global Administrative Areas: Boundaries without Limits* [online], 2009. [cit. 2016-04-05]. Dostupné z: <http://www.gadm.org/download>
- [35] *Kapitał Ludzki: Priorytet VII - Promocja integracji społecznej* [online], 2008. [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://efs.warmia.mazury.pl/priorytety-programu/priorytet-vii-promocja-integracji-spoecznej>
- [36] KOMISJA STANDARYZACJI NAZW GEOGRAFICZNYCH POZA GRANICAMI RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ (KSNG), 2016. Podział administracyjny Polski 2016. [online]. [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: http://ksng.gugik.gov.pl/pliki/podzial_administracyjny_polski_2016.pdf
- [37] *Lorenc.info: Závěrečné práce - metodika* [online], 2013. Praha [cit. 2016-04-08]. Dostupné z: <http://lorenc.info/zaverecne-prace/metodika.htm>
- [38] *Management, marketing: Primární a sekundární zdroje dat* [online], 2010. [cit. 2016-04-08]. Dostupné z: <http://management-marketingu.blogspot.cz/2010/09/6-primarni-sekundarni-zdroje-dat.html>
- [39] *Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych: Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich* [online], 2011a. Warszawa: Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: <http://pokl.mazowia.eu/wybierz-priorytet-i-dzialanie/12.html>
- [40] *Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych: Priorytet VII Promocja integracji społecznej* [online], 2011b. Warszawa: Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://pokl.mazowia.eu/wybierz-priorytet-i-dzialanie/19.html>
- [41] *Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych: Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki* [online], 2011c. Warszawa: Mazowiecka Jednostka

- Wdrażania Programów Unijnych [cit. 2016-03-20]. Dostępne z: <http://pokl.mazowia.eu/wyberz-priorytet-i-dzialanie/29.html>
- [42] *Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych: Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach* [online], 2011d. Warszawa: Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych [cit. 2016-03-20]. Dostępne z: <http://pokl.mazowia.eu/wyberz-priorytet-i-dzialanie/39.html>
- [43] MICHALSKI, Marek, 2008. *Ministerstwo Rozwoju Regionalnego: Polskie programy operacyjne 2007-2013* [online]. Warszawa [cit. 2016-03-10]. Dostępne z: http://www.fundusze-strukturalne.gov.pl/NR/rdonlyres/ED336CC9-5343-47D9-B517-BF374FFA5326/46878/MRR_092.pdf
- [44] *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: Programové období 2007-2013* [online], 2012a. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [cit. 2016-02-26]. Dostępne z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013>
- [45] *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: Fond soudržnosti* [online], 2012b. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [cit. 2016-02-27]. Dostępne z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006/Fond-soudrznosti>
- [46] *Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego: Program Operacyjny Kapitał Ludzki* [online], 2011. Warszawa: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego [cit. 2016-03-08]. Dostępne z: <http://www.nauka.gov.pl/program-operacyjny-kapital-ludzki/>
- [47] *Norsk senter for forskningsdata (NSD): Poland - Administrative Division* [online], 2006. Bergen [cit. 2016-03-03]. Dostępne z: http://www.nsd.uib.no/european_election_database/country/poland/administrative_divisions.html
- PAWLAS, Iwona M., 2014. European Integration from Poland's Viewpoint: Selected Issues. *International Scientific Publications: Economy & Business*. Katowice. ISSN 1314-7242.
- [48] Poland. Strategic report 2009: National Strategic Reference Framework, 2010. *Ministerstwo Rozwoju* [online]. Warszawa [cit. 2016-03-03]. Dostępne z: https://www.mr.gov.pl/media/3204/Raport_strategiczny_2009_Narodowe_Strategiczne_Ramy_Odniesienia_ang.pdf
- [49] Polska - Narodowe strategiczne ramy odniesienia 2007-2013: wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie, 2006. *Ministerstwo Środowiska* [online]. Warszawa: Ministerstwo Środowiska [cit. 2016-03-06]. Dostępne z:

https://www.mos.gov.pl/g2/big/2009_06/2c314c2465263751e64b99ef97ad656e.pdf

- [50] *Polsko - regionální geografie: Poloha a základní socioekonomická data* [online], 2012. Olomouc: UP [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: <http://geography.upol.cz/soubory/lide/szczyrba/RGPOL/ucebnice/seg/poloha.html>
- [51] *Portal Funduszy Europejskich: Portal Funduszy Europejskich* [online], 2013a. Warszawa: Ministerstwo Rozwoju [cit. 2016-03-08]. Dostupné z: <https://www.funduszeuropejskie.2007-2013.gov.pl/WstepDoFunduszyEuropejskich/Strony/Programy.aspx>
- [52] *Portal Funduszy Europejskich: Lista beneficjentów Funduszy Europejskich* [online], 2016b. Warszawa: Ministerstwo Rozwoju [cit. 2016-03-24]. Dostupné z: http://www.funduszeuropejskie.2007-2013.gov.pl/naborwnioskow/listabeneficjentow/strony/lista_beneficjentow_fe_311215.aspx
- [53] *Portal Funduszy Europejskich: Sprawozdania z realizacji Programu* [online], 2013c. Warszawa: Ministerstwo Rozwoju [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: http://www.efs.2007-2013.gov.pl/AnalizyRaportyPodsumowania/Strony/default.aspx?strona=1&zakladka=1&_strona=1&_zakladka=3
- [54] *Portal Innowacji: Nowa Perspektywa UE 2014 – 2020* [online], 2014. Warszawa: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: http://www.pi.gov.pl/PARP/chapter_86197.asp?soid=82834FB47ED741F29CDE89FDA2D842B1
- [55] *Powiatowy Urząd Pracy: Priorytet VI Rynek Otwarty Dla Wszystkich* [online], 2013. [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: <http://puphrubieszow.pl/print.php?art=42>
- [56] *Program Operacyjny Kapitał Ludzki: Informacje o POKL* [online], 2011. Kraków: Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://www.pokl.wup-krakow.pl/index.php/informacje-o-pokl.html>
- [57] *Rocznik Statystyczny Wojewódstw: Statistical Yearbook of the Regions - Poland* [online], 2014. Warszawa: Główny Urząd Statystyczny [cit. 2016-03-29]. ISSN 1230-5820. Dostupné z: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/roczniki-statystyczne/roczniki-statystyczne/rocznik-statystyczny-wojewodztw-2014,4,9.html>

- [58] Sprawozdanie z wdrażania Programu operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 w roku 2014, 2015. *Portal Funduszy Europejskich: Program Kapitał Ludzki* [online]. Warszawa: Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju [cit. 2016-04-14]. Dostępne z: <https://www.efs.2007-2013.gov.pl/AnalizyRaportyPodsumowania/poziom/Documents/Sprawozdanie%20roczne%20z%20realizacji%20Programu%20Operacyjnego%20Kapital%20Ludzki%20w%202014%20r.pdf>
- [59] *Szczegółowy opis priorytetów Programu operacyjnego Kapitał ludzki 2007-2013* [online], 2015. Warszawa: Ministerstwo infrastruktury i rozwoju [cit. 2016-03-13]. Dostępne z: http://www.dnwm.cm-uj.krakow.pl/przepisy/sfeipwn/6_SzOP_PO_KL_od_1_03_2015.pdf
- [60] VONDRA, Alexandr. Lisabonská smlouva: Co o ní potřebujete vědět. In: *Euroskop* [online]. [cit. 2016-02-26]. Dostępne z: http://www.euroskop.cz/gallery/49/14956-lisbonne_2.pdf
- [61] *Wojewódzki urząd pracy w Łodzi: Priorytet VIII - Regionalne kadry gospodarki* [online], 2009. Łódź: Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego [cit. 2016-03-20]. Dostępne z: <http://www.pokl.wup.lodz.pl/index.php/o-programie/3711-priorytet-viii-regionalne-kadry-gospodarki>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
ES	Evropské společenství
ESF	Evropský sociální fond
ESUO	Evropské společenství uhlí a oceli
EU	Evropská unie
Euratom	Evropské společenství pro atomovou energii
FS	Fond soudržnosti
HDP	Hrubý domácí produkt
HNP	Hrubý národní produkt
ICT	Informační a komunikační technologie
LAU	Místní administrativní jednotky
NSRR	Národní strategický referenční rámec
NUTS	Klasifikace územně statistické jednotky
OP	Operační program
ROP	Regionální operační program
ŽP	Životní prostředí

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: <i>Vojvodství spadající do OP Rozvoj východního Polska</i>	29
Obrázek 2: <i>Alokace prostředků EU mezi jednotlivá vojvodství v rámci Prioritní osy I v mil. €</i>	43
Obrázek 3: <i>Alokace prostředků EU mezi jednotlivá vojvodství v rámci Prioritní osy II v mil. €</i>	47
Obrázek 4: <i>Alokace prostředků EU mezi jednotlivá vojvodství v rámci Prioritní osy III v mil. €</i>	51
Obrázek 5: <i>Alokace prostředků EU mezi jednotlivá vojvodství v rámci Prioritní osy IV v mil. €</i>	54
Obrázek 6: <i>Alokace prostředků EU mezi jednotlivá vojvodství v rámci Prioritní osy V v mil. €</i>	58
Obrázek 7: <i>Alokace prostředků EU mezi jednotlivá vojvodství v rámci Prioritní osy VI v mil. €</i>	62
Obrázek 8: <i>Alokace prostředků EU mezi jednotlivá vojvodství v rámci Prioritní osy VII v mil. €</i>	66
Obrázek 9: <i>Alokace prostředků EU mezi jednotlivá vojvodství v rámci Prioritní osy VIII v mil. €</i>	69
Obrázek 10: <i>Alokace prostředků EU mezi jednotlivá vojvodství v rámci Prioritní osy IX v mil. €</i>	73

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: <i>Kritéria počtu obyvatel pro jednotlivé úrovně NUTS</i>	14
Tabulka 2: <i>Vazba cílů na jednotlivé fondy</i>	18
Tabulka 3: <i>Přehled jednotlivých typů powiatů a gmin k 1. 1. 2016</i>	21
Tabulka 4: <i>Přehled územních statistických jednotek</i>	22
Tabulka 5: <i>Finanční prostředky pro Polsko v mld. €</i>	23
Tabulka 6: <i>Přehled operačních programů</i>	25
Tabulka 7: <i>Prostředky na jednotlivé regionální operační programy</i>	32
Tabulka 8: <i>Rozdělení finančního příspěvku z ESF mezi jednotlivé priority OP Lidský kapitál</i>	38
Tabulka 9: <i>Rozdělení finanční alokace v rámci Prioritní osy I k 31. 12. 2015</i>	40
Tabulka 10: <i>Rozdělení finanční alokace v rámci Prioritní osy II k 31. 12. 2015</i>	45
Tabulka 11: <i>Rozdělení finanční alokace v rámci Prioritní osy III k 31. 12. 2015</i>	49
Tabulka 12: <i>Rozdělení finanční alokace v rámci Prioritní osy IV k 31. 12. 2015</i>	53
Tabulka 13: <i>Rozdělení finanční alokace v rámci Prioritní osy V k 31. 12. 2015</i>	56
Tabulka 14: <i>Rozdělení finanční alokace v rámci Prioritní osy VI k 31. 12. 2015</i>	60
Tabulka 15: <i>Rozdělení finanční alokace v rámci Prioritní osy VII k 31. 12. 2015</i>	65
Tabulka 16: <i>Rozdělení finanční alokace v rámci Prioritní osy VIII k 31. 12. 2015</i> ...	68
Tabulka 17: <i>Rozdělení finanční alokace v rámci Prioritní osy IX k 31. 12. 2015</i>	71

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Rozdělení prostředků fondů EU mezi jednotlivé cíle.....	16
Graf 2: Rozdělení prostředků z EU fondů mezi jednotlivá odvětví v rámci OP Infrastruktura a ŽP v mld. €	26
Graf 3: Rozdělení finančních prostředků mezi prioritní osy OP Inovační ekonomika	28
Graf 4: Rozdělení finančních prostředků v mld. € mezi prioritní osy OP Rozvoj východního Polska	30
Graf 5: Počet nezaměstnaných a postižených osob v tisících	63
Graf 6: Vývoj projektové implementace v rámci Prioritní osy I.....	76
Graf 7: Vývoj projektové implementace v rámci Prioritní osy II.....	77
Graf 8: Účastníci osy II podle postavení na trhu práce.....	78
Graf 9: Vývoj projektové implementace v rámci Prioritní osy III	79
Graf 10: Vývoj projektové implementace v rámci Prioritní osy IV.....	80
Graf 11: Vývoj projektové implementace v rámci Prioritní osy V	82
Graf 12: Vývoj projektové implementace v rámci Prioritní osy VI.....	83
Graf 13: Vývoj projektové implementace v rámci Prioritní osy VII	85
Graf 14: Vývoj projektové implementace v rámci Prioritní osy VIII	86
Graf 15: Vývoj projektové implementace v rámci Prioritní osy IX.....	88